

Rynek pracy w województwie opolskim w latach 2012–2017

Labour market in opolskie voivodship in 2012–2017

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Opolu, Opolski Ośrodek Badań Regionalnych

Statistical Office in Opole, Opolski Centre for Regional Surveys

Zespół autorski

Editorial team

Małgorzata Kania, Elwira Kunicka, Maria Mołodowicz, Magdalena Skalik, dr Edyta Szafranek

Kierujący

Supervisor

Janina Kuźmicka

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Maja Kwiecień

ISSN 1509–9016

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

<http://opole.stat.gov.pl>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Urząd Statystyczny w Opolu przekazuje Państwu kolejną edycję publikacji prezentującej zagadnienia rynku pracy w województwie opolskim.

Tegoroczna edycja zawiera komentarz analityczny oraz część tabelaryczną pogrupowaną w następujące działy tematyczne: aktywność ekonomiczna ludności, pracujący, bezrobocie rejestrowane, wynagrodzenia i świadczenia społeczne, warunki pracy. Opracowanie uzupełniono wykresami, a także kartogramami obrazującymi rozkład i natężenie wybranych zjawisk w województwie. Publikacja zawiera przestrzenne zróżnicowanie sytuacji na rynku pracy, a także grupowanie powiatów w podzbiory charakteryzujące się podobieństwem wewnętrznym pod względem sytuacji na rynku pracy w latach 2012–2017. Do tego celu wykorzystano aglomeracyjną analizę skupień - metodę Warda.

Na końcu opracowania zamieszczono tablice przeglądowe prezentujące sytuację na rynku pracy w województwie opolskim na tle kraju i innych województw. Wieloletnia retrospekcja umożliwia dokonanie oceny zmian zachodzących na rynku pracy w okresie 2010–2017 w województwie opolskim.

Publikacja dostępna jest w formie książkowej oraz na stronie internetowej Urzędu <http://opole.stat.gov.pl>, gdzie zostały również umieszczone tablice statystyczne opracowane w programie MS Excel dla poszczególnych obszarów tematycznych, które stanowią integralną część publikacji.

Oddając do rąk Państwa opracowanie obejmujące zagadnienia dotyczące rynku pracy wyrażam nadzieję, że zainteresuje ono szerokie grono odbiorców oraz zaspokoi potrzeby informacyjne użytkowników.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Opolu

Janina Kuźmicka

Opole, listopad 2018 r.

Preface

The Statistical Office in Opole provides you with the next edition of the publication presenting the issues of the labour market in Opolskie voivodship.

This year's edition includes the analytical commentary and the tabular part grouped into following thematic sections: economic activity of the population, employed persons, registered unemployment, wages and salaries and social benefits, working conditions. The study has been supplemented with charts and cartograms showing the distribution and intensity of selected phenomena in the voivodship. The publication contains spatial diversity of the situation on the labour market as well as clustering of powiats into subgroups with internal similarities in terms of the labour market situation in the years 2012–2017. For this purpose the agglomerative cluster analysis was used – Ward's method.

At the end of the study review tables present the situation on the labour market in Opolskie voivodship in comparison with the country and other voivodships. The retrospective of many years allows to assess changes occurring on the labour market in the period 2010–2017 in Opolskie voivodship.

The publication is available in book form and on the Internet site of the Office: <http://opole.stat.gov.pl/> where statistical tables prepared in the MS Excel programme for individual subject areas, which constitute an integral part of the publication, were also placed.

Presenting this study covering issues related to the labour market, I hope it will be of interest to a large audience and satisfy the users' information needs.

Director
Of the Statistical Office in Opole

Janina Kuzmicka

Spis treści

Contents

	Strona Page
Przedmowa	3
<i>Preface</i>	<i>4</i>
Objaśnienia znaków umownych	8
<i>Symbols</i>	
Skróty	9
<i>Abbreviations</i>	
Synteza	10
<i>Executive summary</i>	<i>13</i>
Aktywność ekonomiczna ludności	16
<i>Economic activity of the population</i>	
Pracujący	30
<i>Employment</i>	
Bezrobocie rejestrowane	43
<i>Registered unemployment</i>	
Wynagrodzenia. Świadczenia społeczne	56
<i>Wages and salaries. Social benefits</i>	
Warunki pracy	63
<i>Working conditions</i>	
Przestrzenne zróżnicowanie sytuacji na rynku pracy	74
<i>Spatial diversity of the situation on the labour market</i>	
Uwagi ogólne	78
<i>General notes</i>	<i>81</i>
Tablice przeglądowe	84
<i>Review tables</i>	

Spis tablic

List of tables

	Tablica Table	Strona Page
Dynamika ludności aktywnej i biernej zawodowo w IV kwartale 2017 r.	1	19
<i>Dynamics of economically active and inactive population in IV quarter 2017</i>		
Przyjęcia do pracy według źródeł rekrutacji	2	35
<i>Hires by sources of recruitment</i>		
Pełnozatrudnieni zwolnieni z pracy według przyczyn	3	38
<i>Full-time employees terminated by reasons</i>		
Najniższe i najwyższe przeciętne wynagrodzenia brutto według sekcji i powiatów w 2017 r.	4	60
<i>The lowest and highest average gross wages and salaries by sections and powiats in 2017</i>		
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia	5	63
<i>Persons working in hazardous conditions</i>		
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według skutków wypadków	6	69
<i>Persons injured in accidents at work by accident consequences</i>		
Grupy powiatów województwa opolskiego o podobnej sytuacji na rynku pracy	7	76
<i>Clusters of powiats of Opolskie voivodship with a similar situation on the labour market</i>		
Wybrane dane warunkujące sytuację na rynku pracy	8	84
<i>Selected data conditioning the situation on the labour market</i>		
Województwo opolskie na tle kraju i innych województw	9	89
<i>Opolskie voivodship in comparison with the country and other voivodships</i>		

Spis wykresów

List of charts

	Wykres Chart	Strona Page
Wskaźnik zatrudnienia według płci <i>Employment rate by sex</i>	1	18
Stopa bezrobocia według płci <i>Unemployment rate by sex</i>	2	18
Liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 osób pracujących w IV kwartale <i>The number of not working persons per 1000 employed persons in IV quarter</i>	3	20
Współczynnik aktywności zawodowej <i>Activity rate</i>	4	22
Struktura pracujących według grup wieku w IV kwartale <i>Structure of employed persons by age groups in IV quarter</i>	5	23
Struktura pracujących według poziomu wykształcenia w IV kwartale <i>Structure of employed persons by level of education in IV quarter</i>	6	23
Struktura pracujących według płci i grup zawodów w IV kwartale <i>Structure of employed persons by sex and occupational groups in IV quarter</i>	7	25
Wskaźnik zatrudnienia <i>Employment rate</i>	8	26
Stopa bezrobocia <i>Unemployment rate</i>	9	27
Struktura biernych zawodowo według płci i przyczyn bierności w IV kwartale <i>Structure of economically inactive persons by sex and reasons for inactivity in IV quarter</i>	10	29
Struktura pracujących według sektorów własności i rodzajów działalności <i>Structure of employed persons by ownership sectors and kind of activity</i>	11	31
Struktura pracujących według rodzajów działalności w 2017 r. <i>Structure of employed persons by kind of activity in 2017</i>	12	33
Struktura absolwentów podejmujących pracę po raz pierwszy według typów szkół <i>Structure of school-leavers starting work for the first time by type of school</i>	13	36
Współczynnik przyjęć i zwolnień <i>Hire and termination rate</i>	14	37
Struktura wolnych miejsc pracy według grup zawodów <i>Structure of vacancies by groups of occupations</i>	15	40
Bezrobotni zarejestrowani według płci <i>Registered unemployed persons by sex</i>	16	44
Bezrobotni zarejestrowani w 2017 r. <i>Registered unemployed persons in 2017</i>	17	44
Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani według płci <i>Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls by sex</i>	18	46
Rotacja zarejestrowanych bezrobotnych w 2017 r. <i>Rotation of registered unemployed persons in 2017</i>	19	47
Napływ oraz odpływ zarejestrowanych bezrobotnych według płci w 2017 r. <i>Inflow and outflow of registered unemployed persons by sex in 2017</i>	20	48
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według płci i grup wieku <i>Structure of registered unemployed persons by sex and age groups</i>	21	49
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według płci i poziomu wykształcenia <i>Structure of registered unemployed persons by sex and educational level</i>	22	50
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według stażu pracy <i>Structure of registered unemployed persons by work seniority</i>	23	51
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy <i>Structure of registered unemployed persons by duration of unemployment</i>	24	52
Oferty pracy oraz bezrobotni zarejestrowani przypadający na 1 ofertę pracy w 2017 r. ... <i>Job offers as well as registered unemployed persons per one job offer in 2017</i>	25	54

	Wykres Chart	Strona Page
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej według wybranych sekcji w 2017 r. <i>Average monthly gross wages and salaries in the national economy by selected sections in 2017</i>	26	57
Odchylenia względne przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto od średniej w województwie według wybranych sekcji w 2017 r. <i>Relative deviations of average monthly gross wages and salaries from the average in the voivodship by selected sections in 2017</i>	27	58
Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto oraz przeciętnej emerytury i renty brutto <i>Indices of average monthly gross wages and salaries as well as retirement pay and pension</i>	28	61
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości <i>Persons working in hazardous conditions per 1000 paid employees of total surveyed population</i>	29	65
Struktura zatrudnionych w warunkach zagrożenia w 2017 r. <i>Structure of persons working in hazardous conditions in 2017</i>	30	66
Struktura osobozagrożeń według grup zagrożeń w 2017 r. <i>Structure of threats-cum-persons by groups of threats in 2017</i>	31	67
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według płci w 2017 r. <i>Persons injured in accidents at work by sex in 2017</i>	32	71
Struktura przyczyn wypadków przy pracy <i>Structure of causes of accidents at work</i>	33	72
Grupowanie powiatów metodą Warda w zakresie rynku pracy w 2012 r. <i>Clustering of powiats by Ward's method in the field of the labour market in 2012</i>	34	75
Grupowanie powiatów metodą Warda w zakresie rynku pracy w 2014 r. <i>Clustering of powiats by Ward's method in the field of the labour market in 2014</i>	35	75
Grupowanie powiatów metodą Warda w zakresie rynku pracy w 2016 r. <i>Clustering of powiats by Ward's method in the field of the labour market in 2016</i>	36	76
Grupowanie powiatów metodą Warda w zakresie rynku pracy w 2017 r. <i>Clustering of powiats by Ward's method in the field of the labour market in 2017</i>	37	76

Spis map

List of maps

	Mapa Map	Strona Page
Współczynnik aktywności zawodowej w 2017 r. <i>Activity rate in 2017</i>	1	17
Pracujący na 1000 ludności w 2017 r. <i>Employed persons per 1000 population in 2017</i>	2	32
Przeciętne zatrudnienie na 1000 ludności w 2017 r. <i>Average paid employment per 1000 population in 2017</i>	3	41
Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2017 r. <i>Registered unemployment rate in 2017</i>	4	45
Udział bezrobotnych zarejestrowanych zamieszkałych na wsi w ogółem zarejestrowanych bezrobotnych w 2017 r. <i>Share of registered unemployed persons living in rural areas in the total of registered unemployed in 2017</i>	5	53
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w 2017 r. <i>Average monthly gross wages and salaries in 2017</i>	6	59

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol		Opis Description
Kreska	(-)	zjawisko nie wystąpiło. <i>magnitude zero.</i>
Zero:	(0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5; <i>magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit;</i>
	(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.</i>
Kropka	(.)	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Znak	x	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
Znak	Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do publikacji, na str. 80. <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes to the publication, on page 83.</i>
"W tym" "Of which"		oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. <i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>
Znak	*	dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych. <i>data revised.</i>
Znak	#	oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej. <i>data should not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Official Statistics.</i>
Comma	(,)	used in figures represents the decimal point.

Skróty

Abbreviations

Skrót <i>Abbreviation</i>	Znaczenie <i>Meaning</i>	Skrót <i>Abbreviation</i>	Znaczenie <i>Meaning</i>
tys. <i>thous.</i>	tysiąc <i>thousand</i>	m.in. <i>i.a.</i>	między innymi <i>among others</i>
mIn	milion <i>million</i>	np. <i>e.g.</i>	na przykład <i>for example</i>
zł <i>zl</i>	złoty <i>zloty</i>	tj. <i>i.e.</i>	to jest <i>that is</i>
km ²	kilometr kwadratowy <i>square kilometre</i>	tzn. <i>i.e.</i>	to znaczy <i>that is</i>
r.	rok	tzw.	tak zwany
cd. <i>cont.</i>	ciąg dalszy <i>continued</i>	PKD	Polska Klasyfikacja Działalności <i>Polish Classification of Activity</i>
dok. <i>cont.</i>	dokończenie <i>continued</i>	ZUS <i>SII</i>	Zakład Ubezpieczeń Społecznych <i>Social Insurance Institution</i>
nr (Nr) <i>No.</i>	numer <i>number</i>	KRUS <i>ASIF</i>	Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego <i>Agricultural Social Insurance Fund</i>
poz.	pozycja	NTS	Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych <i>Nomenclature of Territorial Units for Statistics</i>
p. proc. <i>pp</i>	punkt procentowy <i>percentage point</i>	NUTS	
Dz. U.	Dziennik Ustaw	UE <i>EU</i>	Unia Europejska <i>European Union</i>
itp. <i>etc.</i>	i tym podobne <i>and the like</i>		

Synteza

Na podstawie analizy rynku pracy w województwie opolskim w latach 2010–2017 jego ogólna charakterystyka przedstawia się następująco:

Jednym z rynków funkcjonujących w gospodarce jest rynek pracy. Pracownicy oferują na nim własną pracę, niezbędną do wytwarzania dóbr i usług (strona podaźowa), a pracodawcy zgłaszają na nią zapotrzebowanie (strona popytowa). Na rynku pracy o popycie i podaży decyduje wiele powiązanych ze sobą czynników m. in. o charakterze demograficznym, społecznym i gospodarczym. W istotny sposób rynek pracy zależy od ogólnej koniunktury gospodarczej, prowadzonej polityki, której wynikiem jest m.in. poziom płacy minimalnej oraz zasiłku dla bezrobotnych, a także uwarunkowań społeczno-kulturowych.

Na rynek pracy w województwie opolskim negatywnie wpływają takie zjawiska jak: postępująca depopulacja i pogłębiający się proces starzenia społeczeństwa.

W latach 2010–2017 następował systematyczny spadek liczby ludności, czego główną przyczyną był utrzymujący się od kilku lat ujemny przyrost naturalny. Niekorzystne zmiany można zauważyć również w ekonomicznych grupach wieku. W poszczególnych latach rozpatrywanego okresu znacząco zmniejszała się liczba ludności w wieku produkcyjnym, natomiast zwiększała liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym, jak również na 100 osób w wieku produkcyjnym. Obserwowany był także wzrost wieku środkowego świadczący o starzeniu się społeczeństwa.

Ponadto, niekorzystne zmiany w liczbie i strukturze ludności wywołane są przez charakterystyczne dla województwa procesy migracyjne. Migracja, która dotyczy głównie osób w wieku produkcyjnym i prokreacyjnym dodatkowo przyczynia się do zmniejszenia zasobów pracy. W poszczególnych latach okresu 2010–2017 obserwowano ujemne saldo migracji stałej, zarówno wewnętrznej, jak i zagranicznej, osób w wieku produkcyjnym w przeliczeniu na 10 tys. ludności w rozpatrywanym wieku.

Podstawowych informacji o rynku pracy dostarcza reprezentacyjne badanie aktywności ekonomicznej ludności (BAEL) realizowane w gospodarstwach domowych. W latach 2010–2017, z wyjątkiem 2011 r. i 2013 r., współczynnik aktywności zawodowej wzrastał. Zwiększoną aktywność zawodową obserwowano szczególnie w latach 2016–2017 wśród mężczyzn oraz osób młodych (w wieku 15–24 lata). Wskaźnik zatrudnienia na przestrzeni lat 2010–2017, z wyjątkiem 2013 r., zwiększał się, natomiast stopa bezrobocia w poszczególnych latach (z wyjątkiem 2012 r.) obniżała się. W 2017 r. w odniesieniu do 2010 r. wystąpiło znaczące zmniejszenie obciążenia osób pracujących osobami niepracującymi.

Stronę podaźową rynku pracy stanowią osoby pracujące. W 2017 r. odnotowano dalszy, zapoczątkowany w 2013 r. wzrost liczby pracujących (według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób). W latach 2010–2017 obserwowano zmianę struktury pracujących według sektorów własności. Systematycznie malał udział pracujących w sektorze publicznym, a wzrastał w sektorze prywatnym. W 2017 r. przeważały osoby pracujące w sektorze prywatnym. Ponad połowę z pracujących stanowili mężczyźni i w większości pracowali w sektorze prywatnym. Kobiety dominowały natomiast w sektorze publicznym. W latach 2010–2017 występowała zróżnicowana dynamika liczby pracujących w podregionach województwa, a większą, z wyjątkiem 2015 r., charakteryzował się podregion opolski. W 2017 r. w relacji do 2010 r. odnotowano wzrost liczby pracujących w podregionie opolskim, a spadek w podregionie nyskim.

Bezrobocie oznacza sytuację, w której podaż siły roboczej przewyższa popyt na nią powodując stan nierównowagi na rynku pracy. Od 2013 r. obserwowany był spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych. Na koniec 2017 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych zmniejszyła się zarówno w odniesieniu do 2015 r., jak i 2010 r. i zarazem była najniższa w całym okresie będącym przedmiotem analizy. Powodem takiej sytuacji był przede wszystkim zmniejszający się napływ rejestrujących się bezrobotnych i przewyższający go odpływ bezrobotnych. Również w 2017 r. odnotowano najniższą w okresie 2010–2017 stopę bezrobocia, która jednak nadal kształtowała się na poziomie powyżej średniej krajowej. Wskaźnik płynności rynku pracy, stanowiący relację liczby bezrobotnych, którzy podjęli pracę w danym okresie sprawozdawczym do liczby nowo zarejestrowanych bezrobotnych w tym okresie kształtował się w 2017 r. na najwyższym w porównaniu z poprzednimi latami poziomie.

Wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych w badanym okresie systematycznie zmniejszał się odsetek osób bezrobotnych do 25 roku życia oraz bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego, wzrastał natomiast (do 2016 r.) udział bezrobotnych powyżej 50 roku życia.

Analiza zjawiska bezrobocia w przekroju przestrzennym wykazała w odniesieniu do 2015 r. i 2010 r. większy spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych w podregionie nyskim niż opolskim. W podregionie nyskim większy był również spadek stopy bezrobocia w relacji do rozpatrywanych lat, jednak mimo znacznego zmniejszenia dystansu, w 2017 r. jej wartość nadal pozostawała na wyższym poziomie niż w podregionie opolskim.

Wynagrodzenia są ważnym elementem analizy rynku pracy z uwagi na pełnione funkcje (motywacyjna, dochodowa, kosztowa i społeczna).

W latach 2010–2017 przeciętne miesięczne wynagrodzenie (w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w województwie pozostawało na poziomie poniżej średniej krajowej. W 2017 r. najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenie odnotowano w działalności finansowej i ubezpieczeniowej, a najniższe – w zakwaterowaniu i gastronomii. W omawianych latach wyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto notowano w sektorze publicznym, jednak rozpiętości płac wyrażone w odchyleniach względnych od średniej wojewódzkiej systematycznie zmniejszały się w rezultacie szybszego tempa wzrostu wynagrodzeń w sektorze prywatnym.

Wyższy poziom przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w latach 2010–2017 obserwowano w podregionie opolskim, przy czym nieco szybsze średnie roczne tempo wzrostu wynagrodzeń w tym okresie odnotowano w podregionie nyskim.

Warunki pracy stanowią zespół czynników występujących w środowisku pracy mających wpływ na jej jakość i wydajność, jak również są ważnym zagadnieniem z punktu widzenia stanu zdrowia pracowników. W 2017 r. liczba osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia znacząco spadła w porównaniu z 2015 r. oraz 2010 r. i była najniższa w całym analizowanym okresie. Liczba wypadków i poszkodowanych w wypadkach przy pracy zwiększyła się natomiast w porównaniu z 2015 r., a spadła w odniesieniu do 2010 r. W latach 2010–2017 najwięcej osobozagrożeń zlikwidowanych lub ograniczonych odnotowano w 2010 r., natomiast nowo powstałych lub ujawnionych w 2012 r. W 2017 r. zlikwidowano lub ograniczono mniej osobozagrożeń niż w 2015 r. oraz 2010 r., natomiast ujawniono (łącznie z nowo powstałymi) więcej osobozagrożeń w odniesieniu do 2015 r., a mniej niż w 2010 r.

Sytuacja na rynku pracy w znacznej mierze jest uzależniona od strony popytowej, w tym liczby i struktury działających podmiotów gospodarczych. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w 2017 r., jak również wskaźnik wyrażony liczbą podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w systemie REGON

w przeliczeniu na 10 tys. ludności kształtowały się na wyższym poziomie w relacji do 2015 r. i 2010 r. Również liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym była większa w odniesieniu do rozpatrywanych lat, a ich udział w zbiorowości podmiotów kształtował się na wyższym poziomie niż średnio w kraju. W 2017 r. odnotowano przewagę podmiotów nowo zarejestrowanych nad podmiotami wyrejestrowanymi. Podobnie jak w latach poprzednich zdecydowaną większość podmiotów skupiał sektor prywatny, jak również nadal najwięcej podmiotów koncentrowało działalność w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych oraz budownictwo.

Ważnym czynnikiem rozwoju rynku pracy są także nowo tworzone i likwidowane przez pracodawców miejsca pracy. W ciągu 2017 r. na jedno zlikwidowane miejsce pracy przypadało więcej nowo utworzonych miejsc pracy niż w 2015 r. oraz 2010 r. Liczba nowo utworzonych miejsc pracy zwiększyła się w odniesieniu do 2015 r., natomiast spadła w stosunku do 2010 r. W 2017 r. zlikwidowano zdecydowanie mniej miejsc pracy niż w poprzednich rozpatrywanych latach. W okresie 2010–2017 najwięcej nowo utworzonych miejsc pracy odnotowano w 2016 r., a najmniej w 2013 r., natomiast najwięcej zlikwidowanych – w 2010 r., a najmniej w 2017 r. Na stan zatrudnienia wpływa również płynność zasobów pracy, która może być zjawiskiem zarówno pozytywnym, jak i negatywnym. W latach 2010–2017 obserwowano zróżnicowaną liczbę przyjęć i zwolnień. W 2017 r. zarówno liczba przyjęć, jak i zwolnień była wyższa niż w 2015 r. oraz 2010 r., przy czym większą dynamikę wzrostu odnotowano w przypadku przyjęć.

Identyfikację przestrzennego zróżnicowania sytuacji na rynku pracy w układzie powiatów województwa opolskiego określono na podstawie przeprowadzonej analizy skupień z wykorzystaniem metody Warda. Efektem tej procedury badawczej jest wyodrębnienie grup powiatów cechujących się wysokim podobieństwem ze względu na przyjęte cechy opisujące rynek pracy. Wyniki badań wskazują, że przestrzenne zróżnicowanie sytuacji na rynku pracy w województwie opolskim w latach 2012–2017 ma charakter dość trwały. Najkorzystniejszą sytuacją w całym badanym okresie wyróżnia się m. Opole.

Executive summary

On the basis of an analysis of the labour market in Opolskie voivodship in the years 2010–2017, its general characteristics are as follows:

One of the markets functioning in the economy is the labour market. Employees offer their own work, necessary for the production of goods and services (supply side) and employers declare the demand (demand side). On the labour market, demand and supply are driven by a wide range of interrelated factors, including demographic, social and economic ones. In an important way the labour market depends on the overall economic situation, the policies pursued, which result, inter alia, in the level of minimum wages and salaries, and unemployment benefits, as well as socio-cultural conditions.

The labour market in Opolskie voivodship is adversely affected by phenomena such as: progressive depopulation and deepening the ageing process of society.

In 2010–2017, there was a systematic decrease in the population, the main reason being the negative natural increase that has been maintained for several years. Unfavourable changes can also be seen in the economic age groups. The working age population has been significantly decreasing in particular years of the period considered, and increasing the number of post-working age people per 100 persons of pre-working-age, as well as per 100 persons of working age. A growth in the median age was also observed, indicating the ageing of the society.

Moreover, unfavourable changes in the number and structure of the population are caused by migration processes characteristic for the voivodship. Migration, which mainly concerns people of working age and procreative age, additionally contributes to the reduction of labour resources. In individual years of the 2010–2017 period, there was a negative net migration for permanent residence, both internal or foreign, of people of working age per 10 thous. population of the age considered.

The core labour market information is provided by the Labour Force Survey (LFS) carried out in households. In the years 2010–2017, with the exception of 2011 and 2013, the activity rate rose. An increased economic activity was seen particularly between 2016 and 2017 among men and young people (aged 15–24). The employment rate over the period 2010–2017, with the exception of 2013, increased while the unemployment rate decreased in individual years (with the exception of 2012). In 2017, in relation to 2010, there was a significant reduction in the burden on employed persons with persons not in employment.

Employed persons are the supply side of the labour market. In 2017 there was a further increase, started in 2013, in the number of employed persons (according to the actual workplace and the kind of activity in economic entities with more than 9 persons employed). In 2010–2017, a change in the structure of employees by ownership sectors was observed. Systematically, the share of employees working in the public sector decreased, and increased in the private sector. In 2017, private sector employees prevailed. More than half of the employed were men and mostly worked in the private sector. Women dominated in the public sector. In 2010–2017, there was a diversified dynamics in the number of employees in the subregions of the voivodship, and the largest, with the exception of 2015, was marked by Opolski subregion. In 2017, in relation to 2010, an increase in the number of employed persons in Opolski subregion was recorded, while a decline in Nyski subregion.

Unemployment means a situation in which the supply of labour force exceeds the demand for it, causing a state of imbalance in the labour market. Since 2013, there has been a decrease in the number of registered unemployed. At the end of 2017, the number of registered unemployed decreased both in relation to 2015 and 2010, and at the same time was the lowest in the whole period being the subject of the analysis. The reason for this situation was primarily the declining inflow of registering unemployed persons and the outstripping it the outflow of the unemployed. Also in 2017, the lowest unemployment rate was recorded in the period 2010–2017, which, however, still remained at a level above the national average. The labour market liquidity ratio, as a ratio of the number of unemployed who took up employment in a reporting period to the number of the newly registered unemployed during that period, was the highest in 2017 compared with previous years.

Among the total number of registered unemployed, the percentage of the unemployed under 25 years of age and the unemployed without work experience decreased systematically during the period under consideration, while the share of the unemployed aged over 50 years increased (until 2016).

The analysis of the phenomenon of unemployment in a spatial cross-section has shown a greater decline in the number of registered unemployed in Nyski subregion than in Opolski subregion in relation to 2015 and 2010. In Nyski subregion the drop in the unemployment rate was also higher in relation to the analyzed years, however, despite a significant reduction in the distance, in 2017 its value was still higher than in Opolski subregion.

Wages and salaries are an important element of the labour market analysis due to the functions performed (motivational, income, cost and social).

In 2010–2017 the average monthly wages and salaries (in entities with more than 9 persons employed) in the voivodship remained below the national average. In 2017, the highest average monthly remuneration was recorded in financial and insurance activities and the lowest in accommodation and catering. In the years concerned, the higher average monthly gross wages and salaries were observed in the public sector, however, wage spreads expressed in relative deviations from the voivodship's average have been systematically declining as a result of a faster growth rate of wages and salaries in the private sector.

The higher level of average monthly gross wages and salaries in the period 2010–2017 was observed in Opolski subregion, with a slightly faster average annual growth rate of wages and salaries over this period in Nyski subregion.

Working conditions are a set of factors occurring in the work environment affecting quality and efficiency of work, as well as being an important issue from the point of view of the health of employees. In 2017, the number of persons working in hazardous conditions significantly decreased in comparison with 2015 and 2010 and was the lowest in the entire period under consideration. However, the number of accidents and injured in accidents at work increased compared to 2015, and decreased in relation to 2010. In the 2010–2017 period, the highest number of threats-cum-persons eliminated or limited was recorded in 2010, while newly arisen or revealed in 2012. In 2017 fewer threats-cum-persons were eliminated or limited than in 2015 and 2010, while more threats-cum-persons in relation to 2015 were revealed (including newly arisen) and less than in 2010.

The situation on the labour market is largely dependent on the demand side, including the number and structure of operating economic entities. The number of entities of the national economy in 2017 as well as the index expressed by the number of entities of the national economy, registered in the REGON system, per 10 thous. population were at a higher level in relation to 2015 and 2010. Also the number of natural persons conducting economic activity per 100 persons of working age was higher in relation to the analysed years and their share in the group of entities of the national economy was higher than the average for the country. In 2017, the entities newly registered over the deleted ones were noted. As in previous years, the vast majority of entities were in the private sector, as well as the majority of entities focused their activities in the following sections: trade; repair of motor vehicles as well as construction.

An important factor in the development of the labour market are also jobs newly created and liquidated by employers. In the course of 2017, more jobs were created for one job liquidated than in 2015 and 2010. The number of newly created jobs increased in relation to 2015, while it decreased in comparison with 2010. In 2017, fewer jobs have been liquidated than in the previous analysed years. In the period 2010–2017, the highest number of newly created jobs was recorded in 2016, and the lowest in 2013, while in the case of liquidated jobs the highest one – in 2010, and the lowest in 2017. The employment situation is also influenced by the liquidity of labour resources which may be both positive and negative phenomena. In 2010–2017, a diverse number of hires and terminations was observed. In 2017, both the number of hires and terminations was higher than in 2015 and 2010, with higher growth dynamics being recorded for hires.

The identification of the spatial differentiation of the situation on the labour market by powiats of Opolskie voivodship was determined on the basis of the agglomerative cluster analysis using Ward's method. The result of this research procedure is the separation of groups of powiats characterized by high similarity due to the accepted features describing the labour market. The research results indicate that the spatial differentiation of the labour market situation in Opolskie Voivodship in the years 2012–2017 is of a rather permanent nature. The city of Opole was distinguished by the most favourable situation in the entire period considered.

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of the population

Na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności możliwa jest ocena wykorzystania zasobów pracy, jak również charakterystyka grup ludności ze względu na ich status na rynku pracy.

Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego BADANIA AKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ LUDNOŚCI (BAEL), prowadzonego w cyklu kwartalnym metodą obserwacji ciągłej (ruchomy tydzień badania). Badaniem objęte są osoby będące członkami gospodarstw domowych zamieszkałe w wylosowanych mieszkaniach.

Według danych średniorocznych omawianego badania w 2017 r. liczba osób aktywnych zawodowo w wieku 15 lat i więcej w relacji do 2010 r. zwiększyła się, natomiast biernych zawodowo spadła. Począwszy od 2013 r. systematycznie zwiększał się odsetek pracujących wśród aktywnych zawodowo, przy równoczesnym spadku udziału osób bezrobotnych.

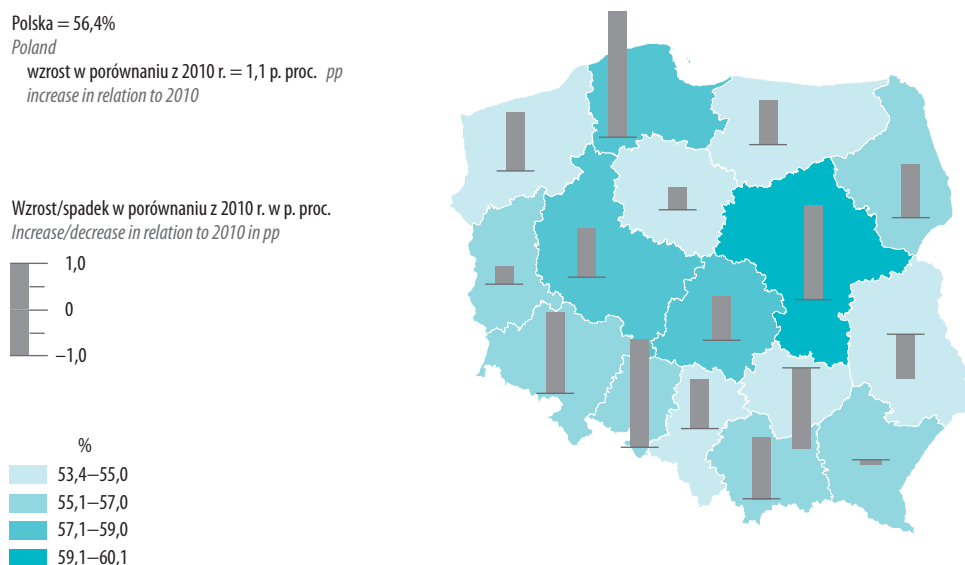
Liczebność osób aktywnych zawodowo w województwie opolskim w 2017 r. wynosiła 421 tys. (241 tys. mężczyzn i 179 tys. kobiet), tj. więcej o 0,7% w stosunku do 2015 r. oraz o 5,0% w porównaniu z 2010 r. Wzrost liczebności aktywnych zawodowo w odniesieniu do 2015 r. zaobserwowano wśród mężczyzn (o 5,7%), natomiast spadek wśród kobiet (o 5,3%). W relacji do 2010 r. liczba aktywnych zawodowo zwiększyła się zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet (odpowiednio: o 5,7% i o 3,5%).

Bierni zawodowo w 2017 r. liczyli 334 tys. osób (120 tys. mężczyzn i 214 tys. kobiet), a ich zbiorowość zmniejszyła się o 5,1% w porównaniu z 2015 r. oraz o 4,8% wobec 2010 r.

Udział pracujących (403 tys. osób) w grupie aktywnych zawodowo w 2017 r. wynosił 95,7% i był wyższy o 2,2 p. proc. niż w 2015 r. i o 5,4 p. proc. w odniesieniu do 2010 r.

W wyniku zachodzących zmian na rynku pracy liczba osób niepracujących (bezrobotnych oraz biernych zawodowo w wieku 15 lat i więcej) przypadających na 1000 osób pracujących zmniejszyła się w stosunku do 2015 r., jak i 2010 r. W 2017 r. wskaźnik ten wynosił 873, w 2015 r. na 1000 osób pracujących przypadało 969 osób niepracujących, a w 2010 r. – 1077 osób.

W latach 2010–2017, z wyjątkiem 2011 r. i 2013 r., współczynnik aktywności zawodowej zwiększał się. Miernik ten w 2017 r. kształtował się na poziomie 55,8% (w kraju – 56,4%) i był wyższy o 1,5 p. proc. niż w 2015 r. i o 2,4 p. proc. niż w 2010 r. Jego wartość w 2017 r. spowodowała zmianę lokaty województwa opolskiego w rankingu województw z 11 w 2010 r. na 7.

Mapa 1. Współczynnik aktywności zawodowej w 2017 r.*Map 1. Activity rate in 2017*

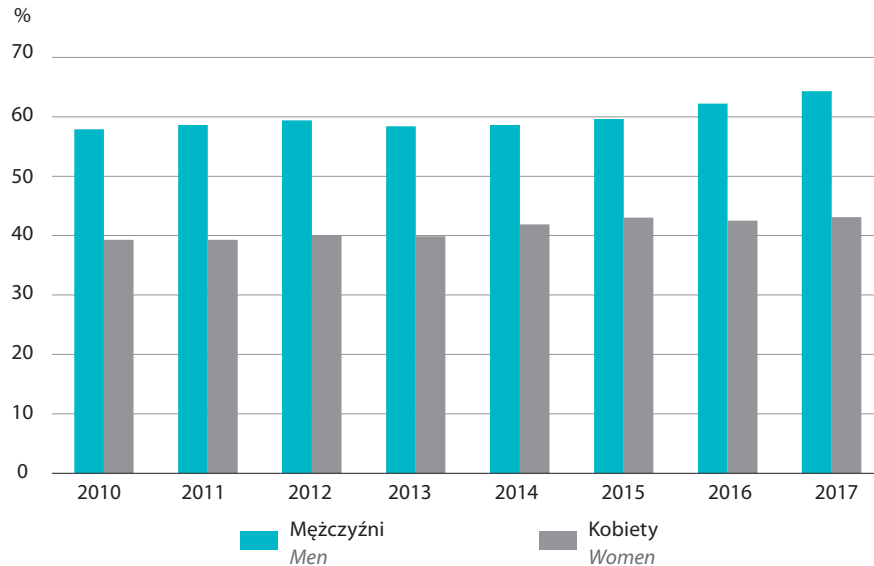
Wśród mężczyzn współczynnik aktywności zawodowej wynosił 66,8% i zwiększył się w odniesieniu do 2015 r. i 2010 r. (odpowiednio: o 3,6 p. proc. i o 3,3 p. proc.). Współczynnik aktywności zawodowej kobiet nadal kształtował się na niższym poziomie niż w przypadku mężczyzn (45,4%) i obniżył się w relacji do 2015 r. (o 0,8 p. proc.), natomiast był wyższy (o 1,3 p. proc.) niż w 2010 r.

Wśród osób młodych (w grupie wieku 15–24 lata) odnotowano zróżnicowane tempo zmian współczynnika aktywności zawodowej, tzn. w latach 2010–2015, z wyjątkiem 2012 r. obniżał się, natomiast wzrastał w kolejnych latach i w 2017 r. kształtował się na poziomie 39,4% (wyższym o 7,0 p. proc. w relacji do 2015 r. i o 2,5 p. proc. w stosunku do 2010 r.). Współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku 50 lat i więcej w poszczególnych latach okresu 2010–2017 wzrastał, a jedynie w 2013 r. zaobserwowano nieznaczny spadek. W rezultacie omawiany miernik w 2017 r. wynosił 35,0%, tj. więcej o 1,6 p. proc. niż w 2015 r. i o 4,5 p. proc. niż w 2010 r.

W miastach województwa opolskiego współczynnik aktywności zawodowej w 2017 r. kształtował się na poziomie 56,3% i zwiększył się zarówno w relacji do 2015 r., jak i 2010 r. (odpowiednio: o 2,0 p. proc. i o 2,8 p. proc.). Na wsi odnotowano niższą wartość omawianego miernika (55,4%), a jego wzrost w odniesieniu do 2015 r. i 2010 r. był niższy niż w miastach (odpowiednio: o 0,9 p. proc. i o 2,2 p. proc.).

Wykres 1. Wskaźnik zatrudnienia według płci

Chart 1. *Employment rate by sex*

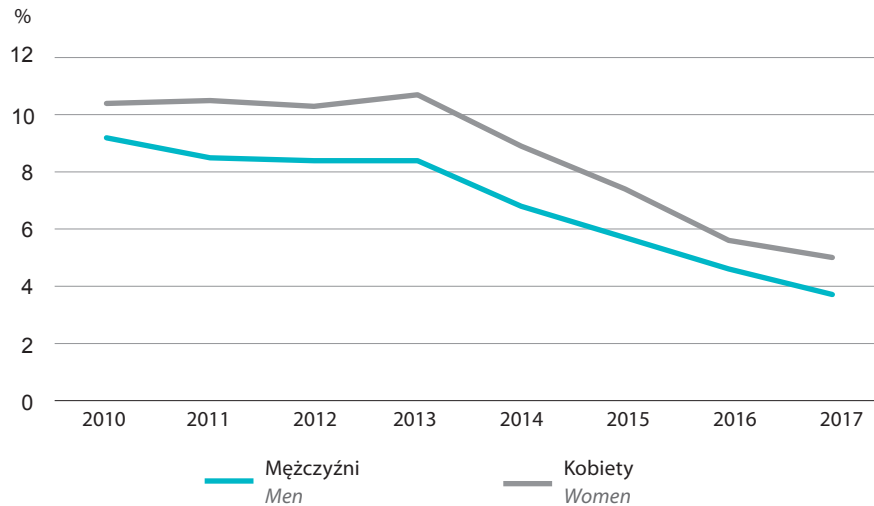

W latach 2010–2017, z wyjątkiem 2013 r., wskaźnik zatrudnienia zwiększał się – do poziomu 53,4% w 2017 r. (wyższy o 2,6 p. proc. niż w 2015 r. i o 5,2 p. proc. niż w 2010 r.). Miernik ten był w 2017 r. niższy o 0,3 p. proc. w odniesieniu do kraju, a w rankingu województw podniósł lokatę województwa opolskiego z 12 w 2010 r. na 7 pozycję.

Na przestrzeni lat 2010–2017, z wyjątkiem 2012 r. obserwowano spadkowy trend stopy bezrobocia, wskazujący na korzystną sytuację na rynku pracy. W 2017 r. jej średnioroczna wartość wynosiła 4,3% (wobec 6,5% w 2015 r. i 9,7% w 2010 r.) i kształtowała się na poziomie niższym o 0,6 p. proc. niż w kraju. Pod względem wartości stopy bezrobocia województwo opolskie uzyskało 5 lokatę (wobec 6 w 2010 r.) w rankingu województw.

Wykres 2. Stopa bezrobocia według płci

Chart 2. *Unemployment rate by sex*

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności przeprowadzonego w IV kwartale w latach 2010–2017 również wskazują na poprawę sytuacji na rynku pracy w województwie opolskim. Po niewielkim wzroście liczby bezrobotnych i stopy bezrobocia w latach 2011 i 2012 odnotowano ich zmniejszanie. W rezultacie, w IV kwartale 2017 r. w relacji do analogicznych okresów 2015 r. i 2010 r. niższa była liczba bezrobotnych oraz stopa bezrobocia. W stosunku do IV kwartału zarówno 2015 r. jak i 2010 r. na rynku pracy wystąpiły inne korzystne zmiany m.in. wzrost współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia, a także zmniejszenie obciążenia osób pracujących osobami niepracującymi.

W IV kwartale 2017 r. w województwie opolskim liczba ludności w wieku 15 lat i więcej wynosiła 753 tys., tj. mniej o 6,0% niż w analogicznym okresie 2015 r., natomiast więcej o 1,3% w porównaniu z IV kwartałem 2010 r. Aktywni zawodowo liczyli 424 tys. osób (409 tys. pracujących i 15 tys. bezrobotnych), a ich udział kształtował się na poziomie 56,3% ogólnej liczby ludności w wieku 15 lat i więcej.

LUDNOŚĆ AKTYWNA ZAWODOWO (inaczej mówiąc siła robocza) obejmuje wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej uznane za pracujące lub bezrobotne, zgodnie z definicjami podanymi w dalszej treści opracowania.

Liczba osób aktywnych zawodowo zmniejszyła się o 2,8% w relacji do IV kwartału 2015 r., natomiast wzrosła o 7,9% wobec analogicznego okresu 2010 r. W stosunku do IV kwartału 2015 r. liczba aktywnych zawodowo mężczyzn wzrosła (o 0,8%), natomiast kobiet spadła (o 7,1%). W relacji do analogicznego okresu 2010 r. wzrosła zarówno liczba aktywnych zawodowo mężczyzn, jak i kobiet (odpowiednio: o 9,5% i o 5,2%).

Pracujący w IV kwartale 2017 r. stanowili ponad połowę (54,3%) ogólnej liczby ludności w wieku 15 lat i więcej (w IV kwartale 2015 r. – 51,4%, w IV kwartale 2010 r. – 48,2%), a udział bezrobotnych wynosił 2,0% (odpowiednio: 3,0% i 4,7%).

Tablica 1. Dynamika ludności aktywnej i biernej zawodowo w IV kwartale 2017 r.

Table 1. Dynamics of economically active and inactive population in IV quarter 2017

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Aktywni zawodowo <i>Economically active population</i>			Bierni zawodowo <i>Economically inactive persons</i>
	ogółem <i>total</i>	pracujący <i>employed persons</i>	bezrobotni <i>unemployed persons</i>	
2010=100				
Ogółem <i>Total</i>	107,9	114,2	42,9	93,7
mężczyźni <i>men</i>	109,5	116,3	38,9	89,4
kobiety <i>women</i>	105,2	111,5	47,1	96,8
Miasta <i>Urban areas</i>	102,2	110,2	28,6	86,9
Wieś <i>Rural areas</i>	114,9	119,6	71,4	103,3

Tablica 1. Dynamika ludności aktywnej i biernej zawodowo w IV kwartale 2017 r. (dok.)

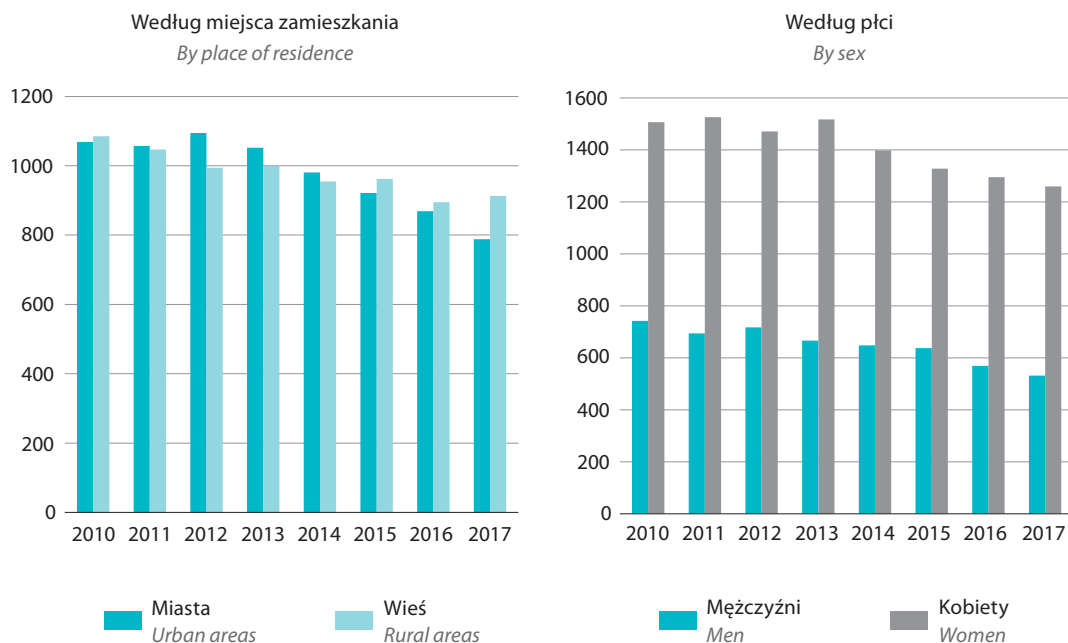
Table 1. Dynamics of economically active and inactive population in IV quarter 2017 (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Aktywni zawodowo <i>Economically active population</i>			Bierni zawodowo <i>Economically inactive persons</i>
	ogółem <i>total</i>	pracujący <i>employed persons</i>	bezrobotni <i>unemployed persons</i>	
2015=100				
Ogółem <i>Total</i>	97,2	99,3	62,5	89,9
mężczyźni <i>men</i>	100,8	102,6	63,6	87,4
kobiety <i>women</i>	92,9	95,1	61,5	91,7
Miasta <i>Urban areas</i>	95,1	98,3	46,2	86,4
Wieś <i>Rural areas</i>	100,0	100,0	90,9	95,2

Zmiany w aktywności ekonomicznej ludności przełożyły się na zmniejszenie obciążenia pracujących osobami niepracującymi, tj. osobami bezrobotnymi i biernymi zawodowo. W IV kwartale 2017 r. w województwie opolskim na 1000 pracujących przypadło 839 niepracujących wobec 944 w analogicznym okresie 2015 r. i 1075 w IV kwartale 2010 r. (w kraju odpowiednio: 864 wobec 902 i 991).

Wykres 3. Liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 osób pracujących w IV kwartale

Chart 3. The number of not working persons per 1000 employed persons in IV quarter

Współczynnik aktywności zawodowej w IV kwartale 2017 r. kształtował się na poziomie 56,3% (w kraju – 56,2%) i zwiększył się o 1,9 p. proc. w odniesieniu do IV kwartału 2015 r. oraz o 3,4 p. proc. wobec analogicznego okresu 2010 r. (w kraju odpowiednio: spadek o 0,3 p. proc. i wzrost o 0,8 p. proc.). Pod względem wartości współczynnika aktywności zawodowej województwo opolskie zajmowało 7 pozycję w kraju (wobec 12 lokaty w 2010 r.).

WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ – procentowy udział aktywnych zawodowo danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii (wyróżnianej m.in. ze względu na wiek, poziom wykształcenia, stan cywilny).

Podobnie jak w poprzednich okresach wyższy poziom aktywności zawodowej w IV kwartale 2017 r. odnotowano w przypadku mężczyzn niż kobiet (67,2% wobec 46,3%). W relacji zarówno do IV kwartału 2015 r., jak i IV kwartału 2010 r. omawiany miernik wzrósł w większym stopniu w przypadku mężczyzn (odpowiednio: o 3,2 p. proc. i o 4,4 p. proc.) niż kobiet (odpowiednio: o 0,3 p. proc. i o 2,1 p. proc.). Różnica współczynnika aktywności zawodowej dla płci zwiększyła się w relacji do IV kwartału zarówno 2015 r., jak również 2010 r. (odpowiednio: o 2,9 p. proc. i o 2,3 p. proc.) do poziomu 20,9 p. proc. w IV kwartale 2017 r.

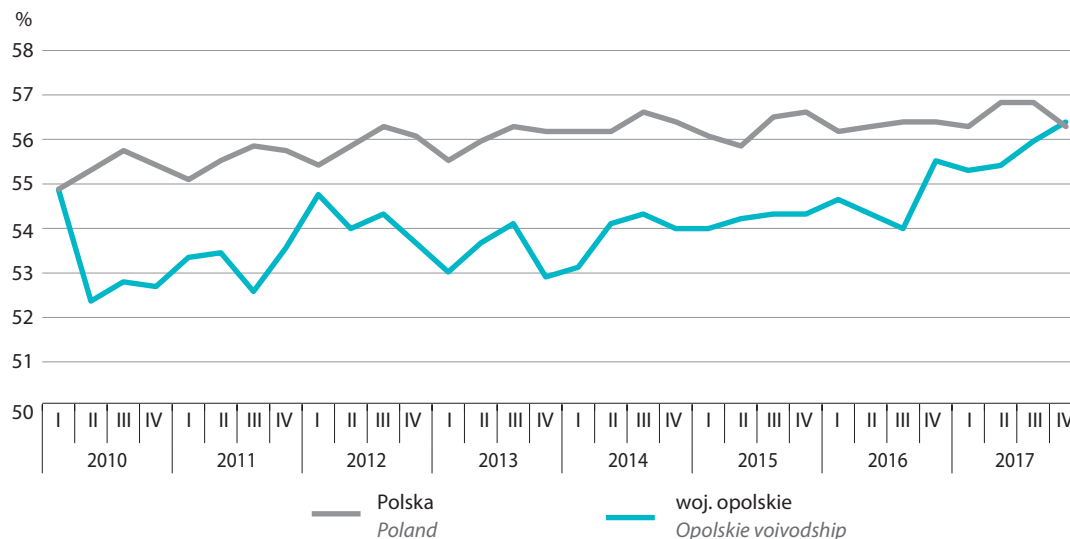
W odniesieniu do miejsca zamieszkania wyższą wartość współczynnika aktywności zawodowej w IV kwartale 2017 r. obserwowano w miastach niż na wsi (57,3% wobec 55,1%). W miastach charakteryzował się on większym wzrostem niż na wsi w odniesieniu do analogicznego okresu 2015 r. (o 2,3 p. proc. wobec 1,3 p. proc.) oraz w relacji do IV kwartału 2010 r. (o 3,9 p. proc. wobec 2,6 p. proc.).

Rozpatrując poziom wykształcenia i wiek odnotowano zróżnicowany stopień aktywności ekonomicznej. Najwyższy współczynnik aktywności zawodowej w IV kwartale 2017 r. wystąpił w przypadku osób z wykształceniem wyższym (79,4% wobec 81,0% w analogicznym okresie 2015 r. i 76,9% w IV kwartale 2010 r.), a najniższy dla osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (17,6% wobec odpowiednio: 15,5% i 17,1%).

W latach 2010–2017 współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku produkcyjnym systematycznie wzrastał i w IV kwartale 2017 r. wynosił 77,1% (więcej o 2,9 p. proc. w porównaniu z analogicznym okresem 2015 r. oraz o 6,8 p. proc. w relacji do IV kwartału 2010 r.). Najwyższą wartość współczynnika aktywności zawodowej przyjmował dla osób w grupie wieku 45–54 lata (85,0% wobec również 85,0% w IV kwartale 2015 r. i 79,6% w IV kwartale 2010 r.), a najniższą dla osób w wieku 55 lat i więcej (26,5% wobec odpowiednio: 23,5% i 18,6%).

Wykres 4. Współczynnik aktywności zawodowej

Chart 4. Activity rate

W latach 2010–2017, z wyjątkiem 2011 r. wzrastał udział pracujących wśród aktywnych zawodowo i w IV kwartale 2017 r. kształtował się na poziomie 96,5% (wobec 94,5% w analogicznym okresie 2015 r. i 91,1% w IV kwartale 2010 r.).

Liczba pracujących w IV kwartale 2017 r. w województwie opolskim wynosiła 409 tys. osób i spadła o 0,7% w porównaniu z analogicznym okresem 2015 r., natomiast była większa o 14,2% niż w IV kwartale 2010 r. Na zmniejszenie liczby pracujących w relacji do IV kwartału 2015 r. wpłynął spadek o 4,9% liczby pracujących kobiet (przy wzroście o 2,6% liczby pracujących mężczyzn). Zwiększenie zbiorowości pracujących w porównaniu z analogicznym okresem 2010 r. w większym stopniu odnosiło się do mężczyzn niż kobiet (o 16,3% wobec 11,5%). Wśród pracujących w IV kwartale 2017 r. przeważali mężczyźni (57,5%) i ich udział zwiększył się w porównaniu z IV kwartałem lat 2015 i 2010 (odpowiednio: o 1,9 p. proc. i o 1,1 p. proc.).

PRACUJĄCY są to wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- miały pracę, ale jej nie wykonywały:
 - z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego, urlopu rodzicielskiego lub wypoczynkowego,
 - z innych powodów, przy czym długość przerwy w pracy wynosiła:
 - do 3 miesięcy,
 - powyżej 3 miesięcy, ale osoby te były pracownikami najemnymi i w tym czasie otrzymywały co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

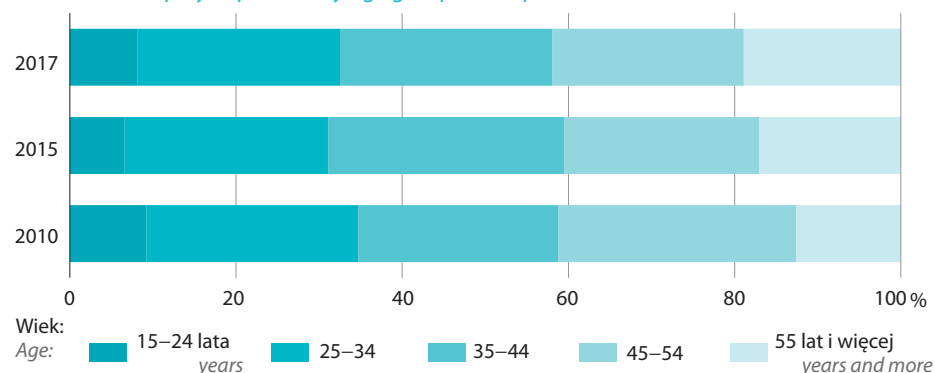
Do pracujących – zgodnie z międzynarodowymi standardami – zaliczani są również uczniowie, z którymi zakłady pracy lub osoby fizyczne zawarły umowę o naukę zawodu lub przyuczenie do określonej pracy, jeżeli otrzymywali wynagrodzenie.

W strukturze pracujących według wieku, podobnie jak w analogicznym okresie 2015 r., jak również w IV kwartale 2010 r. najmniejszy udział dotyczył osób ze skrajnych grup wieku, tzn. 15–24 lata (8,1%)

oraz 55 lat i więcej (18,9%). W relacji do analogicznego okresu 2015 r. udziały obu rozpatrywanych grup pracujących wzrosły, przy czym w większym stopniu najstarszej grupy (o 1,9 p. proc. wobec 1,5 p. proc.). Wobec IV kwartału 2010 r. zwiększył się odsetek pracujących w wieku 55 lat i więcej (o 6,3 p. proc.), natomiast spadł o 1,1 p. proc. udział pracujących w grupie wieku 15–24 lata. Udziały pozostałych grup wyodrębnionych ze względu na wiek były zbliżone i mieściły się w granicach 23,0% – 25,5%.

Wykres 5. Struktura pracujących według grup wieku w IV kwartale

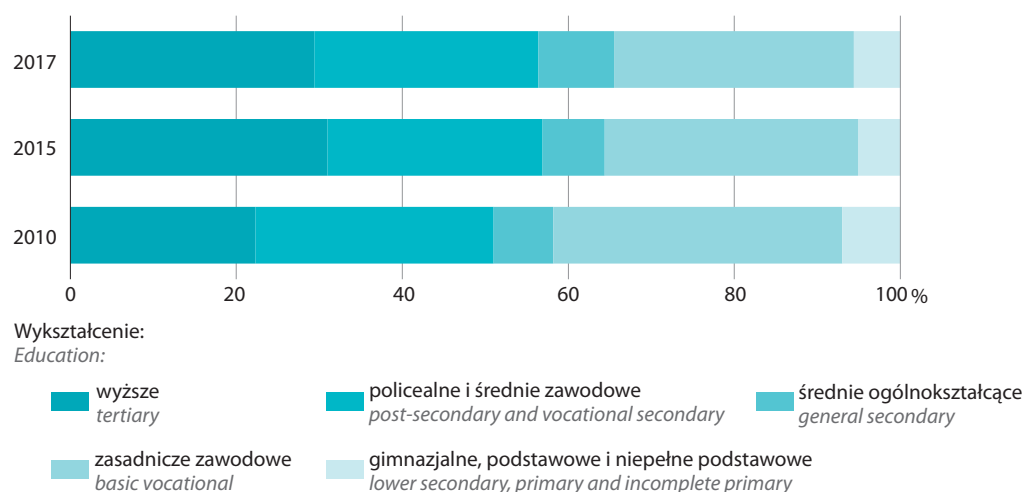
Chart 5. Structure of employed persons by age groups in IV quarter

Wśród pracujących w IV kwartale 2017 r. dominowały osoby posiadające wykształcenie wyższe (120 tys.). Ich liczba spadła o 6,3% w stosunku do analogicznego okresu 2015 r., jednak była większa o 50,0% niż w IV kwartale 2010 r. Udział osób z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie pracujących wynosił w omawianym okresie 29,4% i zmniejszył się o 1,6 p. proc. w stosunku do IV kwartału 2015 r., natomiast pozostawał na poziomie o 7,1 p. proc. wyższym niż w IV kwartale 2010 r. Drugą najliczniejszą grupą wśród pracujących (118 tys.) były osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, jednak ich liczba spadła zarówno w relacji do IV kwartału 2015 r., jak i analogicznego okresu 2010 r. (odpowiednio: o 6,3% i o 5,6%). Zmalał również odsetek tej grupy pracujących odpowiednio: o 1,6 p. proc. i o 5,9 p. proc. do poziomu 28,9%. Udział najmniej licznej grupy osób (23 tys.) posiadających wykształcenie co najwyżej gimnazjalne wynosił 5,6% i zwiększył się w stosunku do IV kwartału 2015 r. (o 0,6 p. proc.), natomiast wobec IV kwartału 2010 r. obniżył się o 1,4 p. proc. Liczebność omawianej grupy osób zwiększyła się o 9,5% w porównaniu z analogicznym okresem 2015 r., natomiast spadła o 8,0% w relacji do IV kwartału 2010 r.

Wykres 6. Struktura pracujących według poziomu wykształcenia w IV kwartale

Chart 6. Structure of employed persons by level of education in IV quarter

W latach 2010–2017 odsetek osób pracujących w sektorze prywatnym w ogólnej liczbie pracujących był zróżnicowany. W IV kwartale 2017 r. udział omawianej grupy pracujących wynosił 79,2%. Zarówno w relacji do analogicznego okresu 2015 r., jak i IV kwartału 2017 r. odsetek ten zwiększył się (odpowiednio: o 4,0 p. proc. i o 4,6 p. proc.).

Udział pracujących w rolnictwie indywidualnym wynosił 7,3% i obniżył się o 1,4 p. proc. wobec IV kwartału 2015 r. oraz o 1,6 p. proc. w odniesieniu do analogicznego okresu 2010 r.

W strukturze pracujących według statusu zatrudnienia największy udział dotyczył osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, czyli pracowników najemnych. Odsetek tej kategorii pracowników w latach 2010–2017 był zmienny; najwyższy odnotowano w IV kwartale 2014 r., a najniższy w IV kwartale 2010 r. Stanowili oni w IV kwartale 2017 r. 81,4% wszystkich pracujących (więcej o 0,1 p. proc. niż w IV kwartale 2015 r. i o 1,8% względem IV kwartału 2010 r.) i liczyli 333 tys. osób. Większość z nich (74,5%) zatrudniona była w sektorze prywatnym. Liczba osób pracujących, posiadających umowę na czas nieokreślony wynosiła 240 tys. (72,3% ogólnej liczby pracowników najemnych) i zmniejszyła się o 2,4% w odniesieniu do IV kwartału 2015 r., natomiast wzrosła o 17,6% w porównaniu z analogicznym okresem 2010 r.

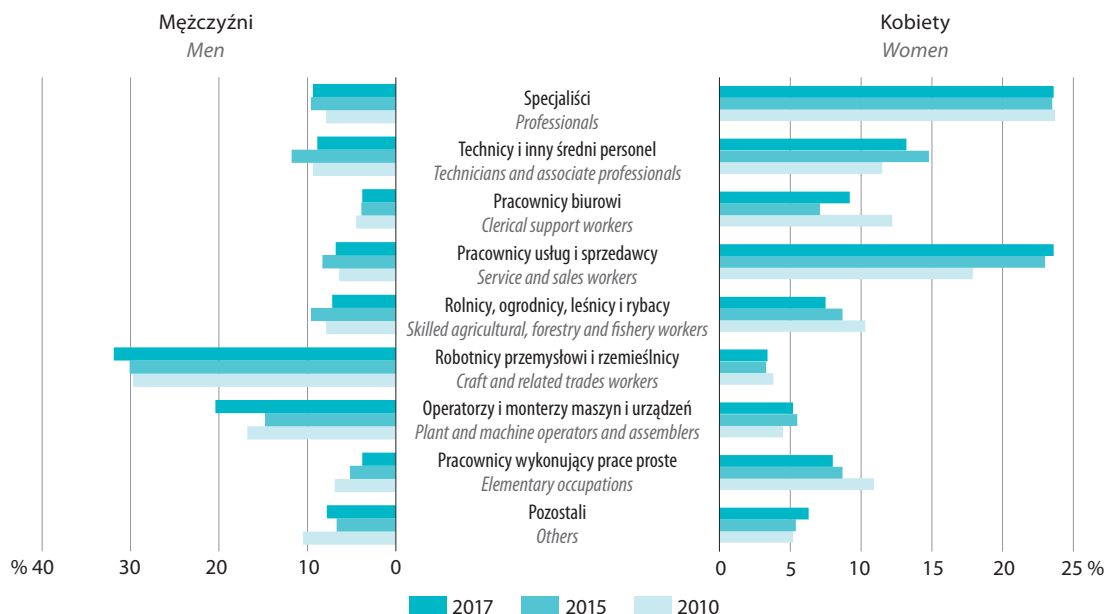
Udział pracodawców i pracujących na własny rachunek w latach 2010–2017 również był zróżnicowany, przy czym największy odnotowano w IV kwartale 2012 r., a najmniejszy w IV kwartale 2016 r. Udział omawianej grupy w ogólnej liczbie pracujących w IV kwartale 2017 r. kształtował się na poziomie 15,4%, tj. wyższym o 0,4 p. proc. niż w analogicznym okresie 2015 r., natomiast niższym o 0,8 p. proc. niż w IV kwartale 2010 r. Liczebność omawianej zbiorowości (63 tys. osób) zwiększyła się zarówno w stosunku do IV kwartału 2015 r., jak i 2010 r. (odpowiednio: o 1,6% i o 8,6%).

W charakterze pomagających członków rodzin pracowało w IV kwartale 2017 r. 13 tys. osób, tj. 3,2% wszystkich pracujących, a zdecydowana większość z nich (76,9%) to mieszkańcy wsi. Liczba pomagających członków rodzin była mniejsza o 13,3% zarówno w porównaniu z IV kwartałem 2015 r., jak i 2010 r. Udział tej grupy pracujących również się obniżył: o 0,4 p. proc. w relacji do IV kwartału 2015 r. i o 1,0 p. proc. wobec analogicznego okresu 2010 r.

W strukturze pracujących według zawodów, w IV kwartale 2017 r. najliczniejszą grupą wśród mężczyzn byli robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, którzy stanowili 31,9% (w IV kwartale 2015 r. – 30,1 %, a w IV kwartale 2010 r. – 29,7%). Znaczący udział wśród mężczyzn posiadała również grupa operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń – 20,4% (odpowiednio: 14,8% i 16,8%). Wśród kobiet przeważały dwie grupy zawodów: specjaliści – 23,6% (w IV kwartale 2015 r. – 23,5 %, a w IV kwartale 2010 r. – 23,7%) oraz pracownicy usług i sprzedawcy – również 23,6% (odpowiednio: 23,0% i 17,9%).

Wykres 7. Struktura pracujących według płci i grup zawodów w IV kwartale

Chart 7. Structure of employed persons by sex and occupational groups in IV quarter

Osoby, które w badanym tygodniu przepracowały 40 godzin i więcej stanowiły w IV kwartale 2017 r., podobnie jak w poprzednich okresach, największy odsetek pracujących (69,7% wobec 69,2% w IV kwartale 2015 r. i 66,1% w IV kwartale 2010 r.). Wśród nich przeważali mężczyźni (61,9%) oraz mieszkańcy miast (55,8%).

Udział pracujących w niepełnym wymiarze czasu pracy kształtował się na poziomie 12,0% dla grupy osób, które przepracowały od 30 do 39 godzin w tygodniu oraz 7,8% dla grupy od 20 do 29 godzin. Mniej niż 20 godzin tygodniowo przepracowało 2,9% badanych osób.

Wskaźnik zatrudnienia wyrażający skalę zaangażowania ludności w procesie pracy w latach 2010–2017 systematycznie wzrastał i w IV kwartale 2017 r. wyniósł 54,3%, tj. więcej o 2,9 p. proc. niż w analogicznym okresie 2015 r. oraz o 6,1 p. proc. w porównaniu z IV kwartałem 2010 r. W kraju omawiany miernik w rozpatrywanym okresie kształtował się na niższym poziomie (53,7%), a jego wzrost w stosunku do IV kwartału 2015 r. i analogicznego okresu 2010 r. następował w wolniejszym tempie (odpowiednio: o 1,1 p. proc. i o 3,5 p. proc.). Rozpatrując wysokość analizowanego wskaźnika, województwo opolskie w IV kwartale 2017 r. uplasowało się na 6 miejscu w kraju (wobec 12 pozycji w IV kwartale 2010 r.).

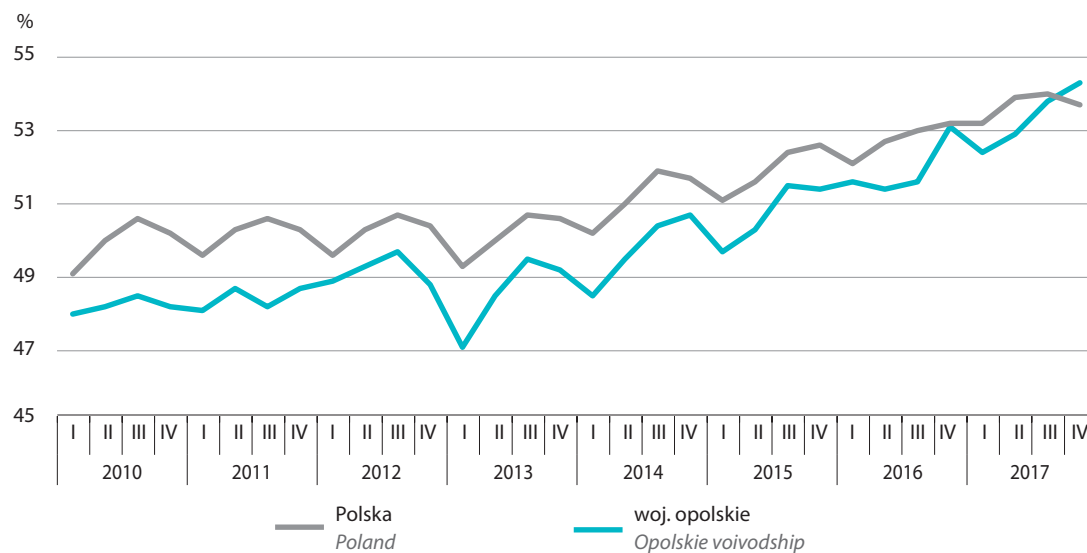
WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA – procentowy udział pracujących danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Biorąc pod uwagę płeć, wyższy wskaźnik zatrudnienia wystąpił wśród mężczyzn i wyniósł 65,3% (więcej o 4,2 p. proc. niż w IV kwartale 2015 r. i o 7,9 p. proc. w porównaniu z analogicznym okresem 2010 r.). Wśród kobiet miernik ten osiągnął wartość 44,3% (w IV kwartale 2015 r. – 43,0%, a w IV kwartale 2010 r. – 39,9%), co świadczy o trudniejszej sytuacji kobiet na rynku pracy. W miastach omawiany wskaźnik wyniósł 56,1% i był wyższy niż na wsi o 3,8 p. proc. Wskaźnik zatrudnienia w miastach charakteryzował się szybszym wzrostem niż na wsi. W relacji do IV kwartału 2015 r. zwiększył się on w miastach

o 4,1 p. proc. (wobec 1,3 p. proc. na wsi). W odniesieniu do IV kwartału 2010 r. rozpatrywany miernik wzrósł w miastach o 7,6 p. proc. (wobec 4,5 p. proc. na wsi).

Wykres 8. Wskaźnik zatrudnienia

Chart 8. Employment rate

Wśród osób w wieku produkcyjnym wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2017 r. wynosił 74,2% i zwiększył się w odniesieniu do analogicznych okresów 2015 r. i 2010 r. (odpowiednio: o 4,2 p. proc. i o 10,3 p. proc.). Najwyższy poziom osiągnął on w 2 grupach wieku: 35–44 lata oraz 45–54 lata (po 83,2%). W porównaniu z IV kwartałem 2015 r. wskaźnik zatrudnienia w grupie wieku 35–44 lata obniżył się o 1,0 p. proc., natomiast wzrósł o 2,4 p. proc. w grupie wieku 45–54 lata. W odniesieniu do IV kwartału 2010 r. wzrost omawianego miernika odnotowano w obu grupach wieku (odpowiednio: o 4,3 p. proc. i o 8,7 p. proc.). Najniższy wskaźnik zatrudnienia wystąpił wśród osób w wieku 55 lat i więcej (25,8%, tj. więcej o 2,9 p. proc. niż w IV kwartale 2015 r. oraz o 8,4 p. proc. niż w IV kwartale 2010 r.).

Rozpatrując poziom wykształcenia, najwyższy wskaźnik zatrudnienia, podobnie jak w poprzednich kwartałach, odnotowano wśród osób legitymujących się wykształceniem wyższym (77,4% wobec 78,5% w IV kwartale 2015 r. i 74,1% w IV kwartale 2010 r.), a najniższy dla osób z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym (16,2% wobec odpowiednio: 12,5% i 13,8%).

Liczba bezrobotnych w IV kwartale 2017 r. wynosiła 15 tys. osób, co oznacza spadek o 37,5% w porównaniu z IV kwartałem 2015 r. oraz o 57,1% wobec analogicznego okresu 2010 r. Zmniejszenie się liczby bezrobotnych kobiet i mężczyzn odnotowano zarówno w odniesieniu do IV kwartału 2015 r. (odpowiednio: o 38,5% i o 36,4%), jak i IV kwartału 2010 r. (o 52,9% i o 61,1%).

BEZROBOTNI – osoby w wieku 15–74 lata, które spełniły jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
- aktywnie poszukiwały pracy, tzn. podjęły konkretne działania w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni – tydzień badany), aby znaleźć pracę,
- były gotowe (zdolne) podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zostały zaliczone także osoby, które nie poszukiwały pracy, ponieważ miały pracę załatwioną i oczekiwały na jej rozpoczęcie przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące oraz były gotowe tę pracę podjąć.

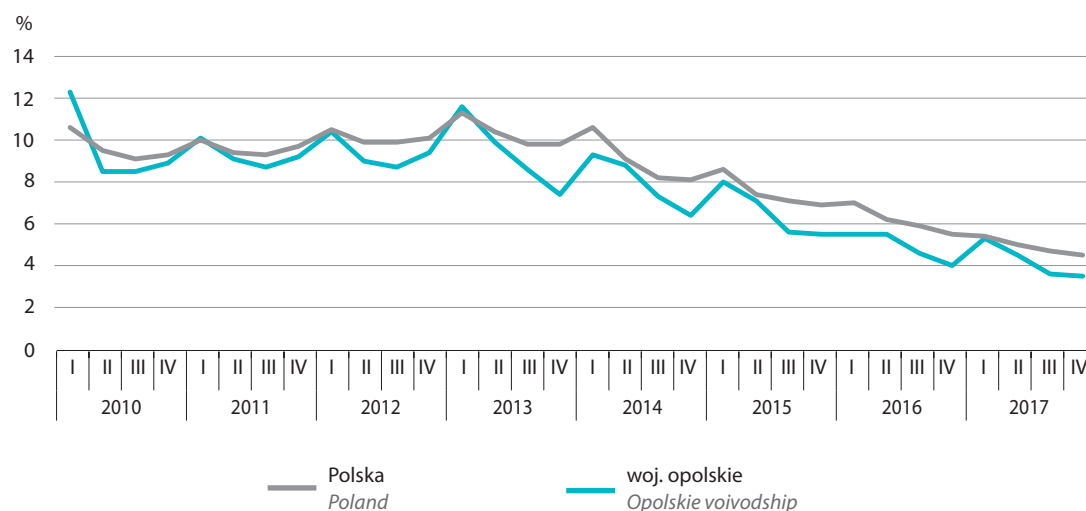
W strukturze osób bezrobotnych w województwie w IV kwartale 2017 r. przeważały kobiety (53,3%), a ich udział obniżył się o 0,9 p. proc. w porównaniu z analogicznym okresem 2015 r., natomiast wzrósł o 4,7 p. proc. w relacji do IV kwartału 2010 r. Ze względu na miejsce zamieszkania większy udział w IV kwartale 2017 r. wśród osób bezrobotnych mieli mieszkańcy wsi niż miast (62,5% wobec 37,5%). Zarówno w relacji do IV kwartału 2015 r., jak i analogicznego okresu 2010 r. liczba bezrobotnych zmniejszyła się w większym stopniu w miastach niż na wsi (odpowiednio: o 53,8% wobec 9,1% i o 71,4% wobec 28,6%).

Rozpatrując kryterium wieku, największy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych dotyczył osób w grupach wieku 15–24 lata i 25–34 lata (po 31,3%). Wśród bezrobotnych w IV kwartale 2017 r. większość stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (31,3% wobec 34,8% w IV kwartale 2015 r. i 33,3% w IV kwartale 2010 r.)

W województwie opolskim, w IV kwartale 2017 r. stopa bezrobocia wynosiła 3,5% i była o 1,0 p. proc. niższa od wskaźnika ogólnokrajowego. Pod względem jej wysokości województwo opolskie sytuowało się obok województw: śląskiego i wielkopolskiego na 4 miejscu w kraju (w IV kwartale 2010 r. również 4 lokata). W porównaniu z IV kwartałem 2015 r. stopa bezrobocia spadła w województwie opolskim o 2,0 p. proc., a w relacji do analogicznego okresu 2010 r. o 5,4 p. proc. (w kraju również spadek, odpowiednio: o 2,4 p. proc. i o 4,8 p. proc.)

Wykres 9. Stopa bezrobocia

Chart 9. Unemployment rate

W IV kwartale 2017 r. wysokość stopy bezrobocia wskazywała na korzystniejszą sytuację mężczyzn na rynku pracy, która wynosiła w ich przypadku 2,9% wobec 4,4% dla kobiet (w IV kwartale 2015 r. odpowiednio: 4,6% wobec 6,6%, a w IV kwartale 2010 r.: 8,1% i 9,8%). W miastach odnotowano natężenie bezrobocia na poziomie 2,6%, tj. niższym o 2,6 p. proc. niż na wsi.

STOPA BEZROBOCIA – procentowy udział bezrobotnych danej kategorii w liczbie aktywnych zawodowo danej kategorii.

W analizowanych kwartałach lat 2010–2017 stopa bezrobocia dla osób w wieku produkcyjnym zwiększała się do IV kwartału 2012 r. po czym obserwowano jej systematyczny spadek – do poziomu 3,7% w IV kwartale 2017 r. (niższa o 1,7 p. proc. w porównaniu z IV kwartałem 2015 r. oraz o 5,4 p. proc. w relacji do IV kwartału 2010 r.). Najwyższą stopę bezrobocia, wskazującą na znaczne problemy w znalezieniu pracy, odnotowano w przypadku osób młodych (15–24 lata). Wynosiła ona dla tej zbiorowości 13,2% i prawie 4-krotnie przekraczała przeciętną wartość dla województwa.

W IV kwartale 2017 r. osoby, które straciły pracę stanowiły 43,8% wszystkich bezrobotnych, a ich odsetek zmalał zarówno w relacji do analogicznego okresu 2015 r., jak i IV kwartału 2010 r. (odpowiednio: o 6,2 p. proc. i o 4,8 p. proc.).

Przeciętny czas poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne w IV kwartale 2017 r. wynosił 8,7 miesiące (w kraju – 10,7 miesiące). W odniesieniu do IV kwartału 2015 r. okres ten był krótszy o 1,2 miesiąca, natomiast w porównaniu z analogicznym okresem 2010 r. – dłuższy o 0,9 miesiąca. Przeciętny okres poszukiwania pracy przez mężczyzn był krótszy niż dla kobiet o 1,7 miesiąca i wynosił 7,8 miesiące. Mieszkańcy wsi poszukiwali pracy przeciętnie 8,3 miesiące, a mieszkańcy miast – 9,4 miesiące.

Osoby bezrobotne najczęściej poszukiwały pracy korzystając z usług biur pracy (12 tys.) oraz ogłoszeń w prasie (11 tys.).

W latach 2010–2017, z wyjątkiem 2013 r., udział osób biernych zawodowo w ogólnej liczbie ludności województwa opolskiego zmniejszał się i w IV kwartale 2017 r. wynosił 43,6% (w kraju 43,8%), tj. mniej o 2,0 p. proc. wobec IV kwartału 2015 r. i o 3,5 p. proc. w odniesieniu do analogicznego okresu 2010 r.

LUDNOŚĆ BIERNA ZAWODOWO, tzn. pozostająca poza siłą roboczą są to wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które nie zostały zaklasyfikowane jako pracujące lub bezrobotne tzn. osoby, które w badanym tygodniu:

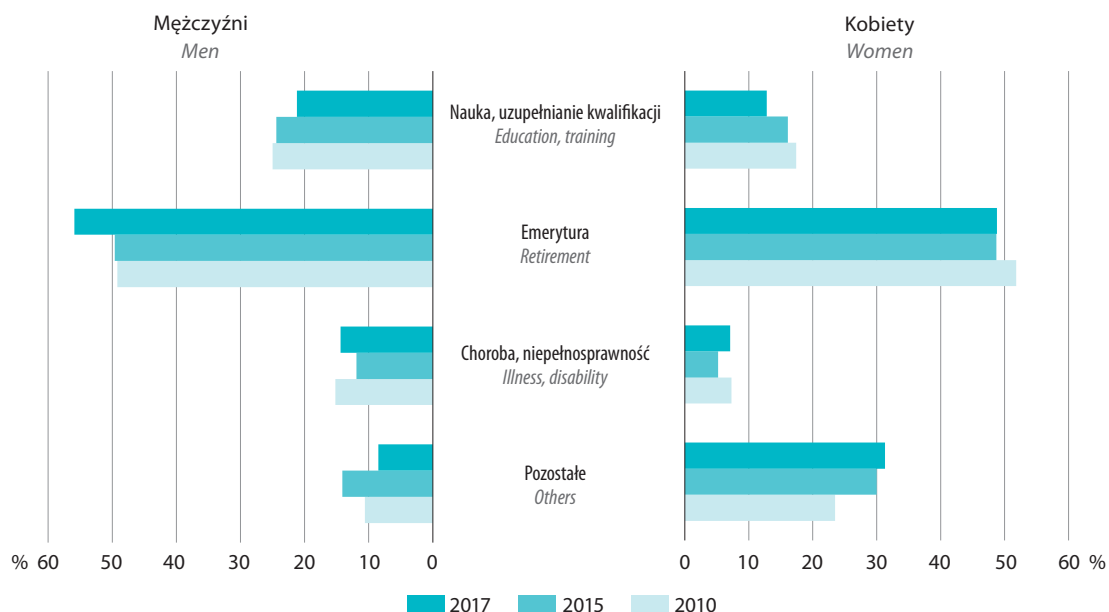
- nie pracowały, nie miały pracy i jej nie poszukiwały,
- nie pracowały, poszukiwały pracy, ale nie były zdolne (gotowe) do jej podjęcia w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym,
- nie pracowały i nie poszukiwały pracy, ponieważ miały pracę załatwioną i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie:
 - dłuższym niż 3 miesiące,
 - do 3 miesięcy, ale nie były gotowe tej pracy podjąć.

Wśród biernych zawodowo wyróżnia się grupę zniechęconych, do której należą osoby nieposzukujące pracy, ponieważ są przekonane, że jej nie znajdą.

Liczebność biernych zawodowo w IV kwartale 2017 r. (328 tys. osób), w relacji do IV kwartału 2015 r. zmniejszyła się o 10,1%, a o 6,3% w stosunku do analogicznego okresu 2010 r. (w kraju spadek odpowiednio: o 0,5% i o 3,1%). W strukturze osób biernych zawodowo przeważały kobiety (64,1%) oraz mieszkańcy miast (52,3%). Udział osób w wieku produkcyjnym wynoszący 36,9% ogólnej liczby biernych zawodowo był niższy niż w analogicznym okresie 2015 r. i w IV kwartale 2010 r. (odpowiednio: o 3,4 p. proc. i o 9,4 p. proc.).

Wykres 10. Struktura biernych zawodowo według płci i przyczyn bierności w IV kwartale

Chart 10. Structure of economically inactive persons by sex and reasons for inactivity in IV quarter

Najliczniejszą grupę (169 tys., 51,5%) osób biernych zawodowo w IV kwartale 2017 r., podobnie jak w poprzednich okresach, stanowiły osoby pozostające na emeryturze. W latach 2010–2017 ich liczba wykazywała zmienną dynamikę, a w porównaniu z IV kwartałem 2015 r. i analogicznym okresem 2010 r. zmniejszyła się odpowiednio: o 5,6% i o 5,1%. Drugą pod względem liczebności grupą wśród biernych zawodowo były osoby uczące się i uzupełniające kwalifikacje (52 tys.), których odsetek kształtował się na poziomie 15,9% i był niższy niż w IV kwartale 2015 r. oraz IV kwartale 2010 r. (odpowiednio: o 3,0 p. proc. i o 4,4 p. proc.). Kolejną przyczyną bierności zawodowej były „inne powody osobiste lub rodzinne”, na które wskazało 13,4% omawianej zbiorowości, a ich udział wzrósł w odniesieniu do IV kwartału 2015 r. o 0,5 p. proc. i o 8,3 p. proc. w stosunku do analogicznego okresu 2010 r. W grupie tej zdecydowanie przeważały kobiety (88,9%). Osoby bierne zawodowo z powodu choroby lub niepełnosprawności stanowiły 10,1%, a ich udział wzrósł o 2,4 p. proc. w relacji do IV kwartału 2015 r., natomiast spadł o 0,2 p. proc. w porównaniu z analogicznym okresem 2010 r. Większość (53,1%) w omawianej grupie stanowili mężczyźni. Odsetek osób biernych zawodowo z powodu zniechęcenia bezskutecznością poszukiwania pracy wynosił 2,1% w IV kwartale 2017 r. i zmniejszył się w stosunku do analogicznego okresu 2015 r. oraz IV kwartału 2010 r. (odpowiednio: o 1,5 p. proc. i o 1,3 p. proc.).

Pracujący Employment

Jednym z decydujących czynników wpływających na sytuację na lokalnym rynku pracy są zasoby pracy.

W latach 2010–2017, z wyjątkiem 2012 r., liczba pracujących w województwie opolskim zwiększała się, przy czym odsetek pracujących w sektorze publicznym systematycznie malał, a wzrastał udział pracujących w sektorze prywatnym. W strukturze pracujących według rodzajów działalności w 2017 r., w porównaniu z 2010 r., największy wzrost odsetka pracujących odnotowano w przemyśle i budownictwie oraz w pozostałych usługach, natomiast największy spadek – w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie.

W końcu 2017 r. w województwie opolskim odnotowano 332,4 tys. osób pracujących według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. Ich liczba zwiększyła się o 3,4% w relacji do 2015 r. oraz o 6,9% w odniesieniu do 2010 r. (w kraju odpowiednio: o 6,0% i o 11,6%). Wzrost liczby pracujących wystąpił w sektorze prywatnym zarówno wobec 2015 r., jak i 2010 r. (odpowiednio: o 4,0% i o 14,6%). W sektorze publicznym zbiorowość pracujących zwiększyła się o 1,0% w porównaniu z 2015 r., natomiast zmalała o 13,9% w stosunku do 2010 r.

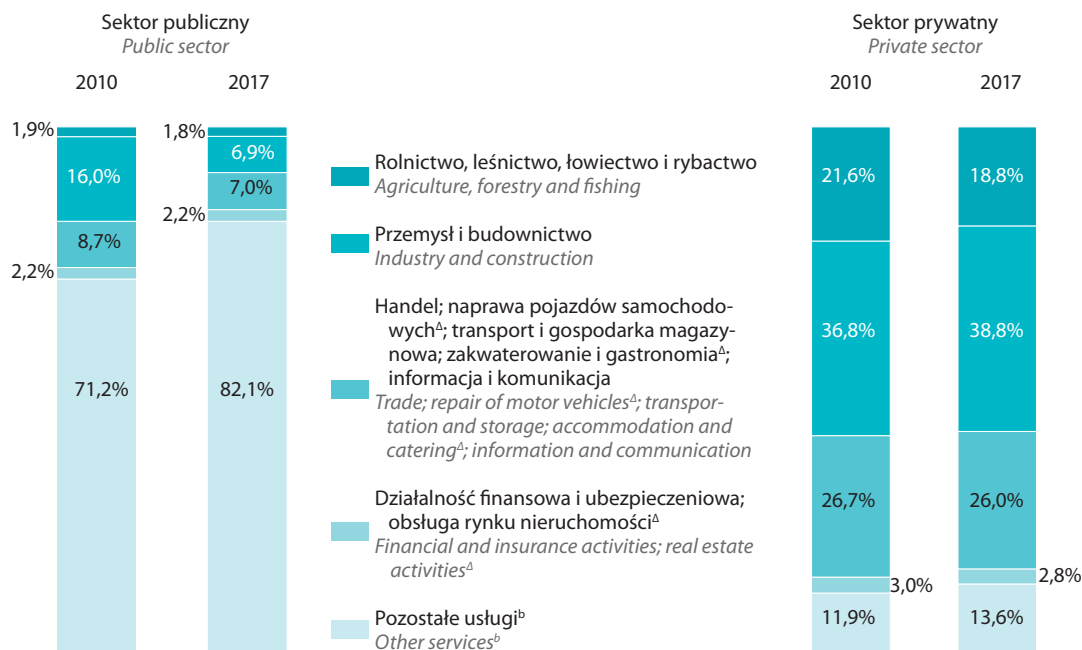
Dane o PRACUJĄCYCH dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód.

Pod względem liczby pracujących województwo opolskie, podobnie jak w 2015 r. oraz w 2010 r. zajmowało 16 miejsce w rankingu województw. Udział pracujących w województwie opolskim w ogólnej liczbie pracujących w gospodarce narodowej wyniósł 2,2% i pozostawał na poziomie 2015 r., natomiast zmniejszył się o 0,1 p. proc. w odniesieniu do 2010 r. Zdecydowaną większość pracujących skupiał sektor prywatny (78,3% wobec 77,8% w 2015 r. i 73,1% w 2010 r.). Wśród ogółu pracujących oraz w sektorze prywatnym przeważali mężczyźni, a ich odsetek kształtował się na poziomie odpowiednio: 53,7% i 59,8%. Kobiety dominowały natomiast w sektorze publicznym (68,3%). Największy odsetek kobiet odnotowano, podobnie jak w poprzednich latach będących przedmiotem analizy, w sekcjach: opieka zdrowotna i pomoc społeczna (81,5% wobec 81,0% i 80,9%), edukacja (80,1% wobec 80,1% i 78,6%) oraz działalność finansowa i ubezpieczeniowa (70,0% wobec 72,3% i 74,4%).

W stosunku do 2015 r. oraz 2010 r. liczba pracujących najbardziej wzrosła w sekcji informacja i komunikacja (odpowiednio: o 31,3% i o 64,2%). W końcu grudnia 2017 r. w strukturze pracujących według rodzajów działalności najwięcej osób pracowało w przemyśle i budownictwie (31,9%) oraz pozostałych usługach (28,5%).

Wykres 11. Struktura pracujących^a według sektorów własności i rodzajów działalności stan w dniu 31 XII

Chart 11. Structure of employed persons^a by ownership sectors and kind of activity as of 31 XII

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. b Pod pojęciem „pozostałe usługi” ujęte są sekcje: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Administrowanie i działalność wspierająca^Δ”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”; „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją” oraz „Pozostała działalność usługowa”.

a By actual workplace and kind of activity. b The item “Other services” was introduced including sections: “Professional, scientific and technical activities”, “Administrative and support service activities^Δ”, “Public administration and defence; compulsory social security”, “Education”, “Human health and social work activities”, “Arts, entertainment and recreation” and “Other service activities”.

Na koniec 2017 r. odnotowano 212,7 tys. pracujących w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności, tj. więcej o 3,3% niż w 2015 r. oraz o 4,8% w stosunku do 2010 r. (w kraju odpowiednio: o 6,1% i o 10,0%). Po obserwowanej w latach 2010–2012 tendencji spadkowej, począwszy od 2013 r. notowany był wzrost liczby pracujących według rozpatrywanych kryteriów, a jego średnie roczne tempo wynosiło 1,1%. Przeważały osoby pracujące w sektorze prywatnym i ich udział zwiększył się (66,1% wobec 65,4% w 2015 r. i 58,8% w 2010 r.). Również ich liczba wzrosła zarówno w odniesieniu do 2015 r., jak i 2010 r. (odpowiednio: o 4,5% i o 17,9%). W sektorze publicznym wystąpił odwrotny trend dotyczący udziałów (33,9% wobec 34,6% w 2015 r. i 41,2% w 2010 r.), natomiast liczba pracujących w tym sektorze wzrosła w stosunku do 2015 r. (o 1,0%), a spadła w odniesieniu do 2010 r. (o 13,9%).

W ogólnej liczbie pracujących kobiety stanowiły 48,3%, a ich udział nieznacznie się obniżył w porównaniu z 2015 r. (o 0,3 p. proc.), natomiast zwiększył się w relacji do 2010 r. (o 0,6 p. proc.). Pracujący w miastach stanowili 77,3% ogółu pracujących i w porównaniu z 2015 r. ich udział zwiększył się (o 1,0 p. proc.), natomiast zmalał w odniesieniu do 2010 r. (o 1,3 p. proc.).

Mapa 2. Pracujący^a na 1000 ludności w 2017 r. stan w dniu 31 XII

Map 2. Employed persons^a per 1000 population in 2017 as of 31 XII

Woj. opolskie = 215

Opolskie voivodship

Podregion nyski = 164

Subregion nyski

Podregion opolski = 245

Subregion opolski

(3) 148 – 160

(5) 161 – 180

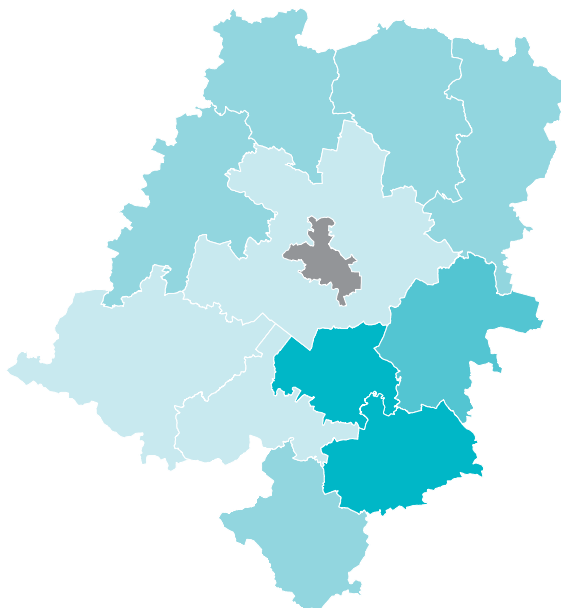
(1) 181 – 200

(2) 201 – 288

(1) 438

W nawiasach podano liczbę powiatów.

Number of powiats is given in brackets.

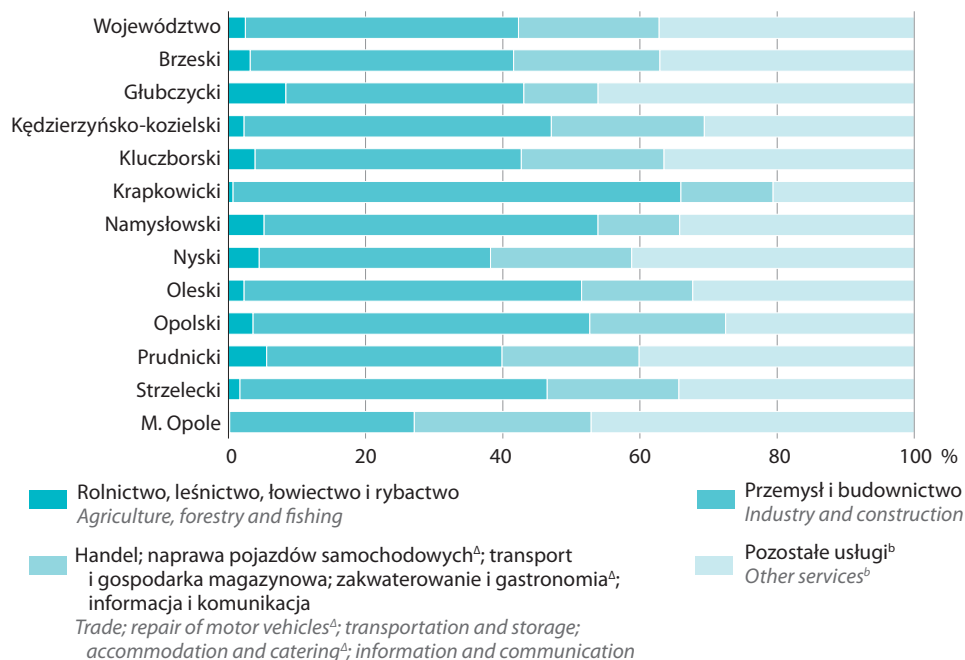
a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.
a By actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons.

W latach 2010–2017 dynamika (rok do roku) liczby pracujących w podregionach województwa była zróżnicowana, jednak począwszy od 2013 r., w żadnym z nich nie odnotowano zmniejszenia zbiorowości pracujących. W końcu 2017 r., podobnie jak w latach poprzednich, więcej pracujących odnotowano w podregionie opolskim (71,2% wobec 28,8% w nyskim), a ich udział zwiększył się zarówno w stosunku do 2015 r., jak i 2010 r.

Zróżnicowanie terytorialne również zaznacza się w sektorowym ujęciu pracujących. W końcu 2017 r. w sektorze rolniczym pracowało 5,3 tys. osób, tj. mniej o 7,0% niż w 2015 r. i o 11,0% niż w 2010 r. Najwięcej pracujących w tym sektorze odnotowano w powiecie nyskim, głubczyckim i opolskim. W sektorze produkcyjnym liczba pracujących wyniosła 84,8 tys. osób, tj. więcej o 4,3% w porównaniu z 2015 r. i o 7,0% w stosunku do 2010 r. i ponad połowa z nich (53,6%) pracowała w 4 powiatach: m. Opolu, krapkowickim, kędzierzyńsko-kozielskim oraz opolskim. W sektorze obejmującym 4 sekcje: handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia oraz informacja i komunikacja odnotowano 43,5 tys. pracujących i ich liczba zwiększyła się o 9,0% w stosunku do 2015 r. oraz o 11,1% w porównaniu z 2010 r. M. Opole, w którym odnotowano 1/3 osób pracujących w omawianym sektorze, zajmowało wiodącą pozycję wśród powiatów. Również w m. Opolu wystąpił największy odsetek (33,5%) pracujących w sektorze pozostałe usługi, w którym to odnotowano 79,0 tys. osób, tj. niezauważalnie mniej (o 28 osób, o 0,0%) niż w 2015 r., a więcej o 0,6% niż w 2010 r.

Wykres 12. Struktura pracujących^a według rodzajów działalności w 2017 r. stan w dniu 31 XII

Chart 12. Structure of employed persons^a by kind of activity in 2017 as of 31 XII

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.
b Pod pojęciem „pozostałe usługi” ujęte są sekcje: „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”, „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Administrowanie i działalność wspierająca”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”; „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją” oraz „Pozostała działalność usługowa”.

a By actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons. b The item “Other services” was introduced including sections: “Professional, scientific and technical activities”, “Administrative and support service activities”, “Public administration and defence; compulsory social security”, “Education”, “Human health and social work activities”, “Arts, entertainment and recreation” and “Other service activities”.

Z ogólnej liczby 182,6 tys. pracujących (w głównym miejscu pracy, w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób według siedziby zarządu jednostki) pracę w porze nocnej wykonywało 20,2 tys. osób, tj. o 0,4% więcej niż w 2015 r., natomiast mniej o 4,7% niż w 2010 r. Najwięcej osób pracujących na nocnych zmianach odnotowano, podobnie jak w poprzednich latach, w sekcji przemysł oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna, których łączny udział w ogólnej liczbie pracujących w porze nocnej wyniósł 77,9%, tj. mniej o 3,4 p. proc. w porównaniu z 2015 r. Liczba pracujących emerytów i rencistów kształtowała się w końcu 2017 r. na poziomie 4,3 tys. osób, tj. wyższym o 20,6% w relacji do 2015 r., natomiast niższym o 20,9% niż w 2010 r. Najczęściej osoby te pracowały w przemyśle, edukacji oraz administrowaniu i działalności wspierającej. Liczba pracujących cudzoziemców wyniosła 3,0 tys. osób i była większa 5-krotnie niż w 2015 r. oraz 13-krotnie w porównaniu z 2010 r. Na koniec 2017 r. odnotowano 4,7 tys. pracujących osób niepełnosprawnych, tj. więcej o 8,7% w odniesieniu do 2015 r., natomiast mniej o 8,2% wobec 2010 r. Osoby z orzeczoną niepełnosprawnością pracowały najczęściej w sekcjach: przemysł, administrowanie i działalność wspierająca, opieka zdrowotna i pomoc społeczna oraz administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.

W latach 2010–2017 liczba właścicieli, współwłaścicieli oraz pomagających członków rodzin wykazywała zróżnicowane tempo zmian. Z wyjątkiem 2013 r. oraz 2016 r. ich liczba zmniejszała się. W końcu 2017 r. w charakterze właścicieli, współwłaścicieli oraz pomagających członków rodzin pracowało 1,7 tys. osób, które stanowiły 0,9% ogółu pracujących. Ich liczba zmniejszyła się w odniesieniu do

2015 r. oraz 2010 r. (odpowiednio: o 3,1% i o 16,4%). Największy odsetek w tej grupie pracujących wystąpił w przemyśle, handlu; naprawie pojazdów samochodowych oraz budownictwie. Większość wśród omawianej zbiorowości pracujących, podobnie jak w poprzednich latach, stanowili mężczyźni (66,1%), lecz ich udział zmniejszył się o 0,7 p. proc. w porównaniu z 2015 r., natomiast był nieznacznie (o 0,1 p. proc.) wyższy niż w 2010 r.

Członkowie spółdzielni produkcyjno-rolniczych stanowili 0,6% ogółu pracujących. Ich liczba była niższa o 17,4% w porównaniu z 2015 r. oraz o 30,7% w stosunku do 2010 r. i wyniosła 1,1 tys. osób.

Największym udziałem (98,4%) w ogólnej liczbie pracujących charakteryzowały się osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy. W latach 2010–2017 obserwowano zmienną dynamikę liczebności tej grupy. Po spadkach w 2011 r. i 2012 r. liczba zatrudnionych na podstawie stosunku pracy zwiększała się (z wyjątkiem 2015 r.) i w końcu 2017 r. ukształtowała się na poziomie 179,7 tys. osób, tj. wyższym o 6,0% niż w 2015 r. oraz o 4,3% w relacji do 2010 r. Większość osób z omawianej grupy (63,1%) zatrudniona była w sektorze prywatnym.

Wśród zatrudnionych na podstawie stosunku pracy kobiety stanowiły 48,3% (wobec 49,0% w 2015 r. i 47,9% w 2010 r.). W sektorze publicznym odsetek kobiet był znacznie wyższy niż w sektorze prywatnym (70,0% wobec 35,7%).

PEŁNOZATRUDNIENI są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorczy mienia.

Spośród zatrudnionych na podstawie stosunku pracy 167,5 tys. osób, tj. 93,2% było pełnozatrudnionych. Udział kobiet w tej grupie pracujących wynosił 46,9% i obniżył się o 0,6 p. proc. w porównaniu z 2015 r. Liczba osób zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy wzrosła zarówno w relacji do 2015 r., jak i 2010 r. (odpowiednio: o 7,2% i o 5,4%). Większość osób pełnozatrudnionych odnotowano w sektorze prywatnym (64,1%, tj. o 2,1 p. proc. więcej niż w 2015 r.).

NIEPEŁNOZATRUDNIENI są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

Liczba niepełnozatrudnionych w końcu 2017 r. wyniosła 12,1 tys. osób, w tym 67,8% stanowiły kobiety, a ich udział wzrósł o 0,9 p. proc. wobec 2015 r. Liczba osób pracujących w niepełnym wymiarze czasu pracy zmniejszyła się zarówno w stosunku do 2015 r., jak i 2010 r. (odpowiednio: o 8,5% i o 8,3%). Wśród niepełnozatrudnionych nieznacznie przeważały osoby pracujące w sektorze publicznym, których udział wyniósł 50,4% ogólnej liczby omawianej grupy.

Ruch zatrudnionych, czyli płynność kadr oznacza liczbę przyjęć i zwolnień w danym okresie. Proces ten nieustannie kształtuje sytuację na rynku pracy.

Tablica 2. Przyjęcia do pracy według źródeł rekrutacjiTable 2. *Hires by sources of recruitment*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2010	2015	2017		
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>			2010=100	2015=100
Ogółem <i>Total</i>	31729	30316	39962	125,9	131,8
w tym kobiety <i>of which women</i>	10751	11166	15274	142,1	136,8
Z ogółem: <i>Of total:</i>					
podjmujący pracę po raz pierwszy <i>persons starting work for the first time</i>	3728	3501	5100	136,8	145,7
poprzednio pracujący <i>persons previously employed</i>	24795	19632	26359	106,3	134,3
powracający z urlopów wychowawczych <i>persons returning from child-care leaves</i>	649	280	272	41,9	97,1

W latach 2010–2017 kierunek zmian liczby przyjęć oraz współczynnika przyjęć był zróżnicowany, jednak w 2016 r. i 2017 r. zaznaczył się wyraźny wzrost (rok do roku) liczby przyjęć, a także opisującego to zjawisko miernika.

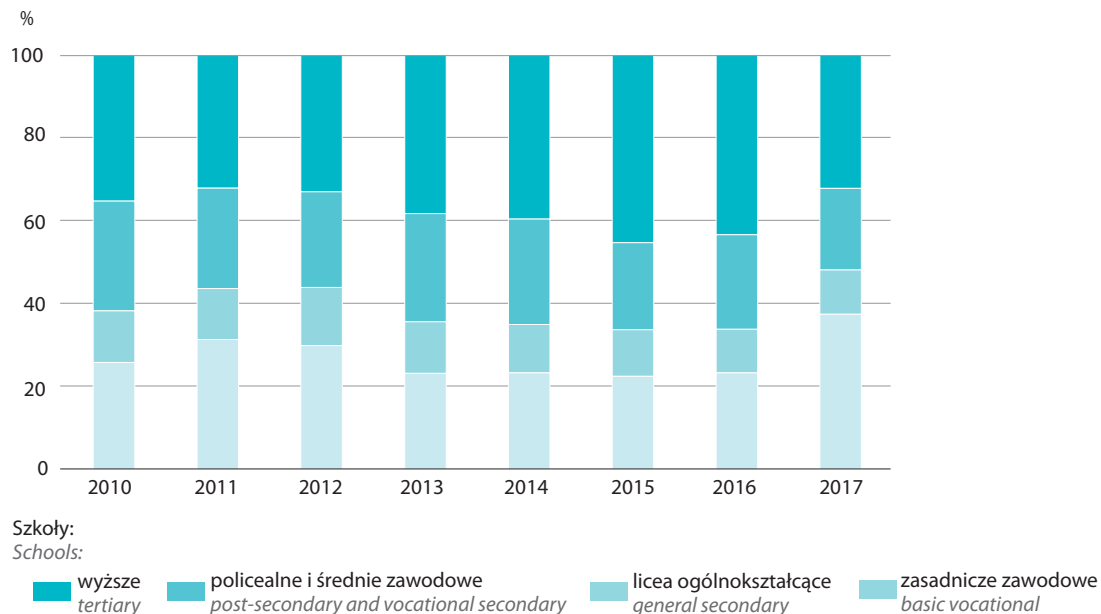
WSPÓŁCZYNNIK PRZYJĘĆ (ZWOLNIEŃ) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze) w roku badanym do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

W 2017 r. w województwie opolskim przyjęto do pracy 40,0 tys. osób, tj. więcej o 31,8% w porównaniu z 2015 r. oraz o 25,9% w stosunku do 2010 r. Wśród osób przyjętych do pracy dominowali, podobnie jak w latach poprzednich, mężczyźni, którzy stanowili 61,8%, lecz ich odsetek zmniejszył się o 1,4 p. proc. w porównaniu z 2015 r. W liczbie przyjęć do pracy udział sektora prywatnego nadal był przeważający i kształtował się na poziomie 78,5%. W porównaniu z 2015 r. wzrost liczby przyjęć wystąpił w większości sekcji, w tym największy (ponad 2-krotny) odnotowano w administrowaniu i działalności wspierającej oraz w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej. W 3 sekcjach zaobserwowano spadek liczby przyjęć, a największy w pozostałej działalności usługowej. W odniesieniu do 2010 r. wzrost liczby przyjęć do pracy również wystąpił w większości sekcji, a największy w informacji i komunikacji. Spośród 4 sekcji, w których odnotowano spadek przyjęć, największy zarejestrowano w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie.

W ogólnej liczbie przyjętych pracowników ponad połowę (66,0%) stanowiły osoby, które poprzednio pracowały. Odsetek osób podejmujących pracę po raz pierwszy wynosił 12,8% wszystkich przyjętych pracowników, w tym 8,8% to absolwenci szkół.

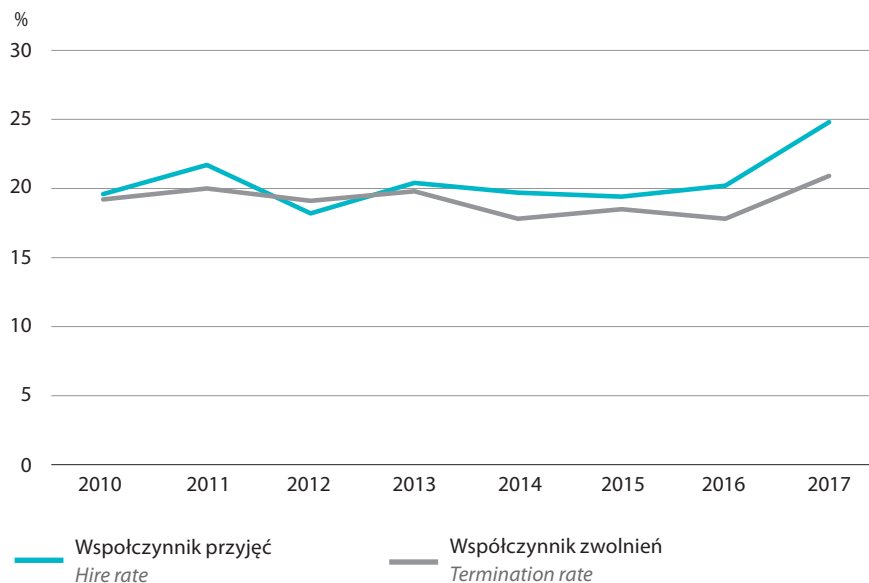
Wykres 13. Struktura absolwentów podejmujących pracę po raz pierwszy według typów szkół

Chart 13. Structure of school-leavers starting work for the first time by type of school

Współczynnik przyjęć w 2017 r. kształtował się na poziomie 24,8 % wobec 19,4% w 2015 r. i 19,6% w 2010 r. (w kraju odpowiednio: 27,1%, 22,3% i 20,3%). Podobnie jak w poprzednich latach, w sektorze prywatnym współczynnik przyjęć był ponad 2-krotnie wyższy niż w sektorze publicznym. Najwyższy współczynnik odnotowano w sekcjach: administrowanie i działalność wspierająca (90,5%) oraz zakwaterowanie i gastronomia (43,3%), natomiast najniższy – w działalności finansowej i ubezpieczeniowej (11,2%) oraz opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (12,3%). Współczynnik przyjęć dla mężczyzn wynosił 29,0% i zwiększył się o 5,6 p. proc. w relacji do 2015 r. oraz o 4,2 p. proc. w odniesieniu do 2010 r., a dla kobiet – 20,0% i wyższy odpowiednio: o 5,1 p. proc. i o 6,3 p. proc.

Na przestrzeni lat 2010–2017 kierunek zmian liczby zwolnień oraz współczynnika zwolnień był zróżnicowany, a w 2017 r. odnotowano znaczący wzrost (rok do roku) obu wielkości. W 2017 r. zwolniono 33,8 tys. pracowników pełnozatrudnionych, tj. więcej zarówno w stosunku do 2015 r., jak i 2010 r. (odpowiednio: o 16,4% i o 8,3%). Zdecydowana większość osób (77,9% ogólnej liczby zwolnień) straciło pracę w sektorze prywatnym. Nadal zwolnienia w większym stopniu dotyczyły mężczyzn niż kobiet. W 2017 r. pracę straciło 21,3 tys. mężczyzn, co stanowiło 62,9% wszystkich zwolnień. W relacji do 2015 r. ogólna liczba zwolnień wzrosła w większości sekcji, w tym najbardziej w informacji i komunikacji. Spadek zwolnień natomiast, odnotowano w 4 sekcjach, a największy w pozostałej działalności usługowej. Wobec 2010 r. również większość sekcji wykazała wzrost liczby zwolnień, w tym największy (prawie 3-krotny) w informacji i komunikacji. Spadek zwolnień wystąpił w 5 sekcjach, a największy w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie.

Wykres 14. Współczynnik przyjęć i zwolnieńChart 14. *Hire and termination rate*

W 2017 r. odnotowano współczynnik zwolnień na poziomie 20,9%, tj. wyższym o 2,4 p. proc niż w 2015 r. i o 1,7 p. proc. niż w 2010 r. (w kraju – 23,5%; wzrost odpowiednio: o 2,9 p. proc. i o 4,0 p. proc.). Dla mężczyzn współczynnik zwolnień wyniósł 25,0% i zwiększył się w relacji do 2015 r. i 2010 r. (odpowiednio: o 1,9 p. proc. i o 0,5 p. proc.). W przypadku kobiet miernik zwolnień był niższy (16,3%), lecz w stosunku do omawianych lat wystąpiło szybsze tempo jego wzrostu (odpowiednio: o 2,8 p. proc. i o 3,1 p. proc.).

Zwolnienia w drodze wypowiedzenia przez zakład pracy stanowiły 8,1% wszystkich zwolnień, a ich udział zmalał zarówno w relacji do 2015 r., jak i 2010 r. (odpowiednio: o 6,8 p. proc. i o 7,2 p. proc.). Zwiększył się natomiast odsetek zwolnień w drodze wypowiedzenia przez pracownika, który wyniósł 12,8% (wzrost odpowiednio: o 0,2 p. proc. i o 2,9 p. proc.). Wyższy niż w poprzednich latach był również udział pracowników przeniesionych na emeryturę (8,6% wobec 5,8% w 2015 r. i 2,5% w 2010 r.). Osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze stanowiły 1,2% (w 2015 r. – 1,3%, w 2010 r. – 2,5%).

Najniższy współczynnik zwolnień odnotowano w edukacji (10,7%), opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (11,6%) oraz rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (14,1%), natomiast najwyższy w administrowaniu i działalności wspierającej (61,5%), budownictwie (35,2%) oraz zakwaterowaniu i gastronomii (31,1%).

Tablica 3. Pełnozatrudnieni zwolnieni z pracy według przyczyn

Table 3. Full-time employees terminated by reasons

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2010	2015	2017		
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>			2010=100	2015=100
Ogółem <i>Total</i>	31207	29055	33809	108,3	116,4
w tym kobiety <i>of which women</i>	10462	10193	12548	119,9	123,1
Z ogółem: <i>Of total:</i>					
zwolnieni w drodze wypowiedzenia <i>terminated due to dissolution of an employment contract</i>	7862	8005	7079	90,0	88,4
przez: <i>by:</i>					
zakład pracy <i>employer</i>	4775	4339	2745	57,5	63,3
pracownika <i>employee</i>	3087	3666	4334	140,4	118,2
przeniesieni na: <i>who have:</i>					
emeryturę <i>retired</i>	781	1690	2924	4razy	173,0
rentę z tytułu niezdolności do pracy i rehabilitacji <i>been granted pension due to an inability to work or due to rehabilitation</i>	350	291	289	82,6	99,3

W latach 2010–2017 liczba przyjęć do pracy przewyższała liczbę zwolnień (z wyjątkiem 2012 r.) i w 2017 r. było to o 6,2 tys. przyjęć więcej. Najbardziej liczba przyjęć przeważała nad liczbą zwolnień w przemyśle (o 2,2 tys.), natomiast największą przewagę zwolnień nad przyjęciami odnotowano w działalności finansowej i ubezpieczeniowej (o 0,2 tys.). Suma poziomów współczynników przyjęć i zwolnień wskazuje na rozmiar rotacji zatrudnienia w danym grupowaniu. W 2017 r. niską rotację, a tym samym dużą stabilność w zatrudnieniu wykazały podobnie jak w 2015 r. i 2010 r., 2 sekcje: opieka zdrowotna i pomoc społeczna (23,9% wobec odpowiednio: 20,5% i 16,4%) oraz edukacja (26,5% wobec: 16,5% i 15,1%). Największą natomiast rotację zatrudnienia w 2017 r. podobnie jak w 2015 r. i 2010 r., odnotowano w administrowaniu i działalności wspierającej (152,0% wobec odpowiednio: 110,1% i 117,5%) oraz budownictwie (74,7% wobec: 70,2% i 80,6%).

Sytuację na rynku pracy w znacznym stopniu kształtuje popyt na pracę. Wielkość i struktura popytu na pracę jest zależna m.in. od zapotrzebowania na produkty i usługi, kondycji ekonomicznej przedsiębiorstwa i kosztów pracy.

POPYT NA PRACĘ jest to liczba miejsc pracy, które oferuje gospodarka w określonych warunkach społeczno-ekonomicznych.

Przez popyt na pracę rozumie się:

- zagospodarowane miejsca pracy, określane aktualną liczbą pracujących,
- wolne miejsca pracy.

W latach 2010–2017 liczba wolnych miejsc w jednostkach dysponujących nimi na koniec roku była zmienna. Najwięcej takich miejsc oferowano w 2017 r., a najmniej w 2012 r.

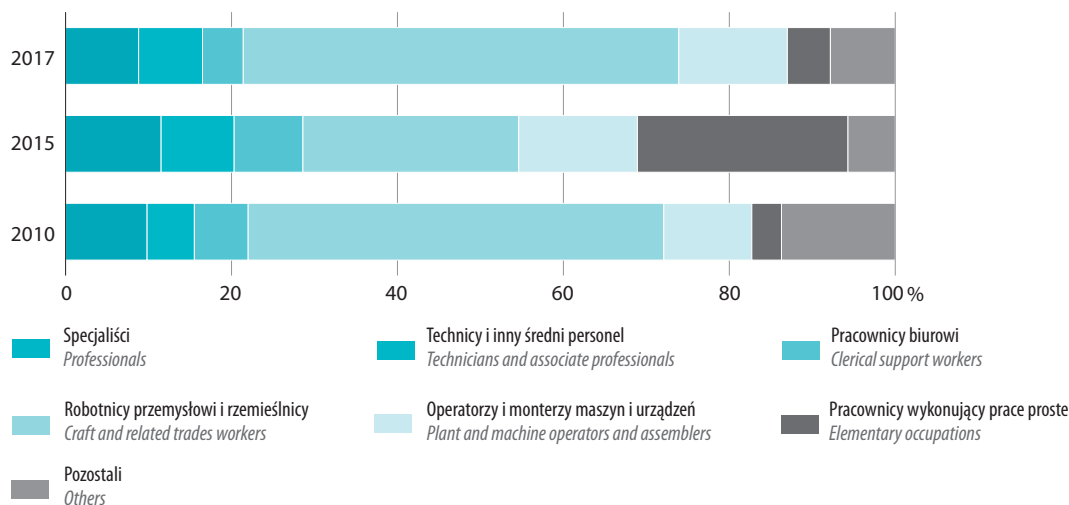
Na koniec 2017 r. w województwie opolskim wolne miejsca pracy były w posiadaniu 0,9 tys. jednostek, których liczba zwiększyła się w porównaniu z 2015 r. oraz 2010 r. (odpowiednio: o 53,4% i o 33,3%). W analizowanym okresie odnotowano w nich 2,2 tys. wolnych miejsc pracy, tj. więcej prawie 2-krotnie niż w 2015 r. i o 24,3% w odniesieniu do 2010 r. Zdecydowanie więcej takich miejsc na koniec 2017 r. wystąpiło w sektorze prywatnym stanowiąc 88,8% ogólnej ich liczby (w 2015 r. – 87,3%, w 2010 r. – 83,6%). Jednostki małe, zatrudniające do 9 osób oferowały najwięcej wolnych miejsc pracy, których udział wyniósł 43,3% wszystkich wolnych miejsc pracy (w 2015 r. – 41,7%, w 2010 r. – 37,0%). Najwięcej wakatów na koniec 2017 r. wystąpiło w przemyśle (28,7%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (26,0%) oraz budownictwie (13,4%). Wolnych miejsc pracy nie odnotowano natomiast w 2 sekcjach: działalność finansowa i ubezpieczeniowa oraz pozostała działalność usługowa.

WOLNE MIEJSCA PRACY to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych, bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- miejsca pracy w dniu sprawozdawczym nie były faktycznie obsadzone,
- pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy,
- w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

Podstawowe znaczenie z punktu widzenia diagnozy rynku pracy ma struktura kwalifikacyjno-zawodowa pracowników poszukiwanych do pracy. Na koniec 2017 r. ponad połowa (52,5%) wszystkich ofert dotyczyła robotników przemysłowych i rzemieślników. Na tę grupę zawodową najwięcej wolnych miejsc pracy oczekiwało w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (41,8%), przemyśle (32,4%) oraz budownictwie (22,2%).

Pracownicy o wysokich kwalifikacjach zawodowych również mogli liczyć na wolne miejsca pracy. Dla specjalistów było 8,8% wolnych miejsc pracy, głównie w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (28,9%), przemyśle (25,8%) oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (22,2%). Dla techników i średniego personelu o wyższych kwalifikacjach przeznaczono 7,7% wolnych miejsc pracy, najwięcej w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (24,7%), przemyśle (21,8%) oraz opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (20,0%).

Wykres 15. Struktura wolnych miejsc pracy^a według grup zawodówChart 15. Structure of vacancies^a by groups of occupations

a W jednostkach lokalnych.
a In local units.

Odsetek niewykorzystania wolnych miejsc pracy określający liczbę wolnych miejsc pracy przypadających na zagospodarowane i niezagospodarowane miejsca pracy wyniósł 0,9% w 2017 r. (wobec 0,5% w 2015 r. i 0,8% w 2010 r.), co wskazuje na wzrost możliwości znalezienia pracy.

W latach 2010–2017 najczęściej nowo utworzonych miejsc pracy odnotowano w 2016 r., a najmniej w 2013 r. W 2017 r. powstało 13,2 tys. nowych miejsc pracy, z czego większość (86,9%) utworzono w podmiotach sektora prywatnego. W relacji do 2015 r. liczba nowo utworzonych miejsc pracy wzrosła o 31,6%, a w odniesieniu do 2010 r. zmalała o 6,3%. Najwięcej nowych miejsc pracy utworzono w jednostkach o liczbie pracujących do 9 osób (52,9%), a najmniej – w podmiotach zatrudniających powyżej 49 osób (13,1%). Nowe miejsca pracy tworzą przede wszystkim w jednostkach prowadzących działalność w zakresie handlu; naprawy pojazdów samochodowych (33,1% wszystkich nowych miejsc pracy), przemysłu (23,6%) oraz budownictwa (11,4%). W ogólnej liczbie nowo utworzonych miejsc pracy uwzględnione są również niezagospodarowane miejsca pracy. Według stanu na 31 grudnia 2017 r. było 0,2 tys., tj. 1,7% nowych miejsc pracy jeszcze nieobsadzonych.

Na przestrzeni lat 2010–2017 najczęściej zlikwidowanych miejsc pracy zarejestrowano w 2010 r., natomiast najmniej w 2017 r. W województwie opolskim w 2017 r. zostało zlikwidowanych 2,9 tys. miejsc pracy, przede wszystkim w sektorze prywatnym (80,9%) i w jednostkach małych, zatrudniających do 9 osób (39,4%). W porównaniu z 2015 r. liczba zlikwidowanych miejsc pracy zmniejszyła się o ponad połowę (o 56,6%), a w relacji do 2010 r. – o 71,8%. Najwięcej miejsc pracy zlikwidowano w jednostkach prowadzących działalność w zakresie przemysłu (25,8% ogólnej liczby zlikwidowanych miejsc pracy), handlu; naprawy pojazdów samochodowych (18,0%) oraz edukacji (8,7%).

Po występującej w latach 2011–2013 malejącej tendencji przeciętnego zatrudnienia w kolejnych latach obserwowano jego wzrost.

Dane o PRZECIĘTNYM ZATRUDNIENIU ujmują wyłącznie osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz w niepełnym, po przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

W 2017 r. przeciętne zatrudnienie w województwie opolskim wynosiło 194,4 tys. osób i było wyższe o 4,5% niż w 2015 r., natomiast niższe o 0,6% w relacji do 2010 r. (w kraju wzrost odpowiednio: o 6,0% i o 6,9%). W porównaniu z 2015 r. przeciętne zatrudnienie zwiększyło się najbardziej w sekcji informacja i komunikacja (o 31,4%). W odniesieniu do 2010 r. wzrost przeciętnego zatrudnienia (o 49,2%) w omawianej sekcji również był jednym z najwyższych. Przeważający udział zatrudnionych odnotowano w sektorze prywatnym (67,1%). Największy odsetek przeciętnego zatrudnienia wystąpił, podobnie jak w 2015 r. i 2010 r. w przemyśle (31,8% wobec 31,2% i 31,9%), edukacji (13,2% wobec 13,4% i 13,1%) oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych (12,1% wobec 12,2% i 12,9%).

Przeciętne zatrudnienie w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób w 2017 r. wynosiło 164,3 tys. osób i zwiększyło się o 4,8% w porównaniu z 2015 r., natomiast było o 1,3% mniejsze niż w 2010 r. (w kraju wystąpił wzrost odpowiednio: o 5,7% i o 6,2%). Przeciętne zatrudnienie w sektorze prywatnym było 1,6-krotnie wyższe niż w publicznym i kształtowało się na poziomie 100,3 tys. osób. W omawianym sektorze przeciętne zatrudnienie wzrosło zarówno w odniesieniu do 2015 r., jak i 2010 r. (odpowiednio: o 7,4% i o 7,6%). W sektorze publicznym wzrost przeciętnego zatrudnienia wystąpił wobec 2015 r. (o 0,9%), natomiast w relacji do 2010 r. odnotowano jego spadek (o 12,7%).

Mapa 3. Przeciętne zatrudnienie na 1000 ludności w 2017 r.

Map 3. Average paid employment per 1000 population in 2017

Woj. opolskie = 166

Opolskie voivodship

Podregion nyski = 124

Subregion nyski

Podregion opolski = 191

Subregion opolski

(5) 116 – 130

(2) 131 – 150

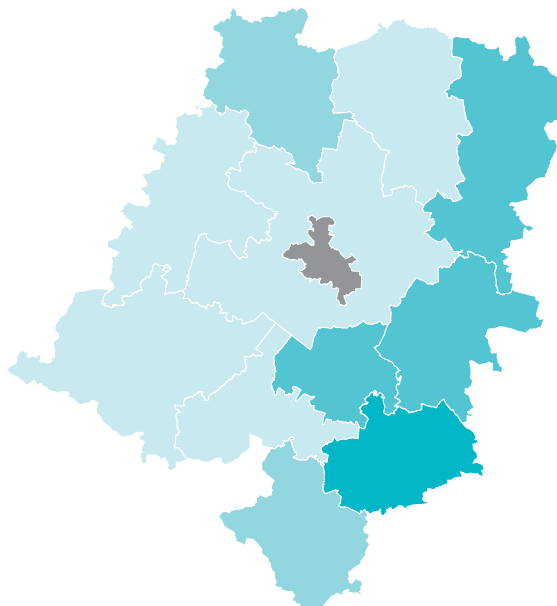
(3) 151 – 170

(1) 171 – 182

(1) 351

W nawiasach podano liczbę powiatów.

Number of powiats is given in brackets.

W przekroju terytorialnym województwa przeciętne zatrudnienie w podregionie opolskim było 2,6-krotnie wyższe niż w podregionie nyskim. W porównaniu z 2015 r. w obu podregionach obserwowano wzrost przeciętnego zatrudnienia, przy czym większy wystąpił w podregionie opolskim niż nyskim (o 5,3% wobec 3,4%). W relacji do 2010 r. w obu podregionach przeciętne zatrudnienie było mniejsze, w nyskim o 3,4%, a w opolskim o 0,4%.

Właściwe wykorzystanie czasu pracy, czyli czasu, w którym pracownik pozostaje do dyspozycji pracodawcy w zakładzie pracy lub innym miejscu wyznaczonym do wykonywania pracy jest ważnym czynnikiem mającym wpływ na wzrost wydajności pracy.

Czas przepracowany w GODZINACH NORMALNYCH jest to czas przepracowany w obowiązującym daną grupę pracowników wymiarze czasu pracy (w tym także na delegacji służbowej).

Na przestrzeni lat 2010–2017 wymiar czasu pracy faktycznie przepracowanego w przeliczeniu na 1 zatrudnionego zmniejszył się jedynie w latach: 2012 i 2016, w pozostałych natomiast wzrastał, bądź pozostawał na poziomie poprzedniego roku.

W 2017 r. na 1 zatrudnionego czas przepracowany wynosił 1683 godziny (87,9% czasu nominalnego), a nieprzepracowany – 272 (14,2%). Czas przepracowany w godzinach normalnych stanowił 85,8% nominalnego czasu pracy i jego udział zwiększył się w porównaniu z 2015 r. i 2010 r. (odpowiednio: o 0,6 p. proc. i o 1,6 p. proc.). Udział godzin nadliczbowych w nominalnym czasie pracy pozostawał na podobnym poziomie jak w latach poprzednich i wynosił 2,1%.

Czas przepracowany w GODZINACH NADLICZBOWYCH jest to czas przepracowany ponad obowiązujące pracownika normy czasu pracy. Wliczane do niego są również godziny przepracowane w niedziele i święta, o ile nie przysługują za nie dni wolne od pracy.

W 2017 r. najwięcej czasu w godzinach nadliczbowych w przeliczeniu na 1 zatrudnionego przepracowały osoby zatrudnione w sekcjach: edukacja, rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo oraz przemysł (odpowiednio: 75, 51 i 48 godzin), natomiast najmniej – w sekcjach: działalność finansowa i ubezpieczeniowa, pozostała działalność usługowa oraz działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (odpowiednio: 2, 4 i 5 godzin).

Bezrobocie rejestrowane

Registered unemployment

Bezrobocie oznacza stan nierównowagi pomiędzy popytem na pracę, a podażą pracy. Liczba bezrobotnych oraz stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec 2017 r. ukształtowała się na poziomie niższym zarówno w odniesieniu do 2015 r. jak i 2010 r. Wzrosła natomiast liczba ofert pracy zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy w porównaniu z analizowanymi latami.

Dane o BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (Dz. U. z 2017 r., poz. 1065, z późniejszymi zmianami), określone są jako bezrobotne.

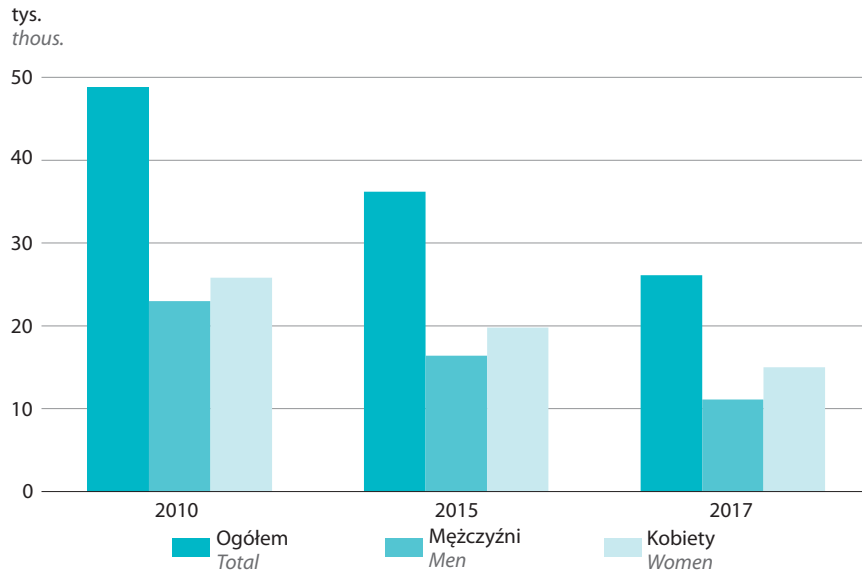
W końcu grudnia 2017 r. w powiatowych urzędach pracy województwa opolskiego zarejestrowanych było 26,1 tys. bezrobotnych, co stanowiło 2,4% wszystkich bezrobotnych w kraju. W porównaniu z grudniem 2015 r. liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 28,0%, a o 46,6% w stosunku do analogicznego okresu 2010 r. (w kraju odpowiednio: o 30,8% i o 44,7%). W okresie 2010–2017 największą liczbę bezrobotnych zarejestrowanych zanotowano w 2012 r., tj. 51,8 tys. Od 2013 r. obserwowany był systematyczny spadek liczby bezrobotnych.

Pod pojęciem BEZROBOTNEGO należy rozumieć osobę, w tym cudzoziemca – członka rodziny obywatela polskiego, niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest osobą niepełnosprawną – zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu programu nauczania tej szkoły lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

Spadek liczby bezrobotnych zarówno w stosunku do 2015 r. jak i 2010 r. dotyczył w większym stopniu mężczyzn niż kobiet. Liczba mężczyzn zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w porównaniu z 2015 r. zmniejszyła się o 5,4 tys. osób (tj. o 32,7%), a kobiet – o 4,8 tys. (tj. o 24,1%). W odniesieniu do 2010 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych mężczyzn zmniejszyła się o 11,9 tys. (tj. o 51,9%), podczas gdy liczba bezrobotnych kobiet – o 10,8 tys. (tj. o 41,8%).

Wykres 16. Bezrobotni zarejestrowani według płci stan w dniu 31 XII

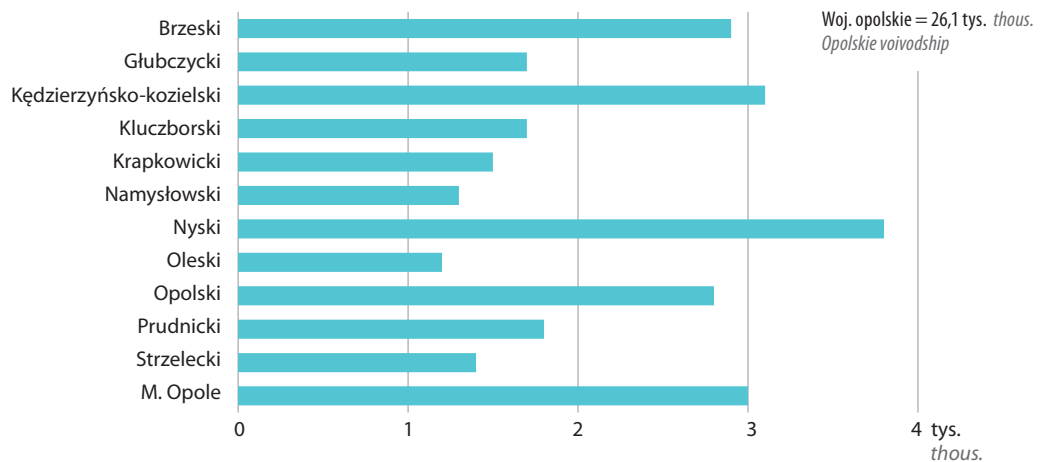
Chart 16. Registered unemployed persons by sex as of 31 XII

W latach 2010–2017 utrzymywała się przewaga liczby zarejestrowanych bezrobotnych w podregionie opolskim, a największą odnotowano w 2017 r. Udział zarejestrowanych bezrobotnych w podregionie opolskim w końcu grudnia 2017 r. wyniósł 55,9% (wobec 44,1% w nyskim). Najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych na koniec 2017 r. było w powiecie nyskim (3,8 tys.), kędzierzyńsko-kozielskim (3,1 tys.), m. Opolu (3,0 tys.), brzeskim (2,9 tys.) i opolskim (2,8 tys.), powiaty te skupiały ponad połowę (59,7%) zarejestrowanych bezrobotnych w województwie.

Wykres 17. Bezrobotni zarejestrowani w 2017 r. stan w dniu 31 XII

Chart 17. Registered unemployed persons in 2017 as of 31 XII

Sytuację na lokalnych rynkach pracy charakteryzuje m.in. wskaźnik mierzony liczbą zarejestrowanych bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym. Na koniec 2017 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 4 zarejestrowanych bezrobotnych (w 2015 r. – 6, w 2010 r. – 7). Korzystniejszą sytuację obserwowano w podregionie opolskim, w którym omawiany wskaźnik na koniec 2017 r. wyniósł 4 (w 2015 r. – 5). W podregionie nyskim wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 5 (w 2015 r. – 7). Najmniej korzystnie przedstawiała się sytuacja w powiecie głubczyckim, w którym na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 6 bezrobotnych, a najkorzystniej w powiatach oleskim, opolskim i strzeleckim, w których omawiany wskaźnik wyniósł 3.

O skali bezrobocia i tempie jego zmian świadczy stopa bezrobocia, mierzona udziałem liczby bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo. W województwie opolskim począwszy od 2013 r. następował systematyczny spadek stopy bezrobocia. Na koniec 2017 r. jej wartość wyniosła 7,3% i była niższa o 2,8 p. proc. niż w 2015 r., a o 6,3 p. proc. w porównaniu z 2010 r. W kraju stopa bezrobocia rejestrowanego ukształtowała się na poziomie 6,6%, tj. niższym zarówno w porównaniu z 2015 r. jak i 2010 r. (odpowiednio: o 3,1 p. proc. i o 5,8 p. proc.).

STOPĘ BEZROBOCIA REJESTROWANEGO obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Stopę bezrobocia rejestrowanego podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych na podstawie wyników spisów.

Mapa 4. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2017 r. stan w dniu 31 XII

Map 4. Registered unemployment rate in 2017 as of 31 XII

Woj. opolskie = 7,3%

Opolskie voivodship

Podregion nyski = 9,9%

Subregion nyski

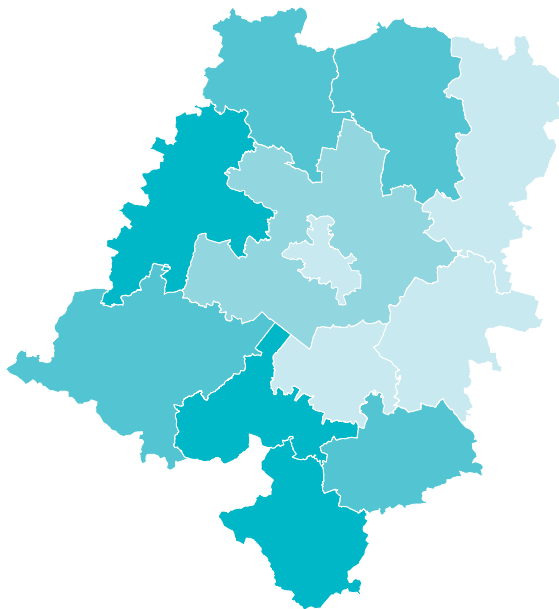
Podregion opolski = 6,0%

Subregion opolski

- %
- (4) 3,9 – 6,0
 - (1) 6,1 – 8,0
 - (4) 8,1 – 10,0
 - (3) 10,1 – 11,1

W nawiasach podano liczbę powiatów.

Number of powiats is given in brackets.

W województwie opolskim, w 2017 r. nadal obserwowano duże przestrzenne zróżnicowanie stopy bezrobocia. Rozpiętość pomiędzy najniższym a najwyższym poziomem omawianego miernika wyniosła 7,2 p. proc. (w 2015 r. – 9,9 p. proc., a w 2010 r. – 14,1 p. proc.). Do powiatów o najwyższej stopie bezrobocia należały: głubczycki (11,1%), brzeski (10,4%) oraz prudnicki (10,1%). Niższa stopa bezrobocia od średniej dla województwa obserwowana była w 4 powiatach, a najniższą odnotowano w m. Opolu (3,9%). W podregionie opolskim stopa bezrobocia ukształtowała się na poziomie 6,0%, podczas gdy w nyskim wyniosła 9,9% (na koniec 2015 r. odpowiednio: 8,2% i 14,1%).

O płynności rynku pracy oraz poziomie bezrobocia decyduje m.in. rotacja bezrobotnych, czyli napływ i odpływ osób rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy.

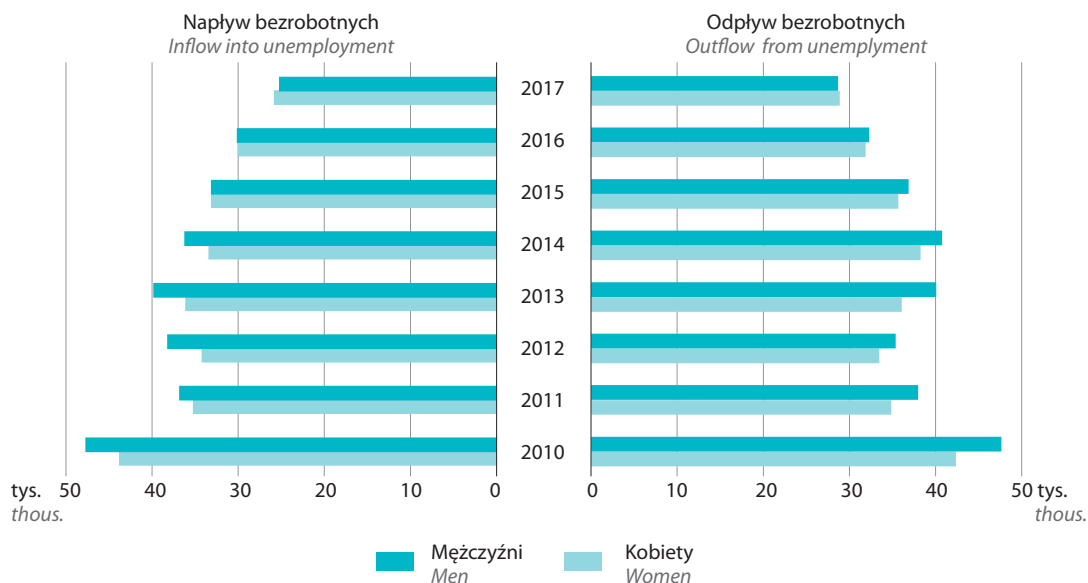
NAPŁYW BEZROBOTNYCH oznacza liczbę osób zarejestrowanych w ciągu roku w powiatowych urzędach pracy.

ODPŁYW BEZROBOTNYCH oznacza liczbę osób, które w ciągu roku zostały wykreślone z ewidencji urzędów pracy z różnych przyczyn, m.in. w związku z podjęciem pracy stałej, sezonowej, interwencyjnej lub robót publicznych, w wyniku niepotwierdzenia gotowości do pracy, podjęcia nauki, nabycia praw emerytalnych lub rentowych itd.

W okresie 2010–2017 największa liczebna przewaga bezrobotnych wyrejestrowanych nad bezrobotnymi nowo zarejestrowanymi wystąpiła w 2014 r. (9,3 tys.). W 2017 r. podobnie jak w 2015 r., odnotowano większą liczbę bezrobotnych wyrejestrowanych z ewidencji powiatowych urzędów pracy niż osób nowo rejestrujących się. W ciągu 2017 r. w powiatowych urzędach pracy województwa opolskiego zarejestrowano 51,2 tys. osób i jednocześnie wykreślono z ewidencji 57,6 tys. bezrobotnych. Liczba osób, które uzyskały status bezrobotnego zmalała o 22,9% w porównaniu z 2015 r., a o 44,1% w stosunku do 2010 r. Liczba bezrobotnych wyrejestrowanych uległa zmniejszeniu o 20,7% w odniesieniu do 2015 r., a w porównaniu z 2010 r. – o 36,0%.

Wykres 18. Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani według płci

Chart 18. Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls by sex

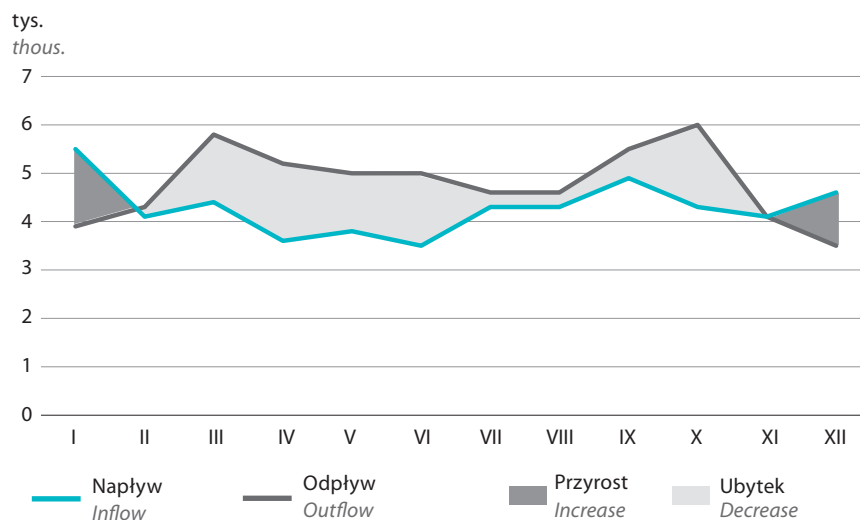
W 2017 r. ponad połowę (50,6%) nowo zarejestrowanych bezrobotnych stanowiły kobiety, a ich udział zwiększył się zarówno w odniesieniu do 2015 r., jak i 2010 r. (odpowiednio: o 0,6 p. proc. i o 2,7 p. proc.). Większość, tj. 83,4% bezrobotnych nowo zarejestrowanych nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny. Ich liczba w porównaniu z 2015 r. zmniejszyła się o 23,5%. Udział osób rejestrujących się po raz pierwszy w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych w 2017 r. wynosił 16,6% (w 2015 r. – 15,9%). Ich liczba w porównaniu z 2015 r. zmniejszyła się o 19,7%. Znaczącą grupę wśród nowo zarejestrowanych bezrobotnych stanowiły osoby poprzednio pracujące – 89,4% (w 2015 r. – 87,2%).

Drugim czynnikiem oprócz napływu, powodującym zmiany w poziomie bezrobocia jest odpływ bezrobotnych z ewidencji powiatowych urzędów pracy. W 2017 r. kobiety stanowiły 50,3% wyrejestrowanych bezrobotnych (w 2015 r. – 49,2%, a w 2010 r. – 47,0%). Podobnie jak w poprzednich latach nadal główną przyczyną utraty statusu bezrobotnego było podjęcie pracy, które dotyczyło 51,9% (w 2015 r. – 51,2%) ogólnej liczby wyrejestrowanych bezrobotnych. Zatrudnienie w 2017 r. znalazło 29,9 tys. osób, tj. o 19,6% mniej w 2015 r. Drugą przyczyną pod względem częstotliwości występowania było skreślenie z ewidencji spowodowane niepotwierdzeniem gotowości do pracy. Z tego powodu wykreślono 9,9 tys. osób, co stanowiło 17,1% (w 2015 r. – 19,5%) wszystkich wyrejestrowanych. Ich liczba w stosunku do 2015 r. zmniejszyła się o 30,3%. Dobrowolnie ze statusu bezrobotnego zrezygnowało 3,5 tys. osób, tj. o 13,1% mniej w porównaniu z 2015 r.

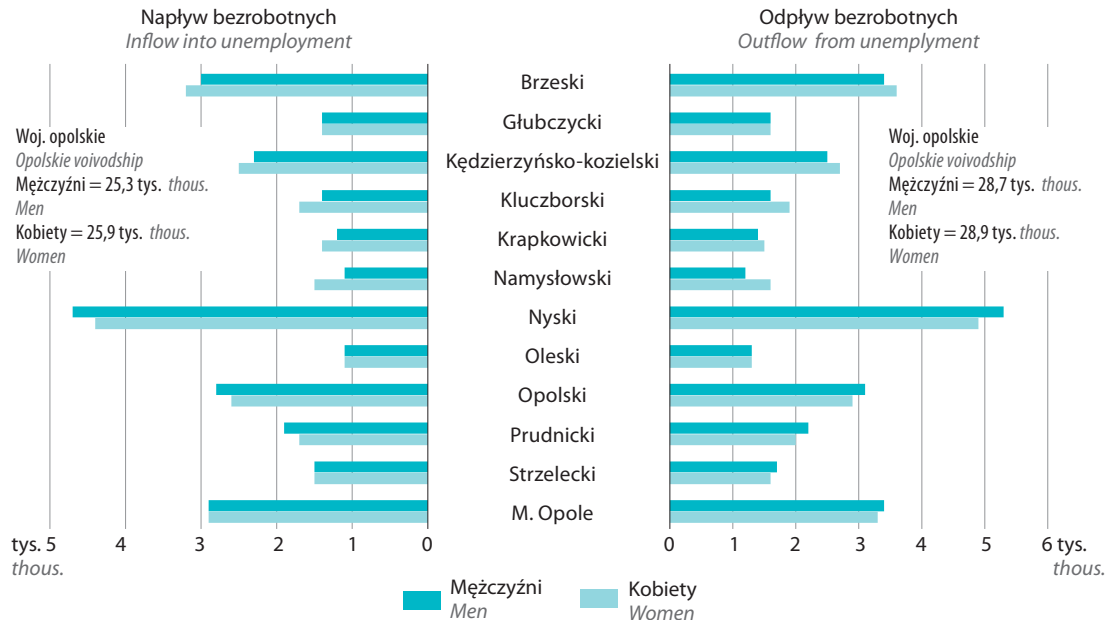
Liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych oraz wyrejestrowanych z ewidencji powiatowych urzędów pracy była zróżnicowana w poszczególnych miesiącach. Najwięcej nowych rejestracji bezrobotnych w 2017 r. miało miejsce w styczniu (5,5 tys. osób), a najmniej – w czerwcu (3,5 tys. osób). Największą skalę odpływu bezrobotnych odnotowano w październiku (6,0 tys.), a najmniejszą w grudniu (3,5 tys.).

Wykres 19. Rotacja zarejestrowanych bezrobotnych w 2017 r.

Chart 19. Rotation of registered unemployed persons in 2017

Napływ oraz odpływ bezrobotnych był istotnie zróżnicowany w przekroju terytorialnym. Największa rotacja bezrobotnych miała miejsce w powiecie nyskim (17,7% nowo zarejestrowanych i 17,8% wyrejestrowanych bezrobotnych w województwie) oraz brzeskim (odpowiednio: 12,1% i 12,0%). Najmniejsze odsetki napływających i odpływających stanowili natomiast bezrobotni w powiecie oleskim (odpowiednio: 4,3% i 4,6%).

Wykres 20. Napływ oraz odpływ zarejestrowanych bezrobotnych według płci w 2017 r.Chart 20. *Inflow and outflow of registered unemployed persons by sex in 2017*

O zmianach na rynku pracy świadczy również wskaźnik płynności rynku pracy, wyrażający w procentach stosunek liczby bezrobotnych, którzy podjęli pracę w danym okresie sprawozdawczym do liczby nowo zarejestrowanych bezrobotnych. W 2017 r. kształtował się on najkorzystniej od 2010 r. i wynosił 58,3% (wobec 37,9% w 2010 r.).

WSKAŹNIK PŁYNNOŚCI RYNKU PRACY to wyrażony w procentach stosunek liczby bezrobotnych, którzy podjęli pracę w danym okresie sprawozdawczym do liczby nowo zarejestrowanych bezrobotnych.

Analizując omawiany wskaźnik można stwierdzić, że korzystniejsza sytuacja wystąpiła w podregionie nyskim, w którym wskaźnik płynności rynku pracy wynosił 59,2% (w 2015 r. – 57,2%) wobec 57,5% w podregionie opolskim (w 2015 r. – 54,7%). Najwyższy poziom wskaźnik osiągnął w powiecie oleskim (61,9%), a najniższy w powiecie opolskim (53,6%) i kluczborskim (53,8%).

Sytuację na rynku pracy charakteryzuje nie tylko poziom bezrobocia, ale również jego struktura, która jest silnie zróżnicowana pod względem cech demograficznych i społecznych. Zagrożenie bezrobociem i szanse na uzyskanie nowego lub pierwszego zatrudnienia nie są jednakowe dla wszystkich. Zależy to m.in. od płci, wieku, poziomu wykształcenia, stażu pracy, czasu pozostawania bez pracy, czy od miejsca zamieszkania.

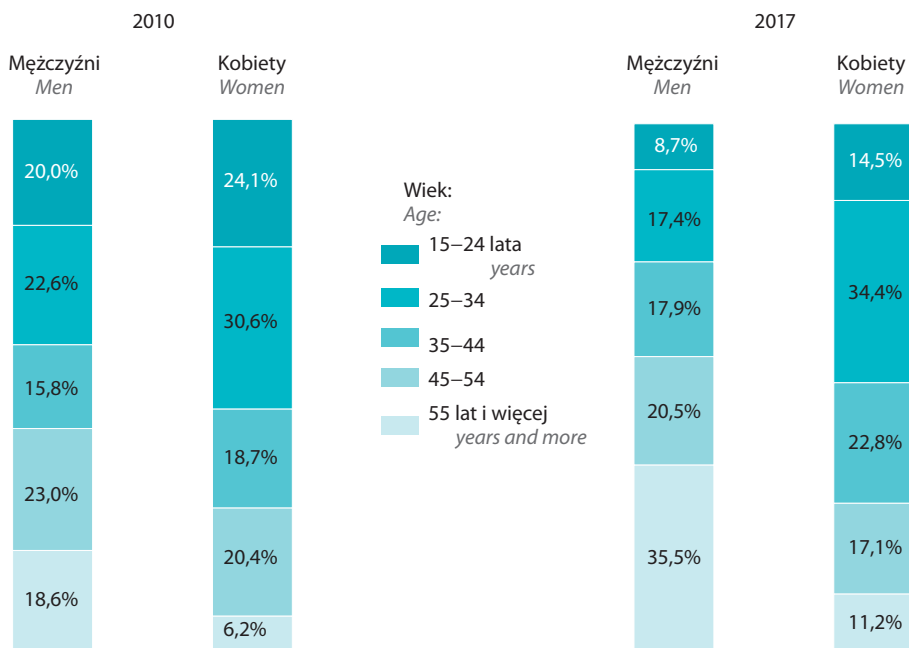
Podobnie jak w latach poprzednich, wśród bezrobotnych nadal przeważały kobiety, które w końcu 2017 r. stanowiły 57,6% bezrobotnych (w kraju – 55,1%). W porównaniu z 2015 r., udział kobiet pozostających bez pracy w ogólnej liczbie bezrobotnych zwiększył się o 3,0 p. proc. i był najwyższy w analizowanych latach 2010–2017. Na koniec 2017 r. na 100 bezrobotnych mężczyzn przypadło 136 bezrobotnych kobiet (w 2015 r. – 120), przy czym w ogólnej liczbie ludności województwa na 100 mężczyzn przypadło 107 kobiet.

W województwie opolskim w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy były osoby w grupie wieku 25–34 lata, której udział w bezrobotnych ogółem był najwyższy i wynosił 27,2%. W porównaniu z 2015 r. liczba bezrobotnych w każdej z grup wieku zmniejszyła się. Największą skalę ubytku odnotowano w grupach wieku: 24 lata i mniej (o 38,4%) oraz 45–54 lata (o 31,7%). W kraju najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 25–34 lata (28,0%) oraz osoby w wieku 35–44 lata (23,2%). Najmniej liczną grupą bezrobotnych w województwie opolskim były osoby w wieku do 24 lat. Ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wykazywał tendencję spadkową. Na koniec 2017 r. stanowiły one 12,0% ogólnej liczby bezrobotnych. W kraju odsetek tej grupy bezrobotnych wyniósł 12,4% i obniżył się o 2,7 p. proc. w porównaniu z 2015 r.

W dalszym ciągu bezrobotni mężczyźni byli starsi niż kobiety. Wśród bezrobotnych mężczyzn osoby w wieku 45 lat i więcej stanowiły 56,0%, podczas gdy analogiczny odsetek dla kobiet wyniósł 28,3% (w 2015 r. odpowiednio: 52,3% i 30,4%).

Wykres 21. Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według płci i grup wieku stan w dniu 31 XII

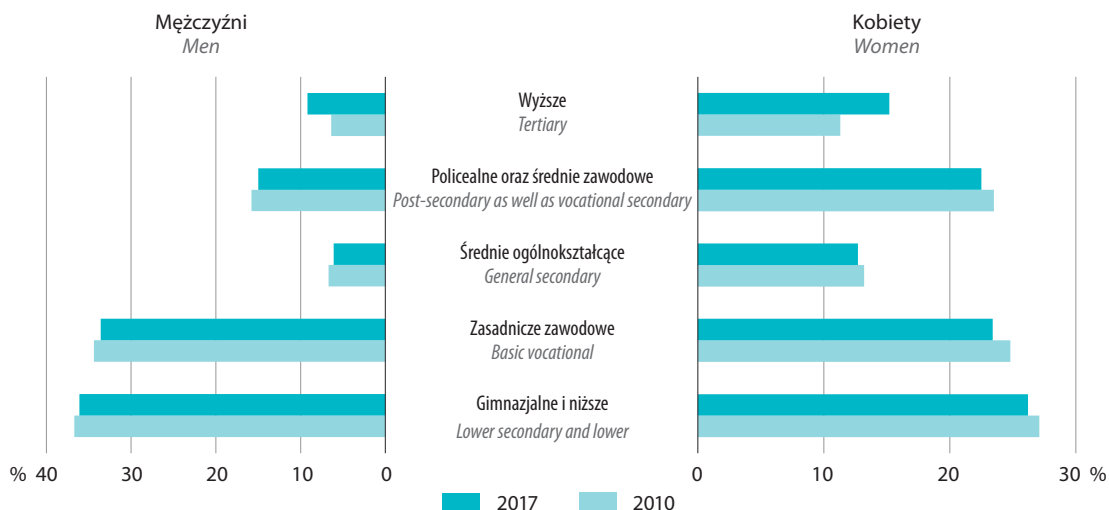
Chart 21. Structure of registered unemployed persons by sex and age groups as of 31 XII

Ważną cechą decydującą o sytuacji i szansach bezrobotnych na rynku pracy jest poziom wykształcenia, od którego zależy zarówno umiejętność skutecznego poszukiwania pracy, jak i zdolność dostosowywania się do zmian na rynku pracy. Analizując strukturę bezrobotnych na koniec 2017 r. według poziomu wykształcenia, można stwierdzić, że utrzymała się na podobnym poziomie jak w latach poprzednich. Większość bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy stanowiły w dalszym ciągu osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia. Najliczniejszą grupą wśród bezrobotnych były osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz zasadniczym zawodowym (58,1% ogólnej liczby bezrobotnych, w 2015 r. – 59,5%). W kraju analogiczny odsetek wyniósł 53,7% (w 2015 r. – 54,9%). Najniższy udział odnotowano dla osób legitymujących się wykształceniem średnim ogólnokształcącym i wyniósł on 9,9% (w kraju – 10,8%) bezrobotnych ogółem.

Wykres 22. Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według płci i poziomu wykształcenia stan w dniu 31 XII

Chart 22. Structure of registered unemployed persons by sex and educational level as of 31 XII

Bezrobotne kobiety cechowały się wyższym wykształceniem niż bezrobotni mężczyźni. Wśród bezrobotnych kobiet osoby legitymujące się wykształceniem wyższym, średnim zawodowym (łącznie z policealnym) i ogólnokształcącym stanowiły – 50,4% (w 2015 r. – 50,1%). Analogiczny odsetek dla mężczyzn wyniósł 30,3% (w 2015 r. – 29,0%).

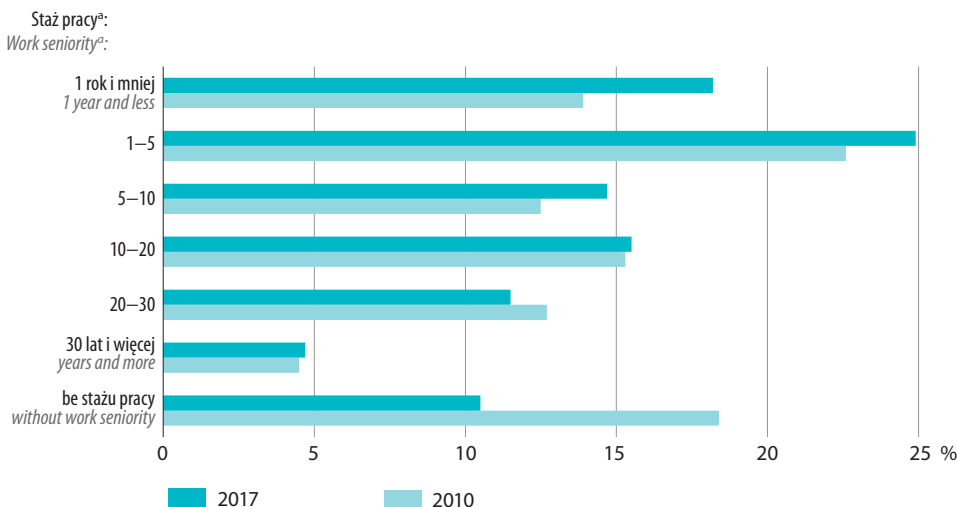
Sytuacja bezrobotnych na rynku pracy zależy m.in. od ich przeszłości zawodowej. Biorąc pod uwagę to kryterium można wyróżnić osoby, które dotychczas nie pracowały i nie posiadały żadnego stażu zawodowego oraz osoby, które poprzednio pracowały i poszukiwały nowej pracy.

OSOBY POPRZEDNIO PRACUJĄCE to osoby, które kiedykolwiek wykonywały pracę na podstawie stosunku pracy, stosunku służbowego, umowy o pracę nakładczą oraz inną pracę zarobkową, a także prowadziły pozarolniczą działalność.

W końcu grudnia 2017 r. w powiatowych urzędach pracy województwa opolskiego wśród zarejestrowanych bezrobotnych przeważały osoby, które już pracowały zawodowo. Ich udział kształtował się na poziomie 89,5% (w kraju – 86,1%). Liczba bezrobotnych poprzednio pracujących wyniosła 23,3 tys. i była o 27,0% mniejsza niż w 2015 r., a o 41,4% w porównaniu z 2010 r.

Wykres 23. Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według stażu pracy stan w dniu 31 XII

Chart 23. Structure of registered unemployed persons by work seniority as of 31 XII

a Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 1-5 uwzględniono osoby, które pracowały 1 rok i 1 dzień do pełnych 5 lat włącznie.
a Class intervals were shifted upward, e.g., in the class 1-5 persons who worked 1 year and 1 day to full 5 years were included.

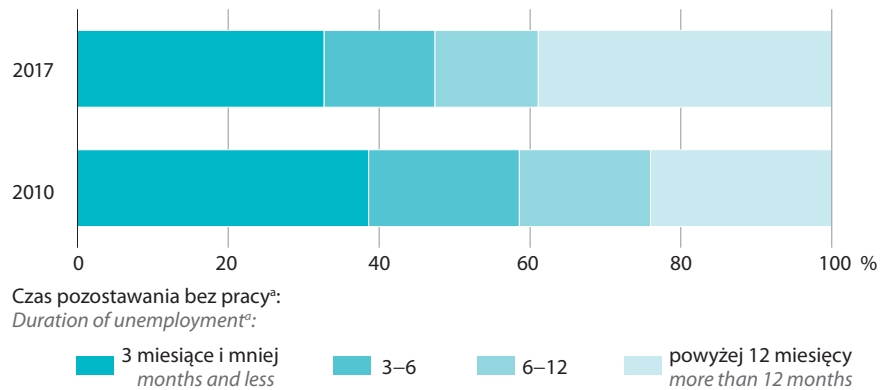
Największy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych w końcu grudnia 2017 r. dotyczył osób ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat – 24,9% (w kraju – 23,5%). Ponad połowę (64,1%) tych osób stanowiły kobiety. Liczba bezrobotnych z omawianym stażem pracy w porównaniu z 2015 r. zmalała o 23,9%. Nadal najmniej liczną grupę bezrobotnych stanowiły osoby, które przepracowały powyżej 30 lat, a ich udział wyniósł 4,7% (w kraju – 3,4%). Liczba tych osób zmniejszyła się o 39,1% w porównaniu z 2015 r.

W niekorzystnej sytuacji na rynku pracy były osoby bez stażu pracy. W latach 2010–2017 ich odsetek systematycznie spadał i na koniec 2017 r. wyniósł 10,5% (w kraju – 13,9%) ogólnej liczby bezrobotnych. W porównaniu z 2015 r. liczba tych osób zmniejszyła się o 35,5%. Warto podkreślić, że w województwie opolskim odnotowano jeden z najniższych udziałów osób dotychczas niepracujących w ogólnej liczbie bezrobotnych (3 lokata w kraju po województwie dolnośląskim i łódzkim).

Kolejnym kryterium klasyfikacji bezrobotnych jest czas pozostawania bez pracy. Okres poszukiwania pracy jest jednym z czynników określających sytuację na rynku pracy. Długi czas poszukiwania pracy oraz długotrwała przerwa w pracy wyraźnie zmniejszają szanse na jej znalezienie i ponowne zatrudnienie. Na koniec 2017 r. liczba osób poszukujących pracy ponad 12 miesięcy wyniosła 10,1 tys. i była o 18,6% niższa niż w 2015 r. Udział analizowanej grupy wśród ogólnej liczby bezrobotnych w porównaniu z 2015 r. zwiększył się o 4,5 p. proc. i na koniec 2017 r. wyniósł 38,9% (w kraju – 40,5%). Nadal ponad połowę (63,9%) w tej grupie bezrobotnych stanowiły kobiety. Wśród osób pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy najwięcej było osób w grupie wieku 55 lat i więcej (27,2%), a także z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz zasadniczym zawodowym (64,1%). Co najwyżej 5-letni staż pracy posiadało 40,7% bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy, a 12,4% było bez stażu pracy.

Wykres 24. Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy stan w dniu 31 XII

Chart 24. Structure of registered unemployed persons by duration of unemployment as of 31 XII

Czas pozostawania bez pracy^a:
Duration of unemployment^a:

■ 3 miesiące i mniej (months and less) ■ 3-6 ■ 6-12 ■ powyżej 12 miesięcy (more than 12 months)

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy; przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3-6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 pełnych miesięcy włącznie.

a From the date of registering in a labour office; class intervals were shifted upward, e.g., in the class 3-6 persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to full 6 months were included.

W województwie opolskim większość bezrobotnych nie posiadała prawa do zasiłku. W latach 2010–2017 największą liczbę takich osób zanotowano w 2013 r. (44,1 tys.). W końcu grudnia 2017 r. bez prawa do zasiłku było 22,7 tys. osób, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 87,0% i był wyższy o 0,2 p. proc. niż w 2015 r. W kraju osoby bez prawa do zasiłku stanowiły 85,2% wszystkich bezrobotnych. W końcu 2017 r. na każde 100 osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa opolskiego 13 bezrobotnych (w kraju – 15) otrzymywało zasiłek. Ponad połowę (57,5%) bezrobotnych bez prawa do zasiłku stanowiły kobiety. Wśród ogólnej liczby bezrobotnych nie mających prawa do zasiłku 61,8% stanowili długotrwale bezrobotni, 34,1% – bez kwalifikacji zawodowych, 30,5% – bezrobotni powyżej 50 roku życia, a 13,0% – osoby do 25 roku życia.

Na koniec 2017 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych bez prawa do zasiłku w podregionie opolskim wyniosła 12,9 tys., a w nyskim – 9,8 tys. Wyższy udział analizowanej grupy w ogólnej liczbie bezrobotnych danego podregionu odnotowano w podregionie opolskim – 88,5% niż w nyskim – 85,1%. Najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych bez prawa do zasiłku było w powiecie nyskim (3,2 tys.) oraz kędzierzyńsko-kozielskim (2,8 tys.), a najmniej w powiecie oleskim (1,0 tys.) i namysłowskim (1,1 tys.).

Nadal na terenie województwa opolskiego utrzymywało się wysokie bezrobocie wśród osób zamieszkałych na wsi. W okresie styczeń–grudzień 2017 r. zarejestrowało się 22,6 tys. bezrobotnych zamieszkałych na wsi, tj. 44,1% (w 2015 r. – 44,9%) ogólnej liczby zarejestrowanych w ciągu roku. Z ewidencji powiatowych urzędów pracy w tym okresie wyrejestrowanych zostało 25,4 tys. bezrobotnych mieszkańców wsi, co stanowiło 44,1% (w 2015 r. – 45,0%) ogólnej liczby wyrejestrowanych w województwie. Z powodu podjęcia pracy wykreślono 13,4 tys. osób, tj. 44,7% (w 2015 r. – 45,2%) wszystkich wyrejestrowanych z tego tytułu w województwie. Wśród bezrobotnych zamieszkałych na wsi, najwięcej było osób młodych, w wieku 25–34 lata – 27,7%, z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz zasadniczym zawodowym – 63,4%. Bezrobotni ze stażem pracy co najwyżej 5-letnim stanowili 44,0% wszystkich bezrobotnych zamieszkałych na terenach wiejskich. Na koniec 2017 r. liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi w podregionie opolskim ukształtowała się na wyższym poziomie niż w nyskim (odpowiednio: 6,2 tys. i 5,7 tys.), natomiast w tym ostatnim wystąpił wyższy udział bezrobotnych zamieszkałych na wsi w ogólnej liczbie bezrobotnych podregionu (50,0% wobec 42,9%).

Mapa 5. Udział bezrobotnych zarejestrowanych zamieszkałych na wsi w ogółem zarejestrowanych bezrobotnych w 2017 r. stan w dniu 31 XII

Map 5. Share of registered unemployed persons living in rural areas in the total of registered unemployed in 2017 as of 31 XII

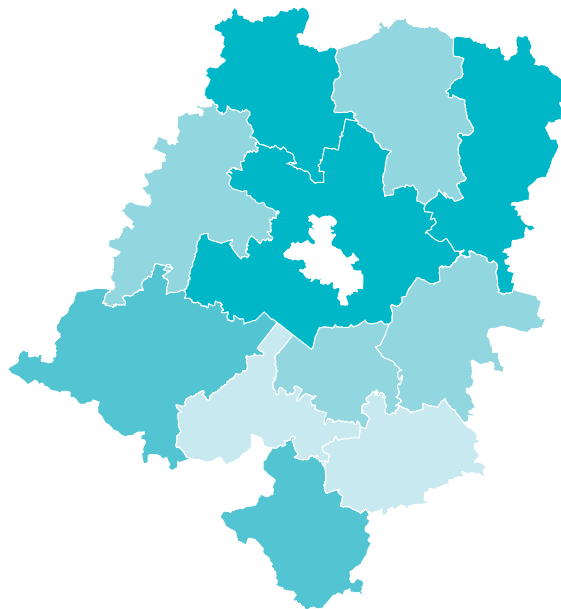
Woj. opolskie = 46,0%
Opolskie voivodship
Podregion nyski = 50,0%
Subregion nyski
Podregion opolski = 42,9%
Subregion opolski

%

(2) 32,4 – 40,0
(4) 40,1 – 50,0
(2) 50,1 – 60,0
(3) 60,1 – 83,7

(1) zjawisko nie wystąpiło
magnitude zero

W nawiasach podano liczbę powiatów.
Number of powiats is given in brackets.

W 5 powiatach udział bezrobotnych mieszkających na wsi ukształtował się powyżej 50,0% ogólnej liczby bezrobotnych danego powiatu. Wskaźnik był szczególnie wysoki w powiecie opolskim (83,7%). Najniższy udział analizowanej grupy bezrobotnych wystąpił w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim (32,4%) i prudnickim (39,0%).

W województwie opolskim, podobnie jak w kraju, w miarę możliwości budżetowych w celu złagodzenia skutków bezrobocia, promowania aktywności zawodowej oraz umożliwiania dostosowania kwalifikacji do wymagań rynku pracy podejmowane były różne formy przeciwdziałania bezrobociu. Miały one na celu poprawę sytuacji na rynku pracy oraz podtrzymanie aktywności zawodowej bezrobotnych. Powiatowe urzędy pracy w ramach form przeciwdziałania bezrobociu gromadzą i opracowują informacje o zawodach, rynku pracy, szkolą osoby bezrobotne, udzielają porad w wyborze zawodu, prowadzą warsztaty przygotowujące do skutecznego poszukiwania pracy.

Jednym z działań prowadzonych przez powiatowe urzędy pracy jest pośrednictwo pracy polegające na rozpoznawaniu rynku, pozyskiwaniu ofert pracy oraz ich zagospodarowaniu.

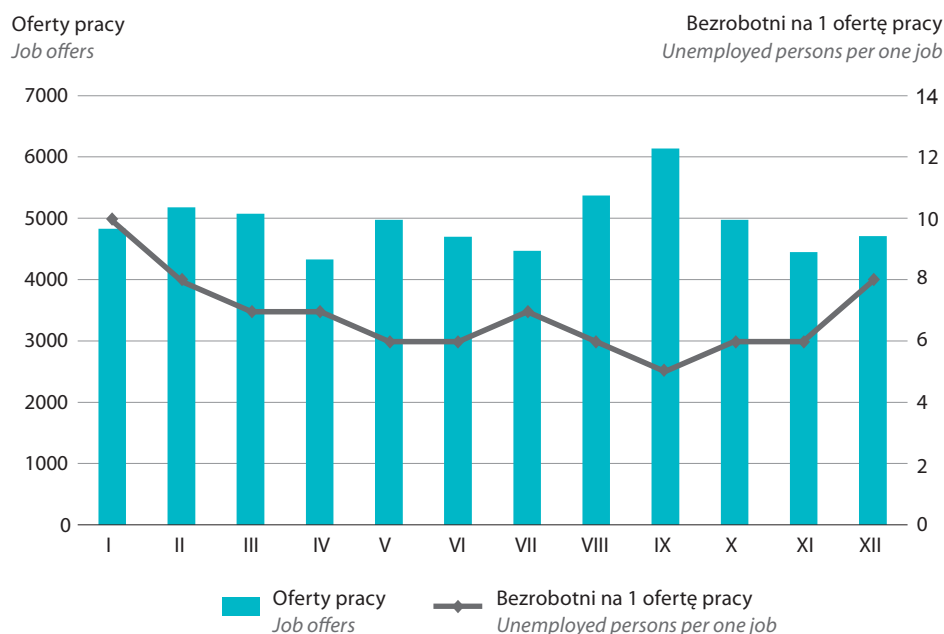
OFERTY PRACY są to wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej zgłoszone przez pracodawców do powiatowego urzędu pracy:

- co najmniej jedno wolne miejsce zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej (tj. wykonywanie pracy lub świadczenia usług na podstawie umów cywilnoprawnych), w określonym zawodzie lub specjalności w celu uzyskania pomocy w znalezieniu odpowiedniego pracownika,
- miejsce aktywizacji zawodowej, przyjęte do realizacji, m.in. przygotowanie zawodowe dorosłych, praca społecznie użyteczna.

W okresie styczeń–grudzień 2017 r. do powiatowych urzędów pracy zgłoszono 59,2 tys. ofert zatrudnienia, tj. więcej o 37,0% niż w 2015 r., a o 53,2% w porównaniu z 2010 r. Większość (89,8%) ofert pochodziła od pracodawców z sektora prywatnego. Spośród wszystkich ofert 10,2% (w 2015 r. – 17,7%) dotyczyło stażu, a 2,8% (4,5%) pracy społecznie użytecznej. Dla osób niepełnosprawnych przeznaczonych było 2,2% (w 2015 r. – 3,1%) ofert pracy, a 0,4% (0,5%) adresowanych było do absolwentów.

Wykres 25. Oferty pracy oraz bezrobotni zarejestrowani przypadający na 1 ofertę pracy^a w 2017 r.

Chart 25. Job offers as well as registered unemployed persons per one job offer^a in 2017

a Stan w końcu miesiąca.
a As of the end of month.

W podregionie nyskim zgłoszono 17,5 tys. ofert, a w opolskim – 41,7 tys. Najwięcej ofert zatrudnienia zgłoszono w m. Opolu (17,9 tys.) oraz w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim (6,6 tys.). W końcu grudnia 2017 r. nierozdysponowanych pozostało 3,4 tys. miejsc pracy, co oznacza, że na 1 niewykorzystaną ofertę przypadało 8 bezrobotnych (w 2015 r. – 22).

PRACE INTERWENCYJNE oznaczają zatrudnienie bezrobotnego przez pracodawcę, które nastąpiło w wyniku umowy zawartej ze starostą i ma na celu wsparcie osób bezrobotnych.

ROBOTY PUBLICZNE to prace organizowane dla bezrobotnych (m.in. przez organy samorządu terytorialnego, administracji rządowej lub instytucje użyteczności publicznej) na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy.

Obok pośrednictwa pracy metodą służącą ograniczeniu bezrobocia jest subsydiowanie miejsc pracy, tj. kierowanie bezrobotnych m.in. do prac interwencyjnych i robót publicznych. W 2017 r. do prac interwencyjnych skierowano o 17,8% więcej osób niż w 2015 r. W ramach prac interwencyjnych zatrudnienie znalazło 0,7 tys. osób, w tym 0,4 tys. kobiet. Do robót publicznych w 2017 r. skierowano 1,3 tys. osób, w tym 0,7 tys. kobiet. Liczba bezrobotnych skierowanych do robót publicznych zmniejszyła się o 16,4% w porównaniu z 2015 r.

Istotną formą programów aktywizujących jest poradnictwo zawodowe. Pomaga i ułatwia bezrobotnym oraz poszukującym zatrudnienia w odnalezieniu się na rynku pracy, natomiast pracodawcom umożliwia prawidłowy dobór kandydatów do pracy. Powiatowe urzędy pracy w ramach poradnictwa zawodowego organizowały porady indywidualne i grupowe. W 2017 r. w ramach porad przeprowadzonych w formie indywidualnej odbyło się 7,6 tys. wizyt. Poradami indywidualnymi objęto 6,4 tys. osób, w tym 95,4% stanowili bezrobotni. Spośród ogólnej liczby bezrobotnych korzystających z poradnictwa ponad połowę (57,0%) stanowiły kobiety, 19,4% – bezrobotni do 25 roku życia, 63,7% – osoby pozostające bez pracy do 6 miesięcy oraz 42,1% – bezrobotni zamieszkali na wsi. Niepełnosprawni bezrobotni stanowili 5,8% ogólnej liczby bezrobotnych korzystających z tej formy porady. W 2017 r. zorganizowano 199 spotkań grupowych dla 1,8 tys. osób, w których bezrobotni stanowili 82,7%.

Szczególną rolę w poradnictwie zawodowym spełnia informacja zawodowa, która obejmuje informacje z zakresu edukacji i zatrudnienia, systemu szkoleń oraz charakterystyki pracy w poszczególnych zawodach. W 2017 r. z informacji zawodowej skorzystało 2,5 tys. klientów indywidualnych, a w spotkaniach grupowych uczestniczyło 2,1 tys. osób.

SKOLENIA oznaczają pozaszkolne zajęcia edukacyjne mające na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych oraz ogólnych, potrzebnych do wykonywania pracy, w tym umiejętności poszukiwania zatrudnienia.

Kolejną aktywną formą przeciwdziałania bezrobociu są szkolenia zawodowe. Głównym ich celem jest zwiększenie szans na uzyskanie pracy przez bezrobotnych, wzrost ich aktywności na rynku pracy, zdobycie kwalifikacji zawodowych, podwyższenie już posiadanych lub zmiana dotychczasowych w związku z brakiem odpowiedniego zatrudnienia. W 2017 r. szkolenie ukończyło 1,5 tys. osób. Spośród ogólnej liczby osób szkolonych w województwie bezrobotni stanowili 99,7%. Pracę w trakcie lub po ukończeniu szkolenia podjęło 1,2 tys. osób.

STAŻ U PRACODAWCY oznacza nabywanie umiejętności praktycznych do wykonywania pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą.

Inną aktywną formą przeciwdziałania bezrobociu organizowaną przez powiatowe urzędy pracy jest staż. W 2017 r. staż ukończyło 5,1 tys. bezrobotnych. W trakcie lub po ukończeniu stażu pracę podjęło 4,4 tys. bezrobotnych.

Podstawowym instrumentem ekonomicznego łagodzenia skutków bezrobocia jest Fundusz Pracy, z którego w 2017 r. wydatkowano 176,6 mln zł, tj. mniej o 1,6% niż w 2015 r. a o 30,4% w porównaniu z 2010 r. Najwięcej środków Funduszu Pracy w województwie wydano na programy na rzecz zatrudnienia (68,3%) oraz zasiłki dla bezrobotnych (25,5%), na które przeznaczono odpowiednio: 120,7 mln zł i 45,0 mln zł. Analizując wydatki w podziale na formy przeciwdziałania bezrobociu najwięcej wydatkowano na staże (20,5%) oraz na podjęcie działalności gospodarczej (9,9%).

Wynagrodzenia. Świadczenia społeczne

Wages and salaries. Social benefits

Poziom wynagrodzeń jest determinowany sytuacją gospodarczą i kondycją finansową podmiotów gospodarczych. Na wysokość płac wpływa również stan zasobów pracy oraz doświadczenie, umiejętności i kwalifikacje pracowników. W latach 2010–2017 wyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto notowano w sektorze publicznym, przy szybszym średnim rocznym tempie wzrostu wynagrodzeń w sektorze prywatnym.

WYNAGRODZENIA OSOBOWE dotyczą osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego.

W województwie opolskim w 2017 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej ukształtowało się na poziomie 3923,58 zł, tj. o 10,1% wyższym niż w 2015 r. (w kraju – o 9,6%). W odniesieniu do 2010 r. przeciętne wynagrodzenie w województwie było wyższe o 33,2% (w kraju – o 32,9%).

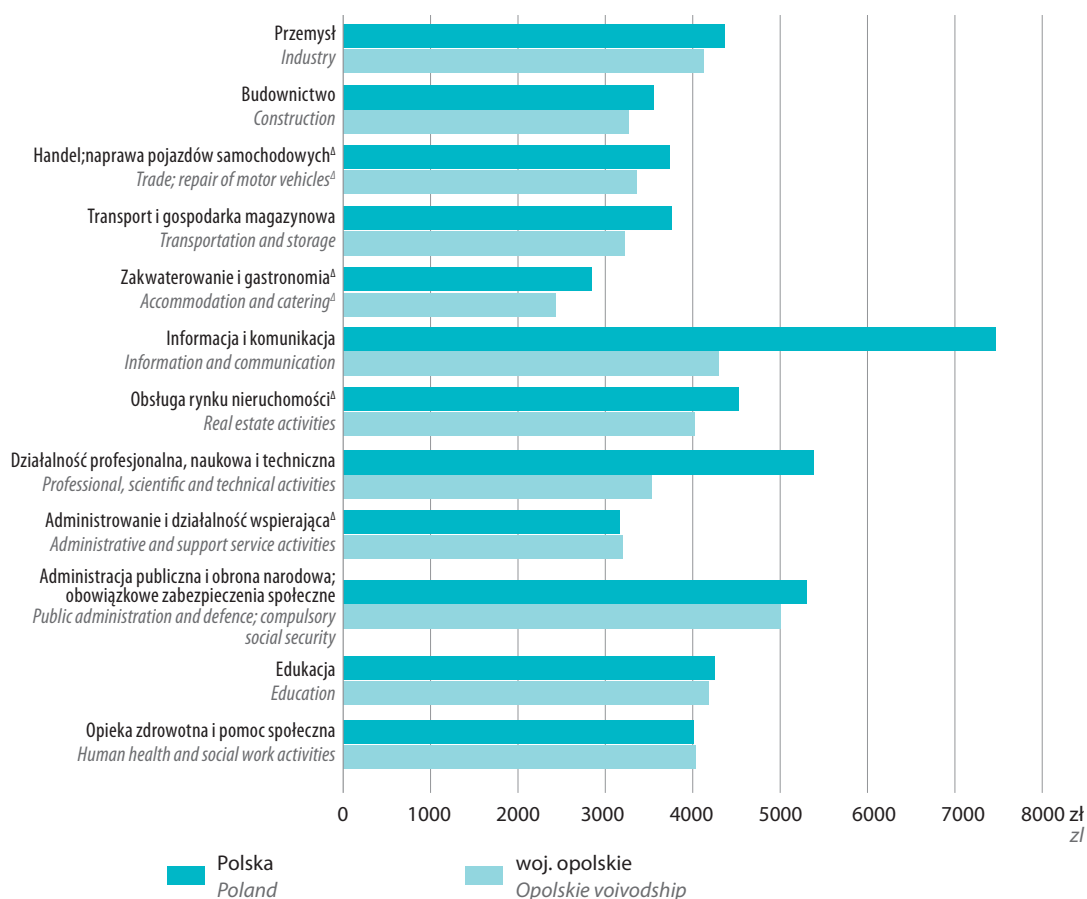
Dane o PRZECIĘTNYCH WYNAGRODZENIACH dotyczą osób pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych. Dane o wynagrodzeniach podaje się w UJĘCIU BRUTTO, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika.

W 2017 r. przeciętne wynagrodzenie w sektorze publicznym wynosiło 4436,30 zł, a w sektorze prywatnym – 3672,33 zł. Wolniejszy w stosunku do 2015 r. wzrost wynagrodzeń w sektorze publicznym niż w prywatnym (6,1% wobec 13,1%) wpłynął na dalsze zmniejszenie różnicy w poziomie wynagrodzeń między sektorami. W porównaniu z 2010 r. płace w sektorze publicznym były wyższe o 23,0%, podczas gdy w sektorze prywatnym – o 43,9%. W latach 2010–2017 średnie roczne tempo wzrostu wynagrodzeń w sektorze publicznym wynosiło 3,0%, a w prywatnym – 5,3% (ogółem – 4,2%, a w kraju – 4,1%).

W latach 2010–2017 przeciętne wynagrodzenie w województwie osiągało poziom poniżej średniej krajowej. W 2017 r. stanowiło ono 91,6% wynagrodzenia w kraju. Wyraźnie niższe wynagrodzenie obserwowano przede wszystkim w sekcji informacja i komunikacja oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna. Wśród sekcji, w których poziom przeciętnego wynagrodzenia przekroczył średnią krajową znalazły się administrowanie i działalność wspierająca oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna.

Wykres 26. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej według wybranych sekcji w 2017 r.

Chart 26. Average monthly gross wages and salaries in the national economy by selected sections in 2017

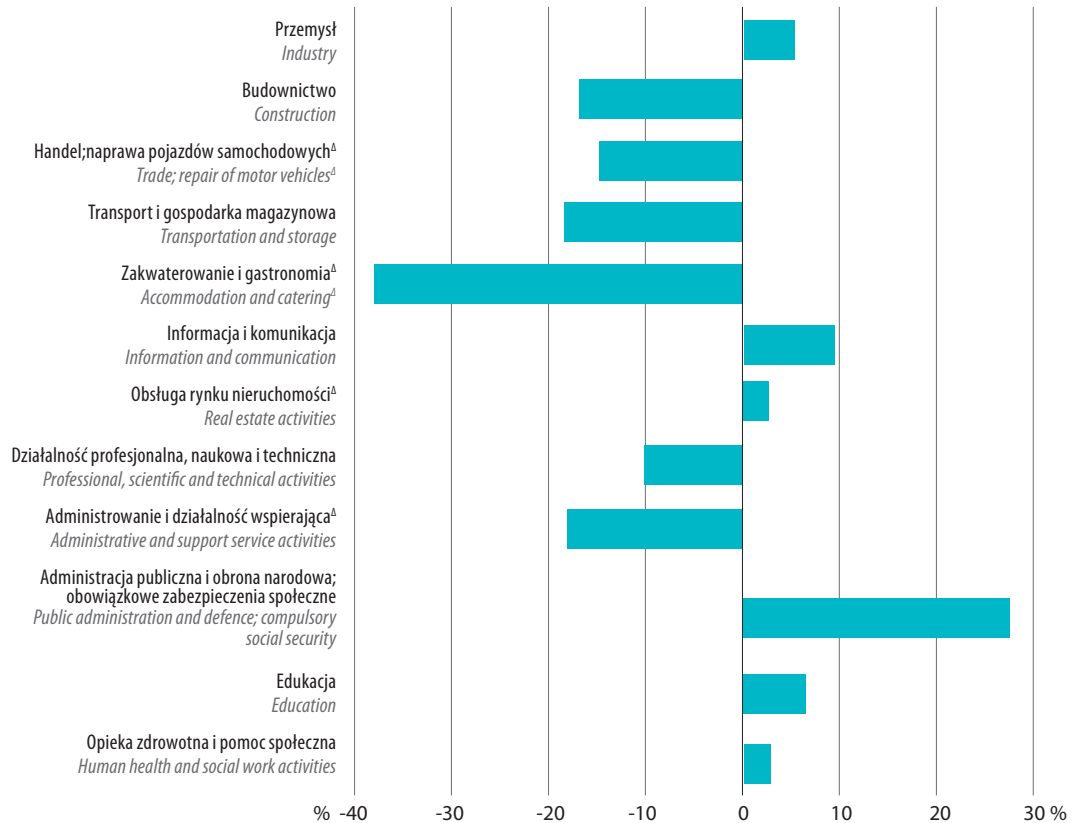

Jednym z kryteriów różnicujących wysokość płac jest rodzaj prowadzonej działalności. W latach 2010–2017 odnotowano duże zróżnicowanie w poziomie przeciętnego wynagrodzenia w poszczególnych sekcjach gospodarki narodowej. Należy jednak podkreślić, że rozpiętości płac wyrażone w odchyleniach względnych od średniej wojewódzkiej stopniowo zmniejszają się. Największa rozpiętość wystąpiła w 2011 r. (78,9 p. proc.), a najmniejsza – w 2017 r. (65,7 p. proc.). W 2017 r. najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenie odnotowano w administracji publicznej i obronie narodowej; obowiązkowych zabezpieczeniach społecznych (127,6% średniego wynagrodzenia w województwie) oraz działalności finansowej i ubezpieczeniowej (125,2%), a najniższe – w zakwaterowaniu i gastronomii (61,9%). Poziom wynagrodzenia najbardziej zbliżony do średniej wojewódzkiej obserwowano w sekcji obsługa rynku nieruchomości (102,6%).

W porównaniu z 2015 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wzrosło we wszystkich sekcjach, przy czym najszybciej w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 21,2%), a najwolniej – w edukacji (o 3,0%). W odniesieniu do 2010 r. skala wzrostu wynagrodzeń wynosiła od 18,5% w informacji i komunikacji do 44,5% w handlu; naprawie pojazdów samochodowych.

Wykres 27. Odchylenia względne przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto od średniej w województwie według wybranych sekcji w 2017 r.

Chart 27. *Relative deviations of average monthly gross wages and salaries from the average in the voivodship by selected sections in 2017*

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób w 2017 r. osiągnęło poziom 4144,90 zł i było wyższe o 9,3% niż w 2015 r. oraz o 32,1% w odniesieniu do 2010 r. (w kraju odpowiednio: o 9,1% i o 31,8%). W latach 2010–2017 średnie roczne tempo wzrostu przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w województwie wynosiło 4,1%, w kraju przeciętnie – 4,0%.

W analizowanej zbiorowości rozpiętość wynagrodzeń wahała się od 2471,84 zł w zakwaterowaniu i gastronomii do 5276,64 zł w działalności finansowej i ubezpieczeniowej. Wynagrodzenia te stanowiły odpowiednio 59,6% i 127,3% przeciętnego wynagrodzenia w województwie. Poprawę warunków płacowych względem 2015 r. odnotowano we wszystkich sekcjach, z wyjątkiem informacji i komunikacji oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (spadek odpowiednio: o 3,7% i o 3,2%). Spośród sekcji, w których wystąpił wzrost wynagrodzeń, najwięcej zyskali pracownicy w administrowaniu i działalności wspierającej (o 15,1%), a najmniej – w edukacji (o 2,9%). W porównaniu z 2010 r. szybko rosły m.in. wynagrodzenia w administrowaniu i działalności wspierającej (o 44,1%), a najwolniej – w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 25,3%). Spadek w stosunku do 2010 r. odnotowano jedynie w informacji i komunikacji (o 3,4%).

W latach 2010–2017 wyższe przeciętne wynagrodzenie otrzymywali zatrudnieni w jednostkach sfery budżetowej niż w jednostkach samofinansujących się. Największą różnicę w poziomie wynagrodzeń odnotowano w 2013 r. (563 zł). W 2017 r. przeciętne wynagrodzenie w jednostkach sfery budżetowej wynosiło 4352,44 zł i było wyższe o 6,0% niż w 2015 r. oraz o 27,4% względem 2010 r. W tej grupie jednostek najlepiej opłacani byli pracownicy w sekcji administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (5039,26 zł), a najslabiej – zakwaterowanie i gastronomia (3595,97 zł). Przeciętne wynagrodzenie w jednostkach samofinansujących się osiągnęło poziom 4073,79 zł, tj. wyższy o 10,6% w porównaniu z 2015 r. i o 34,1% w odniesieniu do 2010 r. Wśród tych jednostek rozpiętość wynagrodzenia była znacznie większa – od 2373,46 zł w zakwaterowaniu i gastronomii do 5276,64 zł w działalności finansowej i ubezpieczeniowej.

W województwie opolskim w analizowanym okresie nadal utrzymywało się znaczne terytorialne zróżnicowanie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto. Wyższy poziom przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w latach 2010–2017 obserwowano w podregionie opolskim, przy czym szybsze średnie roczne tempo wzrostu wynagrodzeń w tym okresie odnotowano w podregionie nyskim (4,2% wobec 4,0%).

Mapa 6. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w 2017 r.

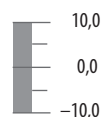
Mapa 6. Average monthly gross wages and salaries in 2017

Woj. opolskie = 4144,90 zł / zł
Opolskie voivodship

Podregion nyski = 3719,02 zł / zł
Subregion nyski

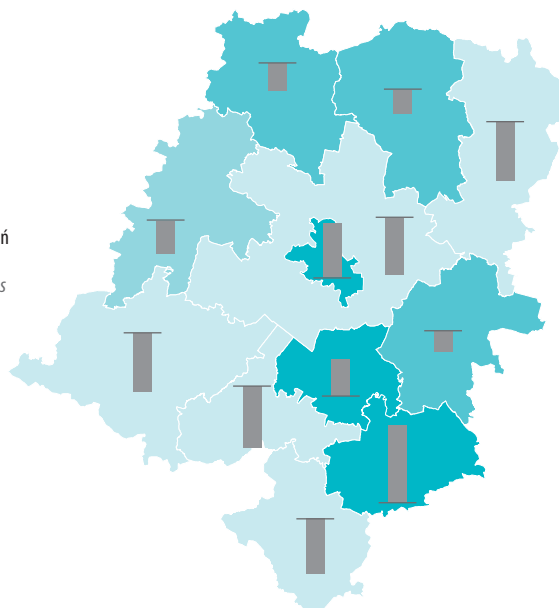
Podregion opolski = 4311,92 zł / zł
Subregion opolski

Odchylenia względne przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto od średniej w województwie w %
Relative deviations of average monthly gross wages and salaries from the average in the voivodship in %

	zł	zł
(5)	3609,11 – 3700,00	
(1)	3701,00 – 3900,00	
(3)	3901,00 – 4100,00	
(3)	4101,00 – 4811,98	

W nawiasach podano liczbę powiatów.
Number of powiats is given in brackets.

W 2017 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w podregionie nyskim stanowiło 86,2% wynagrodzenia w podregionie opolskim (w 2015 r. – 86,7%, w 2010 r. – 84,7%). W odniesieniu do 2015 r. szybciej rosły płace w podregionie opolskim aniżeli w nyskim (9,4% wobec 8,7%), natomiast w porównaniu z 2010 r. bardziej wzrosły wynagrodzenia w podregionie nyskim niż opolskim (33,7% wobec 31,4%).

Wynagrodzenia przekraczające przeciętne wynagrodzenie w województwie w 2017 r. odnotowano w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim, m. Opolu oraz w powiecie krapkowickim. W grupie o najniższych wynagrodzeniach znalazły się natomiast powiaty: prudnicki, nyski, oleski i opolski. Najwyższe wynagrodzenia otrzymali pracownicy w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim (116,1% przeciętnego wynagrodzenia w województwie), a najniższe wypłacono w powiecie prudnickim (87,1%). Różnica między wynagrodzeniami w tych powiatach wynosiła 1202,87 zł.

Tablica 4. Najniższe i najwyższe przeciętne wynagrodzenia brutto według sekcji i powiatów w 2017 r.

Table 4. The lowest and highest average gross wages and salaries by sections and powiats in 2017

Sekcje Sections	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto Average gross wages and salaries			
	najniższe w zł <i>lowest in zł</i>	powiat <i>powiat</i>	najwyższe w zł <i>highest in zł</i>	powiat <i>powiat</i>
Ogółem <i>Total</i>	3609,11	prudnicki	4811,98	kędzierzyńsko-kozielski
w tym: <i>of which:</i>				
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	3218,77	krapkowicki	6458,61	m. Opole
Przemysł <i>Industry</i>	3304,69	prudnicki	5314,74	kędzierzyńsko-kozielski
Budownictwo <i>Construction</i>	2361,41	namysłowski	4931,55	krapkowicki
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	2731,64	prudnicki	5694,67	kędzierzyńsko-kozielski
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	2639,96	oleski	4116,77	opolski
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	3225,00	oleski	7067,00	prudnicki
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	3225,09	oleski	5132,69	m. Opole
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	3176,25	namysłowski	4911,64	kędzierzyńsko-kozielski
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	4374,62	głubczycki	5253,10	m. Opole
Edukacja <i>Education</i>	3845,41	prudnicki	4627,47	m. Opole
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	3325,48	kluczborski	4780,17	m. Opole
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	3072,25	prudnicki	3978,46	namysłowski

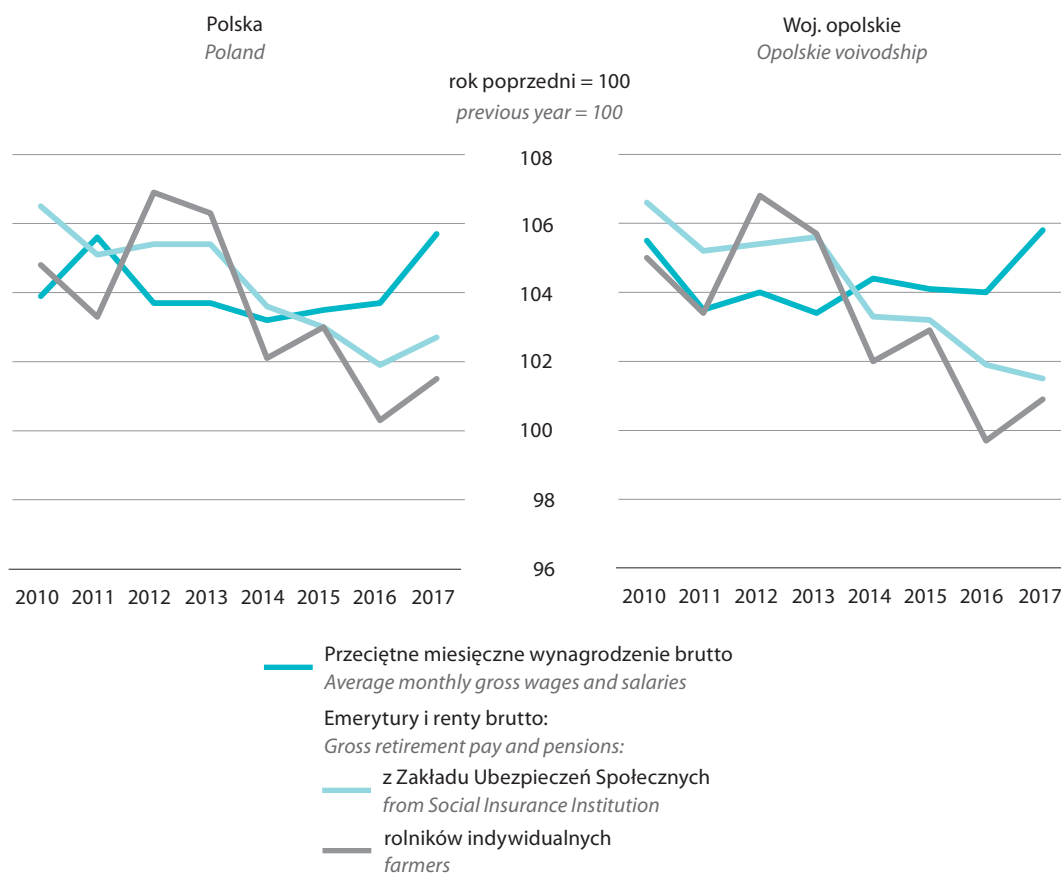
Jeszcze bardziej zróżnicowany poziom wynagrodzeń w powiatach można zauważyć w poszczególnych rodzajach działalności. W 2017 r. największą różnicę między najniższym, a najwyższym wynagrodzeniem (dwukrotnie wyższe płace) odnotowano w działalności finansowej i ubezpieczeniowej, rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych. Spośród badanych sekcji najczęściej (5 sekcji) najwyższe wynagrodzenie w województwie otrzymywali pracownicy w m. Opolu. Najwięcej sekcji (4) z najniższym wynagrodzeniem odnotowano w powiecie prudnickim.

W latach 2010–2014 obserwowano, zarówno w województwie jak i w kraju, stopniowy spadek łącznej przeciętnej liczby emerytów i rencistów będących w ewidencji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) oraz Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS). W 2016 r. w województwie ich liczba zwiększyła się, po czym w 2017 r. nastąpił spadek świadczeniobiorców ZUS oraz rolników indywidualnych pobierających emerytury i renty. W kraju natomiast począwszy od 2015 r. odnotowano wzrost liczby emerytów i rencistów ZUS oraz KRUS.

W 2017 r. zbiorowość emerytów i rencistów ZUS oraz KRUS w województwie (200,1 tys.) zmniejszyła się zarówno w odniesieniu do 2015 r. jak i 2010 r., tj. odpowiednio: o 0,8% i o 7,2% (w kraju odpowiednio: wzrost o 0,7% i spadek o 3,8%).

Wykres 28. Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto oraz przeciętnej emerytury i renty brutto

Chart 28. Indices of average monthly gross wages and salaries as well as retirement pay and pension

Emerytów i rencistów pobierających świadczenia z ZUS było 175,5 tys. (mniej o 0,4% niż w 2015 r. i o 5,1% wobec 2010 r.), co stanowiło 87,7% wszystkich emerytów i rencistów w województwie. Wśród świadczeniobiorców największą grupę, podobnie jak w poprzednich latach, stanowili emeryci (73,9%), a następnie osoby otrzymujące rentę rodzinną (18,5%) oraz osoby pobierające rentę z tytułu niezdolności do pracy (7,6%).

Przeciętna liczba emerytów i rencistów uzyskujących świadczenia z KRUS wynosiła 24,6 tys. i zmniejszyła się zarówno w porównaniu z 2015 r. (o 3,8%), jak i w stosunku do 2010 r. (o 20,0%). W tej grupie świadczeniobiorców również dominowali emeryci (85,4%). Odsetek osób pobierających rentę z tytułu niezdolności do pracy wyniósł 11,3%, a osób otrzymujących rentę rodzinną – 3,3%.

ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE (renty wypłacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) obejmują:

- emerytury;
- renty z tytułu niezdolności do pracy;
- renty rodzinne.

W 2017 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wynosiła 2014,89 zł i stanowiła 97,2% przeciętnej emerytury i renty w kraju. Świadczenie to wzrosło o 3,4% w stosunku do 2015 r. W porównaniu z 2010 r. emerytury i renty były o 29,1% wyższe, a średnie roczne tempo ich wzrostu wynosiło 3,7%.

Dane dotyczące PRZECIĘTNEJ MIESIĘCZNEJ EMERYTURY I RENTY obliczono dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w 2017 r. ukształtowała się na poziomie 1252,02 zł, tj. o 4,3% wyższym niż przeciętnie w kraju. W porównaniu z 2015 r. emerytury i renty rolników wzrosły o 0,6%. Od 2010 r. świadczenia te zwiększyły się o 23,1% w średnim rocznym tempie wynoszącym 3,0%.

Warunki pracy

Working conditions

Warunki pracy stanowią zespół czynników występujących w środowisku pracy mających wpływ na jej jakość oraz wydajność. Są one istotnym zagadnieniem z punktu widzenia zarówno pracodawcy, jak i pracownika. Pracodawcy zobowiązani są do identyfikacji czynników szkodliwych i ich wpływu na zdrowie zatrudnionych osób, zapewnienia warunków pracy zgodnych z obowiązującymi normami oraz podejmowania działań profilaktycznych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. W 2017 r. liczba zatrudnionych w warunkach zagrożenia zmniejszyła się zarówno w relacji do 2015 r., jak i 2010 r. Liczba wypadków i poszkodowanych w wypadkach przy pracy wzrosła w porównaniu z 2015 r., natomiast obniżyła się w odniesieniu do 2010 r.

Pracownicy ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA ujęci zostali tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego (związanego ze środowiskiem pracy, z uciążliwością pracy, z maszynami szczególnie niebezpiecznymi), tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy.

Tablica 5. Zatrudnieni^a w warunkach zagrożenia stan w dniu 31 XII

Table 5. Persons^a working in hazardous conditions as of 31 XII

Wyszczególnienie Specification	2010	2012	2015	2016	2017		
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				2010=100	2015=100	
Ogółem <i>Total</i>	17708	17433	14355	14296	10726	60,6	74,7
w tym kobiety <i>of which women</i>	4969	5416	2273	2199	2028	40,8	89,2
Zagrożenia związane: <i>Threats connected with:</i>							
ze środowiskiem pracy <i>work environment</i>	8440	8431	8942	9483	6058	71,8	67,7
z uciążliwością pracy <i>strenuous conditions</i>	7682	7448	3877	3231	2967	38,6	76,5
z czynnikami mechanicznymi <i>mechanical factors</i>	1586	1554	1536	1582	1701	107,3	110,7

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy.

a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post.

W województwie opolskim na koniec 2017 r. w jednostkach objętych badaniem warunków pracy zatrudnionych było 119,2 tys. osób, tj. więcej o 2,3% niż w 2015 r. i o 4,3% w stosunku do 2010 r. Spośród tej grupy 10,7 tys. osób pracowało w warunkach zagrożenia, co stanowiło 9,0% zatrudnionych w jednostkach objętych badaniem (w 2015 r. – 12,3%, w 2010 r. – 15,5%). Przeciętnie w kraju odsetek zatrudnionych w warunkach zagrożenia w analizowanych latach kształtował się na niższym poziomie (odpowiednio:

7,8%, 8,6% i 9,8%). W województwie liczba osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia zmniejszyła się zarówno w stosunku do 2015 r. (o 25,3%), jak i 2010 r. (o 39,4%). W kraju również odnotowano ich spadek, tj. odpowiednio: o 5,5% i o 13,4%.

W odniesieniu do 2015 r. liczba mężczyzn zatrudnionych w warunkach zagrożenia zmniejszyła się o 28,0%, wobec spadku o 10,8% w przypadku kobiet. W porównaniu z 2010 r. bardziej zmniejszyła się natomiast liczba zatrudnionych kobiet w warunkach zagrożenia (o 59,2%) niż mężczyzn (o 31,7%). W efekcie w ogólnej liczbie zatrudnionych w warunkach zagrożenia obniżył się udział kobiet (z 28,1% do 18,9%) oraz ich liczba w przeliczeniu na 100 mężczyzn zatrudnionych w tych warunkach (z 39 do 23).

Większość zatrudnionych w warunkach zagrożenia stanowili pracownicy sektora prywatnego. Jednak zarówno wobec 2015 r. jak i 2010 r. ich liczba zmniejszyła się. Mniejszą liczbę zatrudnionych w warunkach szkodliwych obserwowano także w sektorze publicznym. Najwięcej zatrudnionych w warunkach zagrożenia odnotowano w przemyśle. W odniesieniu do 2015 r. ich liczba zwiększyła się o 5,4%, wobec spadku o 32,2% w porównaniu z 2010 r.

Istotną miarą obrazującą skalę zatrudnienia w warunkach zagrożenia jest liczba zatrudnionych w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych w zbiorowości objętej badaniem.

Do obliczenia wskaźnika NA 1000 ZATRUDNIONYCH przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku badanego.

W analizowanym okresie wskaźnik osiągał w kolejnych latach dużo wyższe wartości niż przeciętnie w kraju. Najmniej korzystnie kształtował się on w 2012 r. (160,1), a najniższy jego poziom odnotowano w 2017 r. (90,0). W kraju omawiany wskaźnik w 2017 r. ukształtował się na poziomie 77,6. Największe zagrożenie w województwie opolskim mierzone tym wskaźnikiem wystąpiło w przemyśle (122,4) oraz edukacji (113,8).

Dane dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych:

- ZE ŚRODOWISKIEM PRACY (substancje chemiczne, pyły przemysłowe, hałas, wibracje, gorący lub zimny mikroklimat itp.);
- Z UCIAŻLIWOŚCIĄ PRACY (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.);
- Z CZYNNIKAMI MECHANICZNYMI związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.

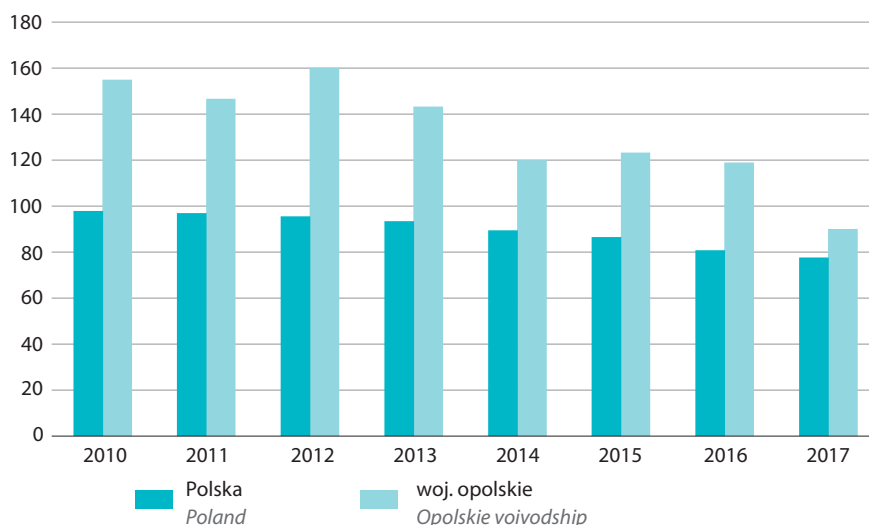
W warunkach zagrożenia związanych ze środowiskiem pracy na koniec 2017 r. zatrudnionych było 6,1 tys. osób. Grupa ta stanowiła ponad połowę (56,5%) wszystkich zatrudnionych w warunkach zagrożenia, podczas gdy w latach 2010–2013 – poniżej 50%, a w latach 2014–2016 – powyżej 60% (przeciętnie w kraju odsetek tych zatrudnionych w analizowanym okresie utrzymywał się na względnie stałym poziomie: 57–58%). Liczba zatrudnionych w omawianej grupie zagrożeń zmniejszyła się zarówno w stosunku do 2015 r. (o 32,3%), jak i w odniesieniu do 2010 r. (o 28,2%). Zdecydowaną większość (89,2%) osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia związanych ze środowiskiem pracy odnotowano w sektorze prywatnym. W analizowanej grupie zagrożeń, podobnie jak w latach poprzednich, dominował przemysł (83,0%). W wymienionej sekcji wystąpiło również największe zagrożenie w przeliczeniu na 1000 zatrudnionych (76,7).

Na zagrożenia związane z uciążliwością pracy na koniec 2017 r. narażonych było 3,0 tys. osób, tj. 27,7% wszystkich zatrudnionych w warunkach zagrożenia (w 2015 r. – 27,0%). W latach 2010–2013 udział osób narażonych na te zagrożenia był znacznie wyższy (40–43%). Przeciętnie w kraju w całym analizowanym okresie odsetek tych zatrudnionych kształtował się w granicach 25–29%. Liczba zatrudnionych narażonych na zagrożenia związane z uciążliwością pracy zmniejszyła się o 23,5% w odniesieniu do 2015 r., a o 61,4% w porównaniu z 2010 r. Ponad połowa tej zbiorowości (68,1%) zatrudniona była w sektorze prywatnym. Najwięcej osób narażonych na zagrożenia związane z uciążliwością pracy odnotowano w przemyśle (58,2%) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (20,8%). W przeliczeniu na 1000 zatrudnionych największe zagrożenie wystąpiło w edukacji (111,8) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (66,5).

Trzecią grupą zagrożeń na stanowiskach pracy są zagrożenia związane z czynnikami mechanicznymi, tj. pracą z maszynami szczególnie niebezpiecznymi. Liczba zatrudnionych narażonych na te zagrożenia w latach 2010–2017 oscylowała między 1,3 tys. osób a 1,7 tys. osób. Na koniec 2017 r. na zagrożenia związane z czynnikami mechanicznymi narażony był, podobnie jak przeciętnie w kraju, co szósty zatrudniony w warunkach zagrożenia. W 2017 r. w województwie z ogólnej liczby zatrudnionych w warunkach zagrożenia związanych z czynnikami mechanicznymi 94,8% pracowało w sektorze prywatnym. Pod względem rodzaju działalności, najwięcej zatrudnionych narażonych na te zagrożenia odnotowano w przemyśle (74,7%). Największe zagrożenie związane z pracą z maszynami szczególnie niebezpiecznymi na 1000 zatrudnionych wystąpiło w budownictwie (23,3) oraz przemyśle (19,4).

Wykres 29. Zatrudnieni^a w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości stan w dniu 31 XII

Chart 29. Persons working^a in hazardous conditions per 1000 paid employees of total surveyed population as of 31 XII

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy.

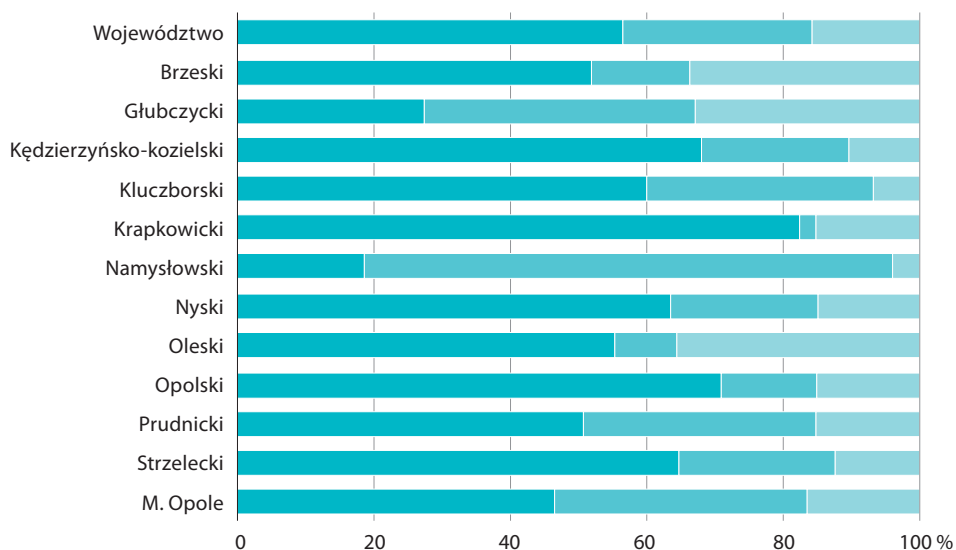
a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post.

Przestrzenne rozmieszczenie zagrożeń stanowisk pracy oraz stopień natężenia zagrożeń czynnikami szkodliwymi dla zdrowia są uzależnione od infrastruktury i stopnia koncentracji zakładów pracy o określonych rodzajach działalności.

W latach 2010–2017 zdecydowanie więcej zatrudnionych w warunkach zagrożenia obserwowano w podregionie opolskim. Na koniec 2017 r. na terenie podregionu opolskiego i nyskiego pracowało odpowiednio: 77,4% i 22,6% zatrudnionych w warunkach zagrożenia. Najwięcej zatrudnionych narażonych na zagrożenia odnotowano w m. Opolu (27,3%) oraz w powiatach: opolskim (13,7%) i strzeleckim (12,5%). Najniższy odsetek tych zatrudnionych wystąpił natomiast w powiatach: głubczyckim (2,3%), kluczborskim (3,0%) i prudnickim (3,8%).

Wykres 30. Struktura zatrudnionych^a w warunkach zagrożenia w 2017 r. stan w dniu 31 XII

Chart 30. Structure of persons working^a in hazardous conditions in 2017 as of 31 XII

Zagrożenia związane:
Threats connected with:

■ ze środowiskiem pracy (work environment) ■ z uciążliwością pracy (strenuous conditions) ■ z czynnikami mechanicznymi (mechanical factors)

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy.
^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post.

Kategoria osobozagrożeń oznacza liczbę osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia, liczonych tyle razy na ile czynników osoby te były narażone. Osoby zatrudnione w warunkach zagrożenia mogą być narażone na czynniki szkodliwe związane ze środowiskiem pracy, uciążliwością pracy oraz czynnikami mechanicznymi. Na poprawę warunków pracy istotny wpływ ma proces likwidacji lub ograniczenia zagrożeń oraz proces ujawnienia zagrożeń istniejących lub nowo powstałych.

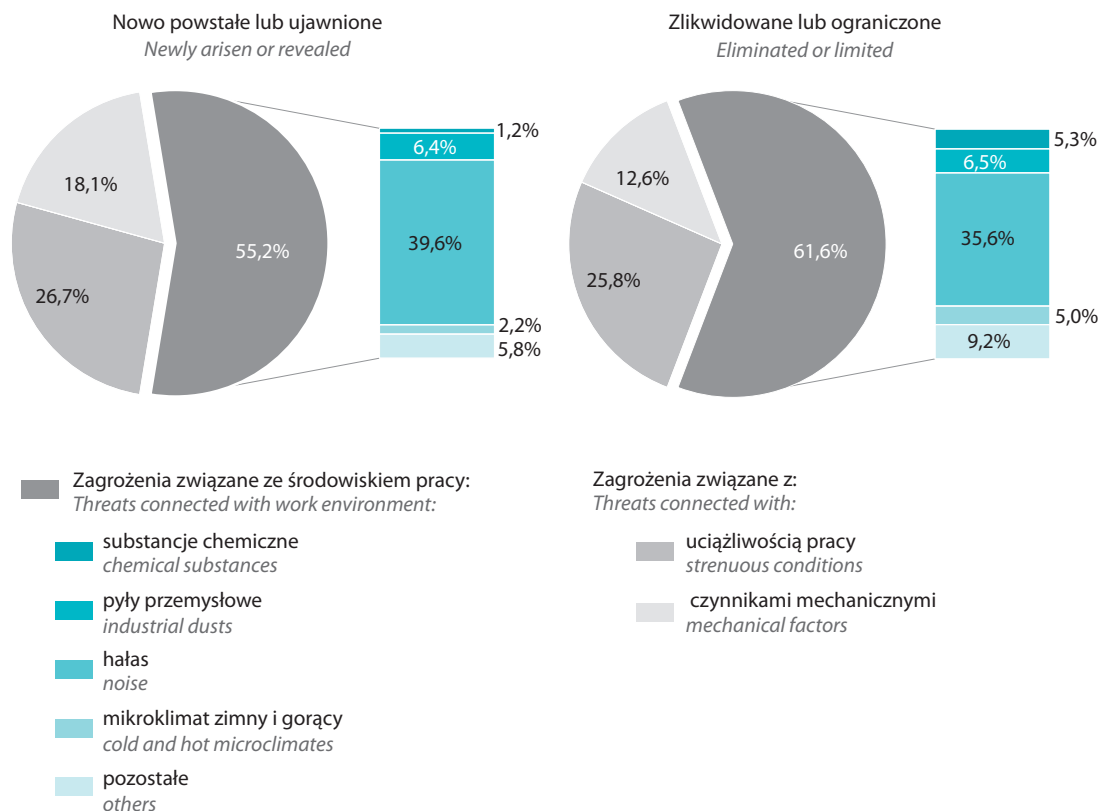
OSOBOZAGROŻENIA jest to suma działających na pracownika szkodliwych czynników. Jeżeli na każdego pracownika działa tylko jeden czynnik szkodliwy, wówczas suma osobozagrożeń jest równa liczbie osób narażonych na czynniki szkodliwe.

W analizowanym okresie najwięcej osobozagrożeń zlikwidowanych lub ograniczonych odnotowano w 2010 r. (10,5 tys.), a nowo powstałych lub ujawnionych – w 2012 r. (3,7 tys.). W 2017 r. zlikwidowano lub ograniczono 4,6 tys. osobozagrożeń, tj. mniej o 37,1% w porównaniu z 2015 r., a o 55,9% w stosunku

do 2010 r. Równocześnie ujawniono (łącznie z nowo powstałymi) 2,5 tys. osobozagrożeń. Ich liczba w odniesieniu do 2015 r. wzrosła o 9,1%, a w porównaniu z 2010 r. zmniejszyła się o 27,8%.

Wykres 31. Struktura osobozagrożeń według grup zagrożeń w 2017 r. stan w dniu 31 XII

Chart 31. Structure of threats-cum-persons by groups of threats in 2017 as of 31 XII

Na koniec 2017 r. liczba osobozagrożeń wyniosła 12,5 tys. i była mniejsza o 27,0% niż w 2015 r. oraz o 40,8% w porównaniu z 2010 r. Przeciętnie w kraju skala zmian była znacznie mniejsza (odpowiednio: o 6,2% i o 15,6%). Ponad połowa osobozagrożeń (6,8 tys.) wystąpiła w grupie zagrożeń związanych ze środowiskiem pracy. W 2017 r. w grupie tej zlikwidowano lub ograniczono 2,9 tys. osobozagrożeń, przy jednoczesnym ujawnieniu (łącznie z nowo powstałymi) 1,4 tys. osobozagrożeń. Spośród czynników związanych ze środowiskiem pracy największe zagrożenie stanowił hałas (67,3%), dla którego jednocześnie zlikwidowano lub ograniczono najwięcej osobozagrożeń (57,9%).

Liczba osobozagrożeń związanych z uciążliwością pracy na koniec 2017 r. wyniosła 3,7 tys. W tej grupie zagrożeń w ciągu roku zlikwidowano lub ograniczono 1,2 tys. osobozagrożeń i jednocześnie stwierdzono 0,7 tys. osobozagrożeń nowo powstałych lub ujawnionych. Wśród czynników szkodliwych związanych z uciążliwością pracy niedostateczne oświetlenie stanowisk pracy stanowiło 17,6%, a nadmierne obciążenie fizyczne – 13,5%.

W grupie zagrożeń związanych z czynnikami mechanicznymi w 2017 r. zlikwidowano lub ograniczono 0,6 tys. osobozagrożeń wobec 0,5 tys. osobozagrożeń nowo powstałych lub ujawnionych. W końcu 2017 r. w omawianej grupie odnotowano 1,9 tys. osobozagrożeń.

W badaniu warunków pracy istotne znaczenie mają informacje dotyczące działań profilaktycznych związanych z oceną i eliminacją ryzyka zawodowego. W latach 2010–2017 ocenę ryzyka zawodowego przeprowadzono łącznie dla 245,1 tys. stanowisk pracy, na których pracowało 369,1 tys. osób. Najczęściej oceny ryzyka dokonywano w przemyśle dla stanowisk i zatrudnionych na nich osób. Wyeliminowanie lub ograniczenie ryzyka zawodowego dotyczyło ponad połowy ocenianych stanowisk i osób, które na nich pracowały.

OCENA RYZYKA ZAWODOWEGO to kompleksowe oszacowanie kombinacji prawdopodobieństwa wystąpienia urazu ciała lub pogorszenia stanu zdrowia i ich stopnia ciężkości, w sytuacji zagrożenia, dokonywane w celu wyboru właściwych środków bezpieczeństwa. Oceniać i dokumentować ryzyko zawodowe jest obowiązany pracodawca.

W 2017 r. w jednostkach objętych badaniem warunków pracy ocenę ryzyka zawodowego przeprowadzono dla 37,6 tys. stanowisk pracy, na których zatrudnionych było 50,0 tys. osób. Większość stanowisk pracy, podobnie jak w latach poprzednich, zbadano w zakładach sektora prywatnego (85,7%). W wyniku zastosowania środków technicznych, organizacyjnych i ochrony indywidualnej wyeliminowano lub ograniczono ryzyko zawodowe na 18,1 tys. stanowiskach pracy, na których pracowało 25,8 tys. osób. Co drugim ocenianym stanowiskiem było stanowisko pracy w przemyśle (19,7 tys.). Wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka dokonano dla 9,6 tys. stanowisk w przemyśle (49,1% wszystkich ocenianych stanowisk w tej sekcji).

Badanie warunków pracy dostarcza również informacji z zakresu świadczeń rzeczowych oraz pieniężnych wypłacanych z tytułu wykonywania pracy w warunkach szkodliwych i uciążliwych dla zdrowia oraz z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

ODSZKODOWANIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHOROÓB ZAWODOWYCH są to wypłaty należne pracownikom, którzy doznali uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, a także członkom rodzin pracowników zmarłych wskutek takiego wypadku lub choroby.

W analizowanych latach, tj. 2010–2017, najwięcej osób korzystających ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia według stanu w połowie grudnia notowano w 2012 r., a najmniej – w 2017 r. Spośród dostępnych świadczeń najbardziej rozpowszechnionym rodzajem świadczeń w analizowanym okresie były napoje, posiłki profilaktyczne i dodatki pieniężne.

Według stanu w połowie grudnia 2017 r. w ramach uprawnień pracowniczych ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia z napojów skorzystało 24,7 tys. osób, posiłków profilaktycznych – 10,6 tys. osób, a z dodatków pieniężnych – 4,7 tys. osób. Większość przyznawanych świadczeń otrzymywali pracownicy sektora prywatnego, wyjątek stanowiły dodatkowe urlopy (42,4% wobec 57,6% w sektorze publicznym).

W okresie 2010–2017 łącznie wypłacono 2,7 tys. świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, w tym większość w sektorze prywatnym. W 2017 r. odszkodowań z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych było 0,4 tys. (85,0% w sektorze prywatnym). Najwięcej świadczeń wypłacono w przemyśle (52,0%) i budownictwie (22,0%). Średni koszt odszkodowania z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych wyniósł 5234 zł, tj. więcej o 20,8% niż w 2015 r. i o 33,6% w porównaniu z 2010 r.

Przeciętnie w kraju średni koszt odszkodowania był na poziomie 4042 zł i wzrósł o 5,8% w stosunku do 2015 r., a o 32,7% w odniesieniu do 2010 r.

Wypadki przy pracy są zagadnieniem ściśle związanym z rynkiem pracy, a zwłaszcza z bezpieczeństwem oraz warunkami pracy. Gromadzone w tym zakresie informacje są podstawą do analizy rozmiarów, struktury, przyczyn i konsekwencji wypadków oraz podejmowania odpowiednich działań znacznie ich ograniczających.

Informacje o WYPADKACH PRZY PRACY obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Prezentowane dane nie obejmują wypadków przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, a w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

W latach 2010–2017 zgłoszono łącznie 18,2 tys. wypadków przy pracy, w tym 76 wypadków zbiorowych. Najwięcej wypadków (ponad 40%) odnotowano w przemyśle. Poszkodowanych zostało łącznie 18,3 tys. osób, w tym 168 osób w wypadkach zbiorowych.

W 2017 r. odnotowano 2,2 tys. wypadków przy pracy, tj. o 3,1% więcej niż w 2015 r., a o 6,3% mniej w porównaniu z 2010 r. Największa liczba wypadków miała miejsce w jednostkach prowadzących działalność w zakresie przemysłu (42,1%) oraz budownictwa (13,4%).

Tablica 6. Poszkodowani w wypadkach przy pracy^a według skutków wypadków

Table 6. Persons injured in accidents at work^a by accident consequences

Wyszczególnienie Specification	2010	2012	2015	2016	2017		
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers					2010=100	2015=100
Ogółem <i>Total</i>	2396	2238	2181	2306	2246	93,7	103,0
w tym kobiety <i>of which women</i>	694	647	710	796	733	105,6	103,2
W wypadkach: <i>In accidents:</i>							
śmiertelnych <i>fatal</i>	10	8	10	12	9	90,0	90,0
ciężkich <i>serious</i>	23	23	21	23	26	113,0	123,8
lżejszych <i>light</i>	2363	2207	2150	2271	2211	93,6	102,8

a Zgłoszone w danym roku; poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie.
a Registered in a given year; excluding private farms in agriculture.

W wypadkach przy pracy zgłoszonych w 2017 r. poszkodowanych zostało 2,2 tys. osób. Ich liczba, podobnie jak ogółem w kraju, zwiększyła się w stosunku do 2015 r., a zmniejszyła się w porównaniu z 2010 r. (odpowiednio: o 3,0% i o 6,3%). Poszkodowani w sektorze prywatnym stanowili 72,0% wszystkich poszkodowanych w wypadkach przy pracy. Ponad 65% poszkodowanych wykonywało pracę w zakładach o liczbie pracujących do 249 osób, w tym ponad 37% – w przedziale od 50 do 249 osób.

W porównaniu z 2015 r. duży względny wzrost liczby poszkodowanych w wypadkach przy pracy wystąpił w budownictwie (o 68,2%), a spadek m.in. w obsłudze rynku nieruchomości (o 36,4%) oraz administrowaniu i działalności wspierającej (o 35,7%). W stosunku do 2010 r. liczba osób poszkodowanych w wypadkach najbardziej zmniejszyła się w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 62,2%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 60,3%) oraz obsłudze rynku nieruchomości (o 60,0%). Wzrost odnotowano natomiast przede wszystkim w działalności finansowej i ubezpieczeniowej (o 66,7%).

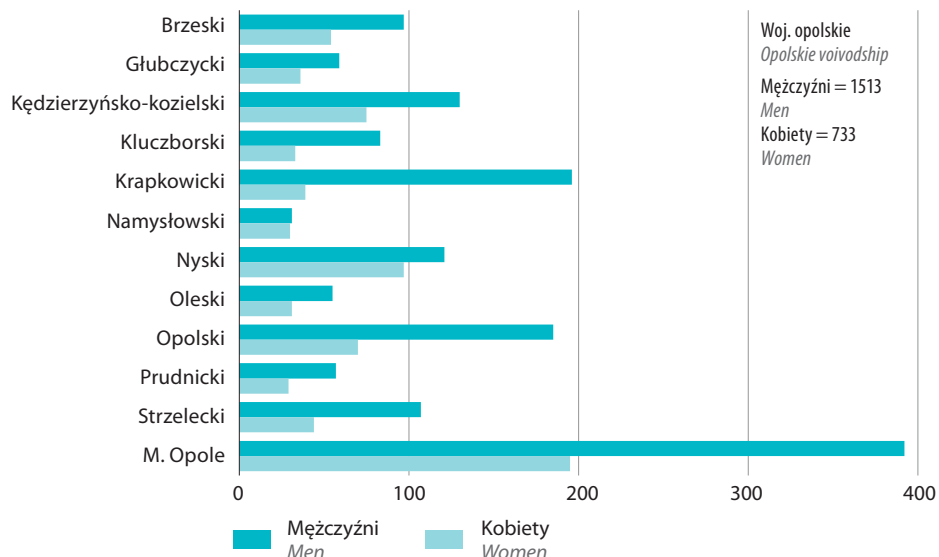
WSKAŹNIK WYPADKOWOŚCI jest to liczba osób poszkodowanych przypadających na 1000 pracujących; do obliczenia wskaźnika przyjęto przeciętną liczbę pracujących obliczoną jako średnia arytmetyczna stanów w dniu 31 XII, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

Ocena częstości występowania zdarzeń wypadkowych przy pracy jest możliwa po dokonaniu analizy wskaźnika wypadkowości, tj. liczby osób poszkodowanych na 1000 pracujących. W latach 2011–2017, z wyjątkiem 2013 r. i 2016 r. obserwowano tendencję spadkową wskaźnika wypadkowości. Mimo obniżenia nadal kształtował się on jednak na wyższym poziomie niż przeciętnie w kraju (w 2017 r. – 7,84 wobec 6,80).

Ważnym aspektem analizy okoliczności wypadków przy pracy jest charakterystyka demograficzno-zawodowa osób, które w tych wypadkach zostały poszkodowane. Wypadkom przy pracy częściej ulegali mężczyźni. W 2017 r. mężczyźni stanowili 2/3 poszkodowanych w wypadkach przy pracy (67,4%). Uwagę zwraca wzrost liczby poszkodowanych kobiet w porównaniu z 2015 r. (o 3,2%) i w odniesieniu do 2010 r. (o 5,6%). Wśród ogólnej liczby poszkodowanych prawie połowę (47,9%) stanowiły osoby w wieku 25–44 lata.

W 2017 r. pod względem stażu pracy na zajmowanym stanowisku najliczniejszą grupę poszkodowanych w wypadkach przy pracy stanowiły, podobnie jak w poprzednich latach, osoby ze stażem pracy 1 rok i mniej (30,4% wszystkich poszkodowanych). Najbardziej niebezpieczną pracę wykonywali pracownicy w grupach zawodów: robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni oraz robotnicy budowlani i pokrewni. Odsetek poszkodowanych w wypadkach przy pracy w tych grupach zawodów wynosił odpowiednio: 14,6% i 12,6%.

W latach 2010–2017 większość liczby poszkodowanych w wypadkach przy pracy (ponad 70%) notowano w podregionie opolskim. W 2017 r. najwięcej osób uległo wypadkom w m. Opolu (26,1%) i powiecie opolskim (11,4%), natomiast najmniej w powiatach: namysłowskim (2,7%) oraz oleskim i prudnickim (po 3,8%).

Wykres 32. Poszkodowani w wypadkach przy pracy^a według płci w 2017 r.Chart 32. *Persons injured in accidents at work^a by sex in 2017*

^a Zgłoszone w danym roku; poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie.
a Registered in a given year; excluding private farms in agriculture.

Ważnym etapem w dążeniu do poprawy warunków pracy, zwłaszcza w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników, jest identyfikacja przyczyn, wydarzeń oraz czynników powodujących niebezpieczne zdarzenia. Analiza tych informacji jest bardzo ważna z punktu widzenia działań profilaktycznych.

WYDARZENIE BĘDĄCE ODCHYLENIEM OD STANU NORMALNEGO jest to wydarzenie niezgodne z właściwym przebiegiem procesu pracy, które wywołało wypadek.

WYDARZENIE POWODUJĄCE URAZ opisuje, w jaki sposób poszkodowany doznał urazu (fizycznego lub psychicznego) spowodowanego przez czynnik materialny.

PRZYCZYNY WYPADKU są to wszelkie braki i nieprawidłowości, które bezpośrednio lub pośrednio przyczyniły się do powstania wypadku, związane z czynnikami materialnymi (technicznymi), z ogólną organizacją pracy w zakładzie lub organizacją stanowiska pracy oraz związane z pracownikiem, w tym również z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika.

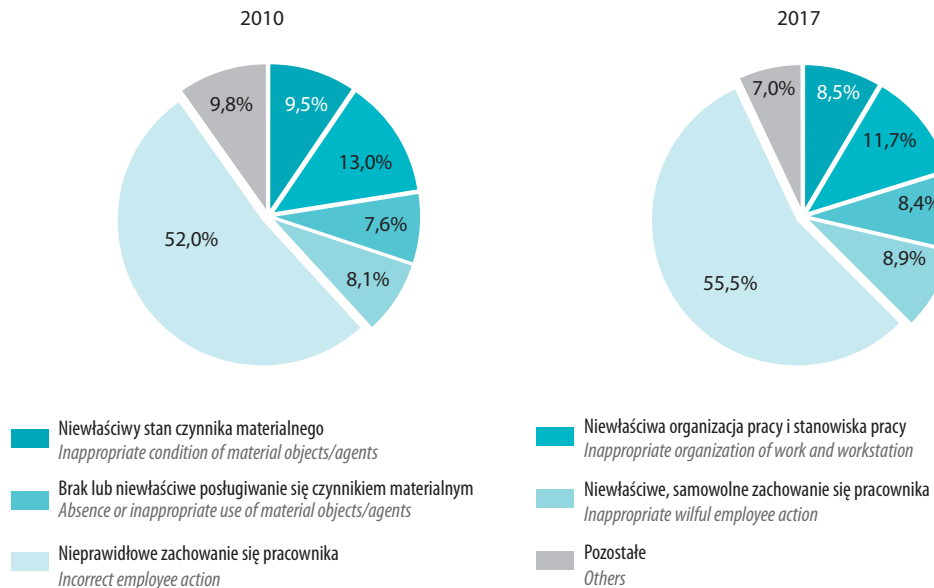
Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków.

Wydarzenia powodujące wypadki przy pracy dzielą się na 2 grupy: wydarzenia będące odchyleniem od stanu normalnego i wydarzenia powodujące uraz. Biorąc pod uwagę pierwszą grupę wydarzeń w latach 2010–2017, najczęściej poszkodowanych uległo wypadkom w wyniku poślizgnięcia, potknięcia się, upadku osoby (przeciętnie 27,0% poszkodowanych), w konsekwencji utraty kontroli nad: maszyną, środkami transportu, transportowanym ładunkiem, narzędziem, obiektem, zwierzęciem (17,9%) oraz uszkodzenia, rozerwania, pęknięcia, ześlizgnięcia, upadku, załamania się czynnika materialnego (16,7%). Z analizy grupy wydarzeń powodujących uraz wynika, że najczęściej osób zostało poszkodowanych w następstwie zderzenia z/uderzenia w nieruchomy obiekt (przeciętnie 24,7% poszkodowanych) oraz uderzenia przez obiekt w ruchu (22,0%).

W 2017 r. w województwie opolskim odnotowano 5,0 tys. przyczyn powodujących wypadki przy pracy, tj. więcej o 3,4% niż w 2015 r., a o 5,1% mniej w stosunku do 2010 r. Od kilku lat co drugą przyczyną powodującą wypadki przy pracy są nieprawidłowe zachowania się pracownika. W 2017 r. ta grupa dotyczyła 55,5% ogólnej liczby przyczyn wypadków. Tak wysoki odsetek spowodowany był głównie niedostateczną koncentracją uwagi na wykonywanej pracy (22,3%) oraz zaskoczeniem niespodziewanym zdarzeniem (20,0%).

Wykres 33. Struktura przyczyn wypadków przy pracy^a

Chart 33. Structure of causes of accidents at work^a

^a Zgłoszone w danym roku; poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie.
^a Registered in a given year; excluding private farms in agriculture.

Za **CIĘŻKI WYPADEK PRZY PRACY** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwałe poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

Za **ŚMIERTELNY WYPADEK PRZY PRACY** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

W latach 2010–2017 w wyniku wypadków przy pracy śmierć poniosło łącznie 75 osób, ciężkiego urazu doznały 174 osoby, a lekkiego – 18,1 tys. osób. W 2017 r. zarejestrowano 9 wypadków ze skutkiem śmiertelnym, 26 osób poszkodowanych w wypadkach ciężkich i 2,2 tys. osób poszkodowanych w wypadkach lżejszych. Najwięcej osób doznało urazów kończyn górnych i dolnych (odpowiednio: 46,0% i 32,1% poszkodowanych). Ze względu na rodzaj urazu najczęściej występującymi były rany i powierzchowne urazy (48,1%) oraz przemieszczenia, zwichnięcia, skręcenia i naderwania (24,4%).

Jedną z ważniejszych konsekwencji wypadków przy pracy dla danego zakładu, a ostatecznie dla całej gospodarki narodowej, jest niezdolność do pracy skutkująca absencją pracowników. Liczba dni

niezdolności do pracy w 2017 r. wynosiła 95,1 tys., a w przeliczeniu na 1 poszkodowanego (bez osób poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych) – 43 dni (przeciętnie w kraju – 35 dni). Na zwolnieniu lekarskim trwającym od 7 do 20 dni przebywało 33,8% poszkodowanych, natomiast zwolnienia lekarskie trwające 1 miesiąc i dłużej otrzymało 41,9% poszkodowanych.

Przestrzenne zróżnicowanie sytuacji na rynku pracy

Spatial diversity of the situation on the labour market

W celu określenia przestrzennego zróżnicowania sytuacji w zakresie rynku pracy w województwie opolskim zastosowano metodę Warda. Jest to jedna z metod analizy skupień, która służy do wyodrębniania w wielozmiennym zbiorze obiektów takich podgrup, które charakteryzują się podobieństwem w zakresie cech przyjętych do badania. Należy ona do hierarchicznych metod aglomeracyjnych i polega na tworzeniu podgrup, które jako całość zapewniają minimum sumy kwadratów odległości od środka ciężkości nowej podgrupy. Powstałe skupienie wyższego rzędu zawiera rozłączne skupienia poziomów niższych.

Wyłonione podgrupy są względem siebie w określonych relacjach, które można odczytać, korzystając z wizualizacji miary ich podobieństwa w postaci dendrogramu. Dendrogramem jest struktura drzewiasta, której gałęzie odpowiadają analizowanemu elementom zbioru wyjściowego, a węzły wyznaczają grupy tych elementów. Lokalizacja węzłów wskazuje na poziom podobieństwa/niepodobieństwa wyłonionych grup. Na początku hierarchicznego wykresu drzewkowego każda jednostka stanowi odrębny jednoelementowy składnik zbioru wyjściowego, a z każdym krokiem iteracyjnym coraz więcej jednostek wchodzi do tego samego skupienia. W ten sposób coraz więcej jednostek wiąże się ze sobą w podgrupy o wewnętrznym podobieństwie i jednocześnie coraz bardziej od siebie się różniące. Na wykresie na poziomej osi znajdują się odległości aglomeracyjne, które pozwalają odczytać dystans, jaki dzieli nowe skupienie jednostek. Im dłuższa jest ta odległość, tym większa jest miara niepodobieństwa między wyłoniętymi skupieniami.

Kluczowe w kontekście metod grupowania jest łączenie podzbiorów. W przypadku metody Warda kryterium łączenia jest minimalna wartość wariancji nowotworzonej grupy. Dostępne w danym kroku podzbiory łączy się parami w nowe grupy i dla każdej z nich oblicza się wartość wariancji. Wśród utworzonych grup znajduje się tę, której wariancja jest najmniejsza. Jest to ostateczna grupa utworzona w danym kroku. Procedurę powtarza się aż do uzyskania grupy obejmującej wszystkie elementy wyjściowego zbioru poddanego analizie skupień.

Badanie oparto na dziesięciu zmiennych opisujących różne aspekty rynku pracy wyłonionych z danych wejściowych liczących trzynaście zmiennych. Dane zostały wyselekcjonowane z uwzględnieniem kryteriów merytorycznych, statystycznych i formalnych. Ze względu na zbyt istotną korelację z zestawu wskaźników wejściowych wykluczono następujące zmienne: pracujący na 1000 ludności, przeciętne zatrudnienie na 1000 ludności, bezrobotni z wyższym wykształceniem w % bezrobotnych zarejestrowanych ogółem. Ostateczny zbiór zmiennych diagnostycznych stanowią następujące wskaźniki:

1. pracujący na 100 osób w wieku produkcyjnym,
2. pracujące kobiety w % pracujących ogółem,
3. pracujący w przemyśle i budownictwie na 1000 ludności,
4. pracujący w usługach na 1000 ludności,
5. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł,
6. stopa bezrobocia rejestrowanego,
7. liczba dni niezdolności do pracy na jednego poszkodowanego,
8. zatrudnieni w warunkach zagrożenia w % zatrudnionych ogółem,

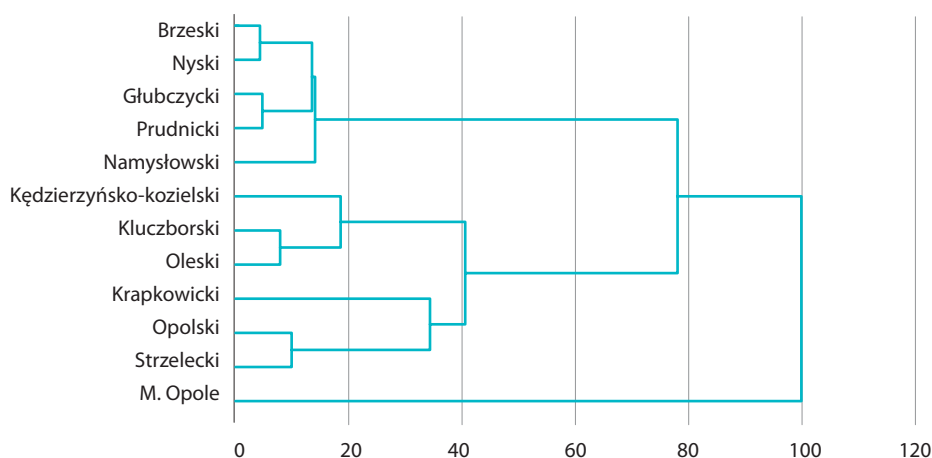
9. bezrobotni pozostający bez pracy 12 miesięcy i więcej w % bezrobotnych zarejestrowanych ogółem,
10. bezrobotni w wieku do 25 lat w % bezrobotnych zarejestrowanych ogółem.

Analizą objęto lata 2012, 2014, 2016 i 2017. Przyjęta retrospekcja daje możliwość identyfikacji aktualnej sytuacji na rynku pracy oraz określenie tendencji zmian zachodzących w wymiarze przestrzennym. Jako jednostki przestrzenne występują powiaty w województwie opolskim.

Grupowania powiatów uzyskane w kolejnych latach badawczych przedstawiają wykresy: 34–37 oraz tablica 7.

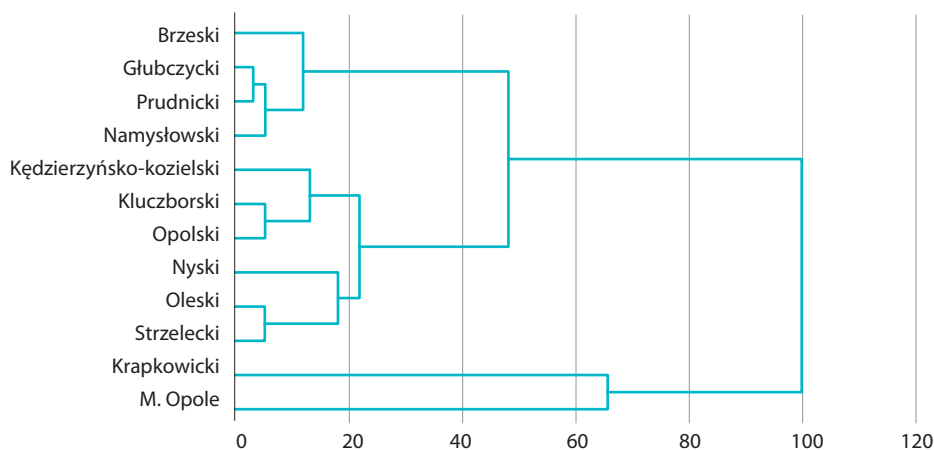
Wykres 34. Grupowanie powiatów metodą Warda w zakresie rynku pracy w 2012 r.

Chart 34. Clustering of powiats by Ward's method in the field of the labour market in 2012

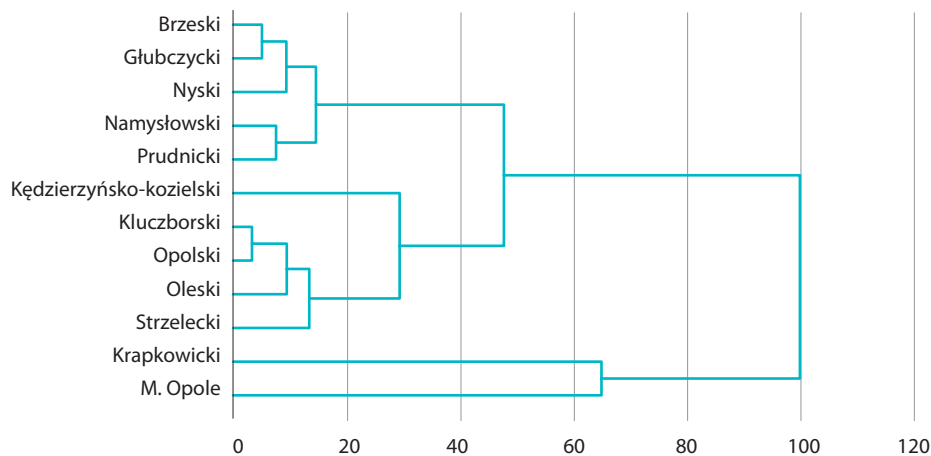
Wykres 35. Grupowanie powiatów metodą Warda w zakresie rynku pracy w 2014 r.

Chart 35. Clustering of powiats by Ward's method in the field of the labour market in 2014

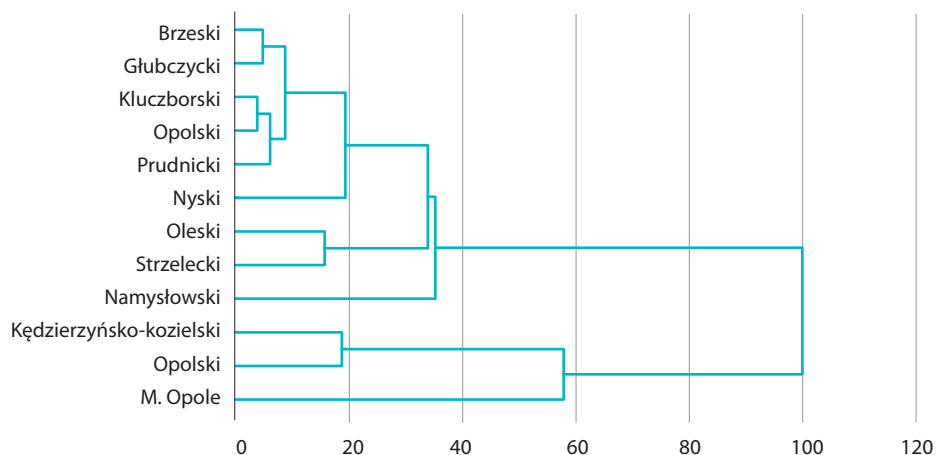
Wykres 36. Grupowanie powiatów metodą Warda w zakresie rynku pracy w 2016 r.

Chart 36. Clustering of powiats by Ward's method in the field of the labour market in 2016

Wykres 37. Grupowanie powiatów metodą Warda w zakresie rynku pracy w 2017 r.

Chart 37. Clustering of powiats by Ward's method in the field of the labour market in 2017

Tablica 7. Grupy powiatów województwa opolskiego o podobnej sytuacji na rynku pracy

Table 7. Clusters of powiats of Opolskie voivodship with a similar situation on the labour market

Grupa	2012	2014	2016	2017
I	brzeski, nyski, głubczycki, prudnicki, namysłowski	głubczycki, prudnicki, brzeski, namysłowski	brzeski, głubczycki, nyski, prudnicki, namysłowski	brzeski, głubczycki, kluczborski, opolski, prudnicki, nyski
II	kluczborski, oleski, kędzierzyńsko-kozielski	kluczborski, opolski, kędzierzyńsko-kozielski, oleski, strzelecki, nyski	kluczborski, opolski, oleski, strzelecki, kędzierzyńsko-kozielski	oleski, strzelecki, namysłowski
III	opolski, strzelecki, krapkowicki	krapkowicki	krapkowicki	kędzierzyńsko-kozielski, krapkowicki
IV	m. Opole	m. Opole	m. Opole	m. Opole

Powiaty z grupy I charakteryzują się najmniej korzystną sytuacją na rynku pracy. W badanym okresie należały do nich: brzeski, głubczycki, prudnicki, namysłowski i nyski. Grupa wymienionych powiatów charakteryzowała się zdecydowanie niższą od wartości przeciętnej w województwie liczbą osób pracujących przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym, liczbą pracujących w usługach na 1000 mieszkańców, przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto, natomiast wyższym wskaźnikiem stopy bezrobocia. W przypadku większości cech opisujących sytuację na rynku pracy powiaty należące do tej grupy uzyskiwały wartość miar niższą od wyznaczonej pierwszym (lub trzecim) kwartylem (należały do 25% jednostek o najmniej korzystnej sytuacji w zakresie badanych cech). W 2017 r. do tego zbioru jednostek dołączyły 2 powiaty, tj. kluczborski i opolski, które w poprzednim okresie przynależały do grupy II. W przypadku tych powiatów odnotowano pogorszenie sytuacji na tle pozostałych powiatów województwa w zakresie pracujących w przemyśle i budownictwie na 1000 ludności, stopy bezrobocia rejestrowanego oraz udziału bezrobotnych pozostających bez pracy co najmniej rok wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Pozostałe cechy opisujące rynek pracy w tych 2 powiatach osiągały stabilny poziom, a ich wartość utrzymywała się na poziomie co najmniej przeciętnym w odniesieniu do sytuacji w województwie.

Powiaty zaliczone do grupy II w całym okresie badawczym osiągały podobny poziom niemal wszystkich wskaźników rynku pracy, który osiągał wartości zbliżone do średnich dla województwa. Trwale do tej grupy należał tylko powiat oleski, a pozostałe powiaty okresowo zmieniały podobieństwo przynależąc do grupy I lub III. Najmniejszym podobieństwem w tej grupie jednostek wyróżniał się powiat kędzierzyńsko-kozielski, który ostatecznie w 2017 r. przynależał do grupy III. W tym powiecie odnotowano progresywny trend w zakresie liczby pracujących na 100 osób w wieku produkcyjnym, pracujących w przemyśle i budownictwie na 1000 ludności, przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto oraz liczby dni niezdolności do pracy na jednego poszkodowanego. To te cechy rynku pracy mogły zadecydować o wzroście podobieństwa powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego do jednostek tworzących grupę III.

Grupę III oraz IV stanowiły jednostki o najlepszej sytuacji w zakresie rynku pracy. We wszystkich latach w grupie IV było m. Opole, a w III powiat krapkowicki. W przypadku obu powiatów zdecydowanie wyższe od poziomu przeciętnego w województwie były: liczba pracujących przypadających na ludność w wieku produkcyjnym, przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto, natomiast niższa stopa bezrobocia. Dodatkowo w m. Opolu korzystnie kształtował się wskaźnik pracujących w przemyśle i usługach na 1000 mieszkańców, udział pracujących kobiet wśród ogółu pracujących i udział bezrobotnych w wieku do 25 lat wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Powiat krapkowicki wyróżniał się z kolei korzystną sytuacją przede wszystkim w zakresie liczby pracujących w przemyśle i budownictwie na 1000 mieszkańców oraz znaczącą poprawą w warunkach pracy mierzonych udziałem zatrudnionych w warunkach zagrożenia wśród ogółu zatrudnionych.

Wyniki badania wskazują, że przestrzenne zróżnicowanie sytuacji na rynku pracy w województwie opolskim ma charakter względnie trwały. Najkorzystniejszą sytuacją wyróżnia się m. Opole, cechujące się największą różnorodnością miejsc pracy, najniższym odsetkiem bezrobotnych i najwyższym przeciętnym wynagrodzeniem. Powiaty o relatywnie dobrej sytuacji na rynku pracy charakteryzują się także największym uprzemysłowieniem.

Uwagi ogólne

Dane prezentuje się:

1. w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności** – PKD 2007, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251 poz. 1885) z późniejszymi zmianami.

W ramach PKD 2007 wyodrębniono „**Przemysł**” jako dodatkowe grupowanie, które obejmuje sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

2. według sektorów własności:
 - sektor **publiczny** – grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,
 - sektor **prywatny** – grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

„Własność mieszana” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

Jednostka **lokalna** jest to zorganizowana całość (zakład, oddział, filia) położona w miejscu zidentyfikowanym odrębnym adresem, pod którym lub z którego prowadzona jest działalność przez co najmniej jedną osobę pracującą.

Dane prezentowane są w układzie **Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS)**, opracowanej na podstawie wspólnej Klasyfikacji jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS), obowiązującej w krajach Unii Europejskiej, zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 V 2003 r. (Dz. Urz. UE L 154 z 21 VI 2003 r.) z późniejszymi zmianami. NTS obowiązująca od 1 I 2008 r. wprowadzona została rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 XI 2007 r. (Dz. U. Nr 214 poz. 1573) z późniejszymi zmianami.

Podregiony (poziom 3) grupują jednostki szczebla powiatowego.

Informacje w podziale według **województw, powiatów i gmin** oraz w podziale na **miasta i wieś** podano w każdorazowym podziale administracyjnym. Przez miasta rozumie się gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich, przez wieś – gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich.

Przez ludność w **wieku produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet 18–59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w **wieku mobilnym**, tj. w wieku 18–44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni 45–64 lata, kobiety 45–59 lat. Przez ludność w **wieku nieprodukcyjnym** rozumie się ludność w **wieku przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz ludność w **wieku poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

Dane o **migracjach wewnętrznych ludności** opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób na pobyt stały. Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy (miasta), z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

Dane o **migracjach zagranicznych ludności** na pobyt stały, opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób przyjeżdżających do Polski na pobyt stały (imigracja) oraz o wymeldowaniach osób wyjeżdżających z Polski za granicę na stałe (emigracja).

Prezentowane informacje zostały przedstawione stosownie do zakresu prowadzonych badań, uwzględniających podmioty klasyfikowane według kryterium **liczby pracujących** i – jeśli nie zaznaczono inaczej – obejmują podmioty o liczbie pracujących:

- do 9 osób,
- od 10 do 49 osób,
- 50 osób i więcej.

Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

Dane w podziale według sekcji i działów PKD 2007 oraz w podziale administracyjnym opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – tzw. metodą przedsiębiorstw.

Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.

Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

Z ważniejszych klasyfikacji, według których zaprezentowano dane w publikacji – obok PKD 2007 – należy wymienić **Klasyfikację Zawodów i Specjalności (KZiS)**, na podstawie której dokonuje się grupowania zatrudnionych i ich wynagrodzeń oraz bezrobotnych; klasyfikacja wprowadzona została z dniem 1 I 2015 r. rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 VIII 2014 r. (Dz. U. poz. 1145) z późniejszymi zmianami, w miejsce obowiązującej do dnia 31 XII 2014 r.

Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Wskaźniki dynamiki – w przypadku zmian metodycznych, obliczono w warunkach porównywalnych.

Do przeliczeń danych według liczby ludności – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjęto liczbę ludności według krajowej definicji zamieszkania, opracowaną metodą bilansową. Przy **przeliczaniu na 1000 ludności** itp. danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

U w a g a. Od 1 stycznia 2017 r. brak porównywalności danych z latami poprzednimi dla powiatu opolskiego i miasta Opola, ze względu na zmiany w podziale terytorialnym województwa.

Niektóre informacje za ostatni rok zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

W publikacji zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

skrót	pełna nazwa
POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI – PKD 2007	
sekcje	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
działy	
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
Produkcja wyrobów z metali	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Handel hurtowy	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
Handel detaliczny	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi
Transport lądowy i rurociągowy	Transport lądowy oraz transport rurociągowy

General notes

Data are presented:

1. according to the **Polish Classification of Activities** – PKD 2007, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, was introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers dated 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251 item 1885) with later amendments.

Within PKD 2007/NACE Rev.2 the item **“Industry”** was introduced, as an additional grouping, including sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” as well as “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

2. according to ownership sectors:

- **public** sector – grouping state ownership (of the State Treasury and state legal persons), the ownership of local government units as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of public sector entities,
- **private** sector – grouping private domestic ownership (of natural persons and other private entities), foreign ownership (of foreign persons) as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of private sector entities and lack of predominance of public or private sector in capital (property) of the entity.

“Mixed ownership” is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company’s registration application.

The **local** unit is an organized whole (plant, branch, subsidiary) located at the site identified by a separate address at which or from which the activity is carried out by at least one employed person.

Data are presented in accordance with the **Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS)**, compiled on the basis of the classification of territorial units for statistics (NUTS) obligatory in countries of the European Union according to the Regulation (EC) No. 1059/2003 of the European Parliament and the Council of 26 V 2003 (Official Journal of the EU L 154, 21 VI 2003) with later amendments. NTS valid since 1 I 2008 was introduced by the decree of the Council of Ministers dated 14 XI 2007 (Journal of Laws No. 214 item. 1573) with later amendments.

Subregions (level 3) group powiat-level units.

Information by **voivodships**, **powiats** and **gminas** as well as by **urban** and **rural areas** is presented according to administrative division in a given period. The term urban areas is understood as urban gminas and towns in urban-rural gminas, while the term rural areas is understood as rural gminas and rural area in urban-rural gminas.

The **working age population** refers to males aged 18–64 and females aged 18–59. In this category the age groups of **mobility** (i.e. 18–44) and **non-mobility** (i.e. 45–64 for males and 45–59 for females) are distinguished. The **non-working age population** is defined as the **pre-working age population**, i.e., up to the age of 17 and the **post-working** age population, i.e., 65 and more for males and 60 and more for females.

Data regarding **internal migration of the population** were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of persons for permanent residence. This information does not include changes of address within the same gmina (town), with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept.

Data regarding **international migration of the population** for permanent residence were compiled on the basis of gmina documentation regarding registrations of persons arriving to Poland for permanent residence (immigration) as well as regarding deregistrations of persons leaving Poland for permanent residence abroad (emigration).

Information is presented in compliance with the scope of conducted surveys, considering entities classified according to the criterion of the **number of persons employed** and – unless otherwise indicated – include entities employing:

- up to 9 persons,
- from 10 to 49 persons,
- 50 persons and more.

Data – unless otherwise indicated – are compiled in accordance with **the respective organizational status of units of the national economy**.

Data according to PKD 2007/NACE Rev. 2 sections and divisions, as well as according to administrative division are compiled – unless otherwise indicated – using the enterprise method.

In the **enterprise (entity) method**, the entire organizational unit of entities in the national economy is the basis for grouping all data describing their activity according to individual classification levels and territorial divisions.

The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.

The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and services) on their own-account in order to earn a profit.

Other than PKD 2007/NACE Rev. 2, among the more important classifications, according to which data are presented in the publication, the **Occupations and Specializations Classification (KZiS)**, should be mentioned, on the basis of which paid employees and their wages and salaries as well as unemployed persons are grouped; the classification was introduced on 1 I 2015 by the decree of the Minister of Labour and Social Policy dated 7 VIII 2014 (Journal of Laws item 1145), with later amendments, replacing the classification valid until 31 XII 2014.

Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

Indices – in case of methodological changes – are calculated in comparable conditions.

For the purpose of calculating data by population number – unless otherwise indicated – the population number according to the national definition of residence, compiled using the balance method, was adopted. When **computing per 1000 population, etc.** data as of the end of a year, the population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year – as of 30 VI.

Data – unless otherwise indicated – do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

Note. Since January 1, 2017 – lack of data comparability with the previous years for the Opolski powiat and the city of Opole, due to changes in the territorial division of the voivodship.

Selected information for the last year, presented on the basis of preliminary data, may change in subsequent publications of the Statistical Office.

Due to the rounding of data, in some cases sums of components can slightly differ from the amount given in the item „total”.

The names of some classification levels used in the publication have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:

abbreviation	full name
Statistical classification of economic activities in the European community – NACE Rev. 2	
sections	
Trade; repair of motor vehicles	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles
Accommodation and catering	Accommodation and food service activities
divisions	
Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker	Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials
Manufacture of metal products	Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment
Wholesale trade	Wholesale trade, except of motor vehicles and motorcycles
Retail trade	Retail trade, except of motor vehicles and motorcycles
Land and pipeline transport	Land transport and transport via pipelines

Tablice przeglądowe

Review tables

Tablica 8. Wybrane dane warunkujące sytuację na rynku pracy

Table 8. Selected data conditioning the situation on the labour market

Wyszczególnienie Specification	2010	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ludność Population							
Ludność ^a w tys. Population ^a in thous.	1017,2	1010,2	1004,4	1000,9	996,0	993,0	990,1
w tym w wieku produkcyjnym of which of working age	666,9	658,0	650,2	643,3	635,6	627,8	620,0
Ludność ^a w wieku: Population ^a of age:							
nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym non-working per 100 persons of working age	52,5	53,5	54,5	55,6	56,7	58,2	59,7
poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym post-working per 100 persons of pre-working age	101,0	110,6	115,8	121,1	126,1	130,9	134,5
poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym post-working per 100 persons of working age	26,4	28,1	29,2	30,4	31,6	33,0	34,2
Mediana wieku: Median age:							
ogółem total	39,5	40,3	40,7	41,1	41,6	42,0	42,3
mężczyźni males	38,0	38,7	39,1	39,5	39,9	40,3	40,7
kobiety females	41,1	42,0	42,4	42,8	43,2	43,6	43,9
Saldo migracji stałej osób w wieku produkcyjnym na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym: Net migration for permanent residence of persons of working age per 10 thous. population of working age:							
wewnętrznej internal	-9,4	-6,7	-13,2	-10,2	-11,6	-10,0	-10,9
zagranicznej international	-12,8	-21,6	-30,5	-19,7	-19,9 ^b	-10,2	-8,7

a Stan w dniu 31 XII. b Do wyliczenia salda wykorzystano dane o migracjach zagranicznych za 2014 r.

a As of 31 XII. b For calculation net migration data on international migration for 2014 were used.

Tablica 8. Wybrane dane warunkujące sytuację na rynku pracy (cd.)

Table 8. Selected data conditioning the situation on the labour market (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2010	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Aktywność ekonomiczna ludności (dane średnioroczne) <i>Economic activity of the population (average data)</i>							
Współczynnik aktywności zawodowej w % <i>Activity rate in %</i>	53,4	54,4	53,6	54,0	54,3	54,7	55,8
w wieku: 15–24 lata <i>aged: years</i>	36,9	37,3	34,4	34,3	32,4	36,4	39,4
50 lat i więcej <i>and more</i>	30,5	32,8	32,5	33,3	33,4	33,6	35,0
mężczyźni <i>men</i>	63,5	65,2	64,1	63,2	63,2	65,2	66,8
kobiety <i>women</i>	44,1	44,7	44,4	46,0	46,2	45,0	45,4
Wskaźnik zatrudnienia w % <i>Employment rate in %</i>	48,2	49,2	48,5	49,8	50,8	51,9	53,4
mężczyźni <i>men</i>	57,9	59,4	58,4	58,6	59,6	62,2	64,3
kobiety <i>women</i>	39,3	40,1	39,9	41,9	43,0	42,5	43,1
Stopa bezrobocia w % <i>Unemployment rate in %</i>	9,7	9,5	9,4	7,8	6,5	5,0	4,3
mężczyźni <i>men</i>	9,2	8,4	8,4	6,8	5,7	4,6	3,7
kobiety <i>women</i>	10,4	10,3	10,7	8,9	7,4	5,6	5,0
Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących <i>The number of persons not in employment per 1000 employed persons</i>	1077	1033	1061	1008	969	927	873
Pracujący <i>Employment</i>							
Pracujący ^{ab} <i>Employed persons^{ab}</i>	310991	308926	311442	316890	321602	328779	332418
sektor publiczny <i>public sector</i>	83700	73639	73108	72501	71342	71908	72045

a Stan w dniu 31 XII. b Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.
a As of 31 XII. b By actual workplace and kind of activity.

Tablica 8. Wybrane dane warunkujące sytuację na rynku pracy (cd.)*Table 8. Selected data conditioning the situation on the labour market (cont.)*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2010	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Pracujący ^{ab} (dok.) <i>Employment^{ab} (cont.)</i>							
sektor prywatny <i>private sector</i>	227291	235287	238334	244389	250260	256871	260373
w tym kobiety <i>of which women</i>	142800	143794	146228	148814	150020	152111	153821
na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>per 100 persons of working age</i>	46,6	47,0	47,9	49,3	50,6	52,4	53,6
Przyjęcia do pracy ^{cd} <i>Hires^{cd}</i>	31729	28746	31579	30412	30316	32118	39962
Współczynnik przyjęć ^{cd} w % <i>Hire rate^{cd} in %</i>	19,6	18,2	20,4	19,7	19,4	20,2	24,8
Zwolnienia z pracy ^{cd} <i>Terminations^{cd}</i>	31207	30175	30710	27506	29055	28468	33809
Współczynnik zwolnień ^{cd} w % <i>Termination rate^{cd} in %</i>	19,2	19,1	19,8	17,8	18,5	17,8	20,9
Bezrobocie rejestrowane <i>Registered unemployment</i>							
Bezrobotni zarejestrowani ^a <i>Registered unemployed persons^a</i>	48775	51775	51636	42361	36203	32419	26066
w tym kobiety <i>of which women</i>	25801	26991	27040	22269	19766	18019	15006
Nowo zarejestrowani bezrobotni <i>Newly registered unemployed persons</i>	91694	72655	76055	69838	66475	60335	51239
Wyrejestrowani bezrobotni <i>Persons removed from unemployment rolls</i>	90048	68909	76194	79113	72633	64119	57592
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a <i>Unemployed persons per job offer^a</i>	46	109	67	39	22	14	8
W % bezrobotnych zarejestrowanych ^a : <i>In % of registered unemployed persons^a:</i>							
długotrwale bezrobotni <i>long-term unemployed</i>	44,3	48,2	51,0	55,7	53,2	54,0	53,9
bezrobotni bez prawa do zasiłku <i>unemployed without benefit rights</i>	85,8	83,9	85,4	86,1	86,8	87,6	87,0
bezrobotni do 25 roku życia <i>unemployed under 25 years old</i>	22,2	18,7	18,0	15,1	14,0	13,0	12,0
bezrobotni powyżej 50 roku życia <i>unemployed aged 50 and more</i>	24,2	26,2	27,3	30,4	31,6	32,3	31,6

a Stan w dniu 31 XII. b Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. c Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. d Dotyczy pełnozatrudnionych; łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo.

a As of 31 XII. b By actual workplace and kind of activity. c Excluding economic entities employing up to 9 persons. d Concern full-time paid employees; including seasonal and temporary paid employees.

Tablica 8. Wybrane dane warunkujące sytuację na rynku pracy (cd.)

Table 8. Selected data conditioning the situation on the labour market (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2010	2012	2013	2014	2015	2016	2017
W % bezrobotnych zarejestrowanych: (dok.) <i>In % of registered unemployed persons^a: (cont.)</i>							
bezrobotni bez doświadczenia zawodowego <i>unemployed without occupational experience</i>	24,6	20,9	20,4	19,0	18,2	17,6	17,2
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a w % <i>Registered unemployment rate^a in %</i>	13,6	14,4	14,2	11,8	10,1	9,0	7,3
Wskaźnik płynności bezrobocia <i>Liquidity ratio of unemployment</i>	0,98	0,94	1,00	1,13	1,09	1,06	1,12
Bezrobotni wyrejestrowani z tytułu podjęcia pracy w ogólnej liczbie wyrejestrowanych bezrobotnych <i>Persons removed for reason of taking job in total number of persons removed from unemployment rolls</i>	38,6	45,0	47,8	49,9	51,2	53,9	51,9
Wskaźnik płynności rynku pracy <i>Liquidity ratio of labour market</i>	37,9	42,7	47,8	56,5	55,9	57,3	58,3
Wynagrodzenia. Świadczenia społeczne <i>Wages and salaries. Social benefits</i>							
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł <i>Average monthly gross wages and salaries in zł</i>	2946,59	3172,23	3281,48	3425,56	3565,04	3708,24	3923,58
sektor publiczny <i>public sector</i>	3606,25	3795,41	3936,72	4060,33	4182,48	4305,16	4436,30
sektor prywatny <i>private sector</i>	2551,92	2841,97	2931,87	3091,95	3246,05	3409,58	3672,33
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł: <i>Average monthly gross retirement and other pension in zł:</i>							
wypłacana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych <i>paid by the Social Insurance Institution</i>	1560,14	1729,76	1827,00	1887,91	1948,36	1985,35	2014,89
rolników indywidualnych <i>farmers</i>	1017,25	1123,30	1187,16	1210,39	1245,08	1241,38	1252,02
Przeciętna miesięczna emerytura brutto z poza rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w relacji do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto <i>Average monthly gross retirement pension from non-agricultural social security system in relation to average monthly gross wages and salaries</i>	0,56	0,57	0,58	0,58	0,57	0,56	0,53

a Stan w dniu 31 XII.
a As of 31 XII.

Tablica 8. Wybrane dane warunkujące sytuację na rynku pracy (dok.)*Table 8. Selected data conditioning the situation on the labour market (cont.)*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2010	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Warunki pracy <i>Working conditions</i>							
Zatrudnieni ^{ab} w warunkach zagrożenia: <i>Persons working^{ab} in hazardous conditions:</i>							
w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	17708	17433	15804	13438	14355	14296	10726
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości <i>per 1000 paid employees of total surveyed population</i>	154,9	160,1	143,3	120,0	123,2	118,9	90,0
Poszkodowani w wypadkach przy pracy: <i>Persons injured in accidents at work:</i>							
w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	2396	2238	2294	2206	2181	2306	2246
na 1000 pracujących <i>per 1000 employed persons</i>	9,44	8,37	8,62	8,17	7,93	8,21	7,84
Liczba dni niezdolności do pracy osób poszkodowanych na 1 poszkodowanego ^d <i>The number of days of inability to work per one person injured^d</i>	36	39	41	38	40	41	43
Podmioty gospodarki narodowej <i>Entities of the national economy</i>							
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON ^{ae} <i>Entities of the national economy in the REGON register^{ae}</i>	99118	98741	100038	100077	100432	100295	100590
na 10 tys. ludności <i>per 10 thous. population</i>	974	977	996	1000	1008	1010	1016
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą ^{ae} na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Natural persons conducting economic activity^{ae} per 100 persons of working age</i>	11,1	10,9	11,1	11,2	11,2	11,2	11,4

a Stan w dniu 31 XII. b Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy. c Zgłoszone w danym roku; bez wypadków w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. d Bez osób poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych oraz bez liczby dni niezdolności do pracy dla tych osób. e Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a As of 31 XII. b Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post. c Registered in a given year; excluding accidents on private farms in agriculture. d Without persons injured in fatal accidents and without the number of days of inability to work of these persons. e Excluding persons tending private farms in agriculture.

Tablica 9. Województwo opolskie na tle kraju i innych województw

Table 9. Opolskie voivodship in comparison with the country and other voivodships

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland		Województwo opolskie Opolskie voivodship		Województwo o poziomie cechy Voivodship of feature level			
			poziom cechy feature level	lokata wśród 16 województw position among 16 voivodships	najniższym (min) the lowest (min)		najwyższym (max) the highest (max)	
Ludność Population								
Ludność ^a : Population ^a :								
w tys. in thous.	2012	38533,3	1010,2	16	opolskie	1010,2	mazowieckie	5301,8
	2017	38433,6	990,1	16	opolskie	990,1	mazowieckie	5384,6
na 1 km ² per 1 km ²	2012	123	107	11	podlaskie	59	śląskie	374
	2017	123	105	11	podlaskie; warmińsko- mazurskie	59	śląskie	369
Ludność w wieku ^a : Population age ^a :								
nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym non-working per 100 persons of working age	2012	56,6	53,5	1	opolskie	53,5	łódzkie; mazowieckie	59,0
	2017	63,4	59,7	1	opolskie	59,7	łódzkie	66,6
poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym post-working per 100 persons of pre-working age	2012	97,1	110,6	15	warmińsko- mazurskie	81,6	łódzkie	116,8
	2017	115,5	134,5	15	pomorskie	99,9	łódzkie	136,9
poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym post-working per 100 persons of working age	2012	27,9	28,1	9	warmińsko- mazurskie	24,2	łódzkie	31,8
	2017	34,0	34,2	8	warmińsko- mazurskie	30,6	łódzkie	38,5
Przyrost naturalny na 1000 ludności Natural increase per 1000 population	2012	0,0	-1,2	13	łódzkie	-3,0	pomorskie	2,0
	2017	-0,0	-1,8	14	łódzkie	-3,0	pomorskie	2,5
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population	2012	-0,17	-2,15	15	lubelskie	-2,38	mazowieckie	2,51
	2017	0,04	-1,23	12	lubelskie	-2,22	mazowieckie	2,52

a Stan w dniu 31 XII.
a As of 31 XII.

Tablica 9. Województwo opolskie na tle kraju i innych województw (cd.)

Table 9. Opolskie voivodship in comparison with the country and other voivodships (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Województwo opolskie Opolskie voivodship			Województwo o poziomie cechy Voivodship of feature level			
		poziom cechy feature level	lokata wśród 16 województw position among 16 voivodships		najniższym (min) the lowest (min)		najwyższym (max) the highest (max)	
Aktywność ekonomiczna ludności (dane średnioroczne) Economic activity of the population (annual average data)								
Współczynnik aktywności zawodowej w % Activity rate in %	2012	55,9	54,4	10	warmińsko- -mazurskie	51,4	mazowieckie	60,2
	2017	56,4	55,8	7	śląskie	53,4	mazowieckie	60,1
Wskaźnik zatrudnienia w % Employment rate in %	2012	50,2	49,2	7	warmińsko- -mazurskie	45,8	mazowieckie	55,4
	2017	53,7	53,4	7	warmińsko- -mazurskie	50,2	mazowieckie	57,2
Stopa bezrobocia w % Unemployment rate in %	2012	10,1	9,5	6	mazowieckie	8,0	podkarpackie	13,2
	2017	4,9	4,3	5	wielkopolskie	3,1	podkarpackie	8,4
Pracujący Employment								
Pracujący ^{ab} : Employed persons ^{ab} :								
w tys. in thous.	2012	13850,5	308,9	16	opolskie	308,9	mazowieckie	2273,6
	2017	15380,7	332,4	16	opolskie	332,4	mazowieckie	2617,7
na 100 osób w wieku produkcyjnym per 100 persons of working age	2012	56,3	47,0	14	warmińsko- -mazurskie	44,3	mazowieckie	68,2
	2017	65,4	53,6	15	warmińsko- -mazurskie	50,5	mazowieckie	80,9
według rodzajów działalności w %: by kind of activities in %								
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agriculture, forestry and fishing	2012	17,2	16,4	8	śląskie	6,2	lubelskie	38,8
	2017	15,5	15,1	8	śląskie	5,9	lubelskie	36,6
przemysł i budownictwo industry and construction	2012	26,8	31,4	2	lubelskie	17,4	śląskie	36,7
	2017	26,6	31,9	2	lubelskie	17,9	śląskie	34,8

a Stan w dniu 31 XII. b Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.
a As of 31 XII. b By actual workplace and kind of activity.

Tablica 9. Województwo opolskie na tle kraju i innych województw (cd.)

Table 9. Opolskie voivodship in comparison with the country and other voivodships (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Województwo opolskie Opolskie voivodship		Województwo o poziomie cechy Voivodship of feature level				
		poziom cechy feature level	lokata wśród 16 województw position among 16 voivodships	najniższym (min) the lowest (min)			najwyższym (max) the highest (max)	
Pracujący ^{ab} : (dok.) Employed persons ^{ab} : (cont.)								
według rodzajów działalności w %: by kind of activities in %								
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^b ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^b ; informacja i komunikacja trade; repair of motor vehicles ^b ; transportation and storage; accommodation and catering ^b ; information and communication	2012	24,4	20,9	11	lubelskie	17,6	mazowieckie	29,2
	2017	25,3	21,9	11	podkarpackie	18,2	mazowieckie	30,1
działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^a oraz pozostałe usługi ^c financial and insurance activities; real estate activities and other services ^c	2012	31,6	31,3	8	podkarpackie	25,0	mazowieckie	38,0
	2017	32,5	31,1	9	podkarpackie	26,0	mazowieckie	39,3
Bezrobocie rejestrowane Registered unemployment								
Bezrobotni zarejestrowani ^a w tys. Registered unemployed persons ^a in thous.	2012	2136,8	51,8	1	opolskie	51,8	mazowieckie	271,9
	2017	1081,7	26,1	2	lubuskie	24,6	mazowieckie	154,1
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym ^a w % Registered unemployed persons in the number of population of working age ^a in %	2012	8,7	7,9	5	wielkopolskie	6,7	warmińsko-mazurskie	12,0
	2017	4,6	4,2	6	wielkopolskie	2,8	podkarpackie	6,8
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a w % Registered unemployment rate ^a in %	2012	13,4	14,4	9	wielkopolskie	9,8	warmińsko-mazurskie	21,3
	2017	6,6	7,3	9	wielkopolskie	3,7	warmińsko-mazurskie	11,7

a Stan w dniu 31 XII. b Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. c Pod pojęciem „pozostałe usługi” należy rozumieć następujące sekcje PKD: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Administrowanie i działalność wspierająca”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją” oraz „Pozostała działalność usługowa”.

a As of 31 XII. b By actual workplace and kind of activity. c The term „other services” refers to the NACE Rev. 2 sections: „Professional, scientific and technical activities”, „Administrative and support service activities”, „Public administration and defence; compulsory social security”, „Education”, „Human health and social work activities”, „Arts, entertainment and recreation” and „Other service activities”.

Tablica 9. Województwo opolskie na tle kraju i innych województw (cd.)

Table 9. Opolskie voivodship in comparison with the country and other voivodships (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Województwo opolskie Opolskie voivodship		Województwo o poziomie cechy Voivodship of feature level				
		poziom cechy feature level	lokata wśród 16 województw position among 16 voivodships	najniższym (min) the lowest (min)			najwyższym (max) the highest (max)	
Bezrobocie rejestrowane (dok.) <i>Registered unemployment (cont.)</i>								
Bezrobotni zarejestrowani przypadający na 1 ofertę pracy ^a <i>Registered unemployed persons per one job offer^a</i>	2012	92	109	8	śląskie	43	świętokrzyskie	218
	2017	16	8	1	opolskie; śląskie	8	podkarpackie	50
Wynagrodzenia. Świadczenia społeczne <i>Wages and salaries. Social benefits</i>								
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej: <i>Average monthly gross wages and salaries in the national economy:</i>								
w zł <i>in zł</i>	2012	3530,47	3172,23	10	warmińsko- mazurskie	2996,24	mazowieckie	4375,97
	2017	4283,73	3923,58	8	warmińsko- mazurskie	3641,32	mazowieckie	5219,09
Polska=100 <i>Poland=100</i>	2012	100,0	89,9	10	warmińsko- mazurskie	84,9	mazowieckie	123,9
	2017	100,0	91,6	7	warmińsko- mazurskie	85,0	mazowieckie	121,8
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł: <i>Average monthly gross retirement and other pension in zł:</i>								
wypłacana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych <i>paid by the Social Insurance Institution</i>	2012	1759,85	1729,76	5	podkarpackie	1514,64	śląskie	2173,90
	2017	2072,44	2014,89	6	podkarpackie	1811,81	śląskie	2532,76
rolników indywidualnych <i>farmers</i>	2012	1054,61	1123,30	5	mazowieckie	1014,74	śląskie	1307,80
	2017	1200,00	1252,02	5	małopolskie	1163,06	śląskie	1390,71
Warunki pracy <i>Working conditions</i>								
Zatrudnieni ^{ab} w warunkach zagrożenia w tys. <i>Persons working^{ab} in hazardous conditions in thous.</i>	2012	506,7	17,4	5	podlaskie	6,5	śląskie	131,0
	2017	458,0	10,7	3	podlaskie	6,1	śląskie	112,4

a Stan w dniu 31 XII. b Liczeni jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy.
a As of 31 XII. b Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post.

Tablica 9. Województwo opolskie na tle kraju i innych województw (dok.)

Table 9. Opolskie voivodship in comparison with the country and other voivodships (cont.)

Wyszczególnienie Specification		Polska Poland	Województwo opolskie Opolskie voivodship		Województwo o poziomie cechy Voivodship of feature level			
			poziom cechy feature level	lokata wśród 16 województw position among 16 voivodships	najniższym (min) the lowest (min)			najwyższym (max) the highest (max)
Warunki pracy (dok.) Working conditions (cont.)								
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed population	2012	95,5	160,1	15	mazowieckie	36,5	śląskie	183,0
	2017	77,6	90,0	12	mazowieckie	34,5	śląskie	153,8
Choroby zawodowe (liczba przypadków) Occupational diseases (number of cases)	2012	2402	12	1	opolskie	12	śląskie	715
	2017	1942	17	1	opolskie	17	śląskie	369
Poszkodowani w wypadkach przy pracy ^a na 1000 pracujących Persons injured in accidents at work ^a per 1000 employed persons	2012	7,78	8,37	9	mazowieckie	5,47	dolnośląskie	11,01
	2017	6,80	7,84	13	mazowieckie	4,72	dolnośląskie	8,95
Podmioty gospodarki narodowej Entities of the national economy								
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON ^{b,c} w tys. Entities of the national economy in the REGON register ^{b,c} in thous.	2012	3975,3	98,7	15	podlaskie	94,7	mazowieckie	699,2
	2017	4309,8	100,6	16	opolskie	100,6	mazowieckie	809,4
na 10 tys. ludności per 10 thous. population	2012	1032	977	9	podkarpackie	728	mazowieckie	1319
	2017	1121	1016	9	podkarpackie	803	mazowieckie	1503
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą ^{b,c} na 100 osób w wieku produkcyjnym Natural persons conducting economic activity ^{b,c} per 100 persons of working age	2012	11,9	10,9	9	podkarpackie	8,7	zachodnio- pomorskie	14,6
	2017	12,8	11,4	10	podkarpackie	9,4	mazowieckie	15,9

a Zgłoszone w danym roku; bez wypadków w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. b Stan w dniu 31 XII. c Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Registered in a given year; excluding accidents on private farms in agriculture. b As of 31 XII. c Excluding persons tending private farms in agriculture.